

MAKSYMILIANA ŻYCIE
NA MAKSA s. 18

NARKOTYKOWY
BIZNES s. 34

SZTURM NA JASNĄ
GÓRĘ s. 36

O. SALIJ: LEFEBRYŚCI
WIEDZĄ LEPIEJ? s. 38

15.08.2021
nr 33 (824)
cena 5 zł
(w tym 8% VAT)
NR INDEKSU 205 109
ISSN 1734-9079
www.idziemy.pl

idziemy

Największe zwycięstwo

s. 10

Do poczytania
w wakacje

ks. Henryk Zieliński

Cuda nad Wisłą

Niewiele znamy takich przypadków w historii, kiedy w konflikcie zbrojnym papież stawał wyraźnie po jednej z walczących stron. Do wyjątków należały wyprawy krzyżowe, bitwa pod Lepanto, bitwa pod Wiedniem czy wreszcie Bitwa Warszawska 1920 r.

Wyprawy krzyżowe (1096-1291) zostały podjęte z poparciem papieża Urbana II w celu uwolnienia Jerozolimy i Ziemi Świętej spod panowania muzułmanów. Były reakcją na zburzenie w 1009 r. przez kalifa Al-Hakima największej świętości chrześcijan – bazyliki Grobu Bożego w Jerozolimie – oraz na nękanie chrześcijańskich pielgrzymów. Idea wypraw krzyżowych w ciągu dwóch wieków uległa jednak wypaczeniom.

Bitwę pod Lepanto w 1571 r. stoczyły zjednoczone siły chrześcijańskie przeciwko flocie muzułmańskiej, zagrażającej dalszemu istnieniu chrześcijaństwa w Europie. Papież Pius V zwrócił się wówczas o pomoc do wszystkich chrześcijańskich władców. Podobne znaczenie miała bitwa wiedeńska w roku 1681. Gdy wojska muzułmańskie zagroziły chrześcijaństwu na Zachodzie, papież Innocenty XI skierował do Jana III Sobieskiego (bodajże najpotężniejszego władcy w ówczesnej Europie) błaganie: „Synu, ratuj chrześcijaństwo”.

Bitwa Warszawska w 1920 r. też miała uniwersalne znaczenie dla Kościoła i świata. Przywódcy bolszewików nie ukrywali przecież swojej nienawiści do religii, którą nazywali „opium dla ludu”. Tę nienawiść potwierdzili niszczeniem świątyń i zbrodniami popełnianymi ze szczególnym okrucieństwem na chrześcijańskich duchownych. Rozkazy wodzów rewolucji nie pozostawiały wątpliwości, że „po trupie pańskiej Polski wiedzie droga do światowej pożogi”. W tej sytuacji 5 sierpnia 1920 r. papież Benedykt XV skierował apel do całego świata o modlitwę i wsparcie dla walczącej Polski i tym samym o obronę całej Europy przed skutkami trwającej wojny.

Tym, co łączy wspomniane wojny, jest fakt, że ich stawką były nie tylko straty terytorialne i ekonomiczne oraz ludzkie cierpienia i śmierć. Chodziło o zagrożenie dla samego chrześcijaństwa i dla chrześcijańskiej cywilizacji. Zło – jak zauważa św. Jan Paweł II w encyklice „Reconciliatio et pœnitentia” – tworzy własne struktury, które

mogą przyjmować formy różnych totalitaryzmów i imperializmów. W tym duchu papież szli chyba nawet krok dalej, niż zakładała to tomistyczna koncepcja tzw. „wojny sprawiedliwej”, opowiadając się po stronie chrześcijan. Widzieli w tym jakby kolejną odsłonę odwiecznej walki dobra i zła, w której głównymi postaciami są biblijna Niewiasta i jej potomstwo.

Stąd uciekanie się w zagrożeniu chrześcijaństwa do Matki Bożej Zwycięskiej (nie tylko w Polsce i nie tylko w roku 1920) nie jest przejawem nacjonalizmu ani instrumentalizacją Matki Bożej, ale wyrazem wiary, że zwycięstwo nad złem, które dokonało się za sprawą Maryi i Jej Syna, zawocuje także w naszych czasach ocaleniem Kościoła.

Tęgoroczne obchody ku czci Matki Bożej Wniebowziętej, Zielnej i Zwycięskiej oprócz corocznych treści przywołują także wspomnienie VI Światowych Dni Młodzieży na Jasnej Górze sprzed 30 lat. To też była jakby kolejna odsłona Cudu nad Wisłą. Na spotkanie z papieżem u stóp Matki Bożej przybyły do Polski tysiące młodych pielgrzymów z całego świata, w tym również z rozpadającego się ZSRR. Ci ostatni nie zawsze kierowali się motywacją religijną. Dla niektórych była to okazja, żeby wyjechać „na Zachód”. Przyjechali biedni, głodni, często na wpół bosi, upokorzeni obywatela zuchwałego imperium.

Większość z nich została w ostatniej chwili rozdzielona do naszych grup pielgrzymkowych. My zaś nie lubiliśmy Rosjan. Ich wojska ciągle jeszcze stacjonowały pod Warszawą. Gubili się nam po drodze. Tylko troje ze 150 Rosjan przydzielonych do mojej grupy doszło na Jasną Górę. Byli to profesor Uniwersytetu Łomonosowa z Moskwy, jego żona i kilkuletnia córeczka. W ostatniej chwili znalazło się jeszcze pięcioro studentów. Nie potrafiliśmy się nimi zająć, pokazać im Boga, zyskać w nich braci w wierze i przyjaciół. A to byłby prawdziwy cud i zwycięstwo!

Przypominamy tamte Światowe Dni Młodzieży jako kolejne nie do końca zagospodarowane przez nas cudowne zdarzenie za sprawą Matki Bożej. Sami też zbyt łatwo daliśmy sobie odebrać tamte przeżycia i treści. Niech one będą tematem rachunku sumienia dla pokolenia dzisiejszych pięćdziesięciolatków i dla nas – ich duszpastery. Za szybko przestaliśmy od siebie wymagać, porzuciliśmy nasze Westerplatte. Kto z nas jeszcze pamięta, do czego zobowiązywał nas św. Jan Paweł II na kanwie słów „Jestem, pamiętam, czuam”? To od nas miało zależeć następne tysiąc lat...

henryk.zielinski@idziemy.com.pl

15.08.2021 **idziemy** w numerze:

TEMAT TYGODNIA

Najważniejsze zwycięstwo s. 10

Bohater w stule s. 12

Szturm na Jasną Górę s. 36

fol. Zdzisław Sowiński

NA CZASIE

Siła moralna i militarna s. 4

Czas męczenników s. 8

Białoruś: dyktatura w natarciu s. 17

Nowa dyktatura s. 20

Jak działa narkotykowy biznes? s. 34

NASZE SPRAWY

Nastolatek a piwo s. 43

Miejsce postojowe s. 44

Program TV s. 47

MOJA WIARA

Maksymiliana życie na maksa s. 18

Lefebryści wiedzą lepiej? s. 38

Prymas Wyszyński: Wierny Maryi s. 54

Czytanie nie kończy się na papierze! Najnowsze wiadomości i opinie na stronie www.idziemy.pl.
E-wydanie tygodnika można zakupić na stronach: www.eprasa.pl, www.egazety.pl.

Jak Pan Profesor ocenia stan obronności naszego państwa?

W ciągu trzydziestu lat III Rzeczypospolitej nie zadbano o właściwą strategię obronności. Na dobrą sprawę nie wiadomo, jak należy organizować armię do obrony, ilu trzeba żołnierzy, jak uzbrojonych, gdzie lokować jednostki, jakie działania podjąć, gdy zostaniemy zaatakowani, a do tego nie wiadomo, co powinien dla wojska produkować przemysł zbrojeniowy. Rozwiązanie takich problemów musi wynikać z przyjętej koncepcji obrony, która jest

foto arch. R. Szeremietiewa

laków wystarczą naciski z Brukseli-Berlina, czy potrzebna będzie jeszcze interwencja zbrojna Rosji.

Dlaczego dozbrajamy się kosztownym sprzętem z USA, m.in. czołgami Abrams?

To uzbrojenie jest potrzebne. Jeden z dowodów, że tak jest, to rosyjska propaganda przekonująca, że to uzbrojenie jest nam niepotrzebne, co przeciwnicy PiS w Polsce podchwytują i rozpowszechniają. Z drugiej strony Rosjanie przekonują, że mają silną i świetnie wyposażoną armię, której nie można się oprzeć. Usiłuje się nas przekonać, że

Siła moralna i militarna

Z prof. **Romualdem Szeremietiewem**, byłym ministrem obrony narodowej, rozmawia Irena Świerdzewska

zawarta w strategii obronności kraju. Dziwię się, że nie rozumieją tego ludzie odpowiadający za obronność Polski. Żałuję, że dotąd strategii obronności RP nie opracowano. Ten zarzut stawiałem poprzednim rządów i, niestety, muszę go postawić obecnemu, chociaż popieram Zjednoczoną Prawicę i na ogół pozytywnie oceniam obecny polski rząd.

Najważniejszym dokonaniem III RP w kwestiach obronnych jest członkostwo w NATO. Powstała wschodnia flanką Sojuszu, gdzie Polska i jej armia to największy potencjał, i dopóki mamy tu NATO, a polskie siły zbrojne są częścią jego sił w Europie Środkowo-Wschodniej, to wojna nie powinna wybuchnąć.

Czy więc zagrożenie wojną to tylko retoryka obecnego obozu rządzącego, by integrować elektorat?

Zagrożenie w formie napaści zbrojnej nastąpi wtedy, gdy Rosja dojdzie do wniosku, że może wejść do Polski, nie napotykając istotnego oporu. W historii Rosja zwykle starała się najpierw doprowadzić do wewnętrznego rozkładu państwa, które chciała sobie podporządkować. Tak postępowała, zanim doszło do rozbiorów w XVIII w., gdy korumpowała polskie elity i miała obronę demokracji szlacheckiej, aż doszło do Targowicy. Teraz, sącąc kłamstwa w cyberprzestrzeni, próbuje wprowadzać w Polsce zamieszanie, skłócać nas, podżegać wzajemną wrogość. Stosowana jest manipulacja w obszarze polityki historycznej, np. poprzez przekonywanie, że walka o niepod-

ległość nie miała sensu, powodowała tylko ofiary, więc lepiej nie przeciwstawiać się silniejszemu i układać się z agresorem. Chodzi tylko o to, aby osłabić wolę oporu Polaków.

Geopolityk Aleksander Dugin (były doradca Putina) powiedział wyraźnie, że Rosja nie potrzebuje Polski, niepodległa Polska powinna być zniszczona. A sposobem na to ma być osłabianie wszelkimi sposobami katolicyzmu, a więc godzenie w morale Polaków. Rosjanie wykorzystują napięcia cywilizacyjne w Europie, powstające w następstwie propagowania „tęczywych” ideologii, i starają się je wykorzystać we własnym interesie, co wyraźnie zapowiada najnowsza strategia przyjęta na Kremlu.

Czy chodzi też o zwasalizowanie nas, żebyśmy nie przeszkadzali we współpracy rosyjsko-niemieckiej?

Rosja mówi o potrzebie zbudowania eurazjatyckiej wspólnoty geopolitycznej rozciągającej się „od Władywostoku do Lizbony”. Jej wschodnią część miałyby organizować Rosja, a zachodnią – Niemcy. Współpraca Rosji z Niemcami miałyby utworzyć supermocarstwo zdolne zagrozić pozycji USA w świecie, ale również Chinom. Polska w tej koncepcji jest obiektem do spacyfikowania i podporządkowania nie tylko z racji bliskich związków z USA. Pozostaje pytanie, czy do pacyfikacji Po-

wronie nie mamy żadnych szans, a skoro czołgi Abrams będą trudne do pokonania, to... byłoby lepiej, żeby ich nie było.

Historia pokazuje, że sojusze są niepewnym zabezpieczeniem militarnym. Czy uda nam się samodzielnie obronić przed zagrożeniami, nie mając własnego zaplecza?

Sojusznicy pomagają, kiedy jest to w ich interesie, tak zresztą działają sojusze. Trzeba budować własną obronność w taki sposób, aby być zdolnym do obrony, także gdy sojusznicy zawiodą. Uzbro-

jenie jest ważne, ale wyznacznikiem sukcesu w obronie jest morale broniących się. Wróćmy do 1920 r. – wydawało się, że Wojsko Polskie nie ma szans w obronie przed potężną Rosją, ale Polacy okazali wielką odporność moralną, wojsko nie załamało się i zwyciężyliśmy. Jeżeli Polska będzie silna moralnie, jeżeli uda się zapanować nad nękającym nas kryzysem cywilizacyjnym, dotyczącym zwłaszcza młodych Polaków, to wojny nie będzie. Agresor nie odważy się na wojnę z Polską, która będzie zjednoczona i moralnie silna. Najważniejsze, co każdy z nas może zrobić dla bezpieczeństwa Polski, to dbałość o zachowanie wartości tradycji i wiary, a kluczem do tego jest dewiza Bóg, honor, ojczyzna – co nie oznacza, że broń nie jest potrzebna. Potrzebne jest i morale, i karabiny.

Wbrew konstytucji

W artykule dla Katolickiej Agencji Informacyjnej abp Stanisław Gądecki bardzo krytycznie ocenił potraktowanie Kościoła przez państwo w okresie pandemii koronawirusa.

Jak stwierdził, „państwo jednostronnie zawiesiło wszelkiego rodzaju zgromadzenia, na skutek czego Msze święte i nabożeństwa stały się po większej części niedostępne dla wiernych. Nic podobnego nie wydarzyło się w dwutysiącletniej historii Kościoła. Nie wydarzyło się też podczas wojen, bombardowań czy w czasach zarazy, często dotykającej ludność naszego kraju. Dokonano w ten sposób aktów, które do tej pory przysługiwały na mocy prawa kanonicznego tylko władzy kościelnej, i tylko z najpoważniejszych przyczyn”.

Jak wskazał, „radikalne ograniczenia swobód obywatelskich – w świetle Konstytucji – mogą być

zastosowane jedynie po wprowadzeniu stanu nadzwyczajnego. Jej art. 228 głosi, że «W sytuacjach szczególnych zagrożeń, jeżeli zwykłe środki konstytucyjne są niewystarczające, może zostać wprowadzony odpowiedni stan nadzwyczajny: stan wojenny, stan wyjątkowy lub stan klęski żywiołowej». A stan taki może być wprowadzony «tylko na podstawie ustawy, w drodze rozporządzenia, które podlega dodatkowemu podaniu do publicznej wiadomości».

Z kolei Konkordat w art. 1 mówi jasno: «Rzeczpospolita Polska i Stolica Apostolska potwierdzają, że Państwo i Kościół Katolicki są – każde w swej dziedzinie – niezależne i autonomiczne oraz zobowiązują się do pełnego poszanowania tej zasady we wzajemnych stosunkach i we współdziałaniu dla rozwoju człowieka i dobra wspólnego»./pk

Różaniec na wodzie

W sanktuarium maryjnym w Studzienicznej 15 sierpnia odbędzie się coroczny „Różaniec na wodzie”. Wspólną modlitwę rozpocznie o godzinie 18.00 Msza święta przed obrazem Matki Boskiej Studzieniczańskiej w kaplicy na wyspie. Eucharystii przewodniczyć będzie bp Adrian Galbas SAC, biskup pomocniczy diecezji elckiej.

Wieczorem na oświetlonych lampionami, pochodniami i świecami jednostkach pływających odbędzie się nabożeństwo różańcowe na jeziorze Studzieniczne. Zakończy się apelem maryjnym. Od ponad dwudziestu lat w tym nabożeństwie uczestniczą tysiące osób. Wiele przypływa łódkami i kajakami. Różaniec to ulubiona modlitwa Jana Pawła II, który odpoczywał nad jeziorami Suwalszczyzny.

fol. xlx

Krzysztof Ziemięć

wił na starcie igrzysk, że ufa, iż zawodnicy dadzą z siebie wszystko. I pokażą, że wiele trudności i ograniczeń można przezwyciężyć dzięki olimpijskiemu marzeniu. I tak się stało – wiele ograniczeń, tych mniej lub bardziej naturalnych, zostało złamanych.

kraczący normy poziom testosteronu, ale na 200 m już wystąpić mogła. W tej perspektywie trzeba też chyba patrzeć na medialne zachwyty dotyczące największej w historii igrzysk grupy sportowców LGBTQ.

Nie ominęło to również naszych mediów i polityków,

z mężczyznami. Te pierwsze nie mają wówczas szans!

Przykładem politycznej poprawności był skandal w Belgii, gdzie jeden z dziennikarzy w niewybrednych słowach, myśląc, że jest poza anteną, wypowiedział się o reprezentacji koszykarek, pozwalając sobie na sformułowanie: „Jeśli chodzi o siostry Mestdagh, jedna jest lesbijką, ta druga nie. A Marjorie Carpreaux to po prostu facet”. Słowa wzbudziły takie kontrowersje, że mimo iż komentator prędko przeprosił za swoje zachowanie, to jednak nie ominęły go konsekwencje. Dziennikarz został zawieszony w swoich obowiązkach, co musi rodzić co najmniej podejrzenia o przyszość każdego z nas i świata. Fakt, nie musiał tego mówić, albo mógł to zrobić inaczej, tak aby nie obrażać nikogo i nie odbierać nikomu godności. Ale wiele „zakamarków” tych igrzysk pokazuje, że idzie wielka fala zmian.

Author jest dziennikarzem TVP

Wojna kulturowa na igrzyskach

Za nami ponad dwa tygodnie sportowych rywalizacji. Nasi w Japonii spisali się świetnie, bo czternaście medali to najlepszy olimpijski bilans w tym stuleciu, a dziewięć medali dla naszych lekkoatletów – nawet w całej historii startów. Nic dziwnego, że na lotnisku Chopina w Warszawie powitanie było iście królewskie! Orkiestra dęta, kapela góralska i tłum kibiców, którzy przyjechali z całego kraju, by podziękować olimpijczykom.

Nowy szef Japońskiego Komitetu Olimpijskiego mó-

Nie myślę tu o mieszanych sztafetach czy zalogach. Bardziej mam na myśli widoczne objawy wojny płci, a może bardziej wojny kulturowej. Jak skomentować fakt, że można było często usłyszeć nie o sportowcach ani nie o sportsmenkach, ale że te igrzyska mają twarz kobiety? A mówiły to osoby, które zazwyczaj apelowały, by nie patrzeć na świat przez pryzmat płci. Namibijka Christine Mboma nie mogła wziąć udziału w igrzyskach w swoim koronnym biegu na 400 m ze względu na prze-

którzy prześcigali się w podkreślanu, że swoich przedstawicieli w tym gronie ma również Polska. I krytyce tych, którzy tym się nie zachwycili. A głos komentatorów był tu znacznie silniejszy niż samych sportowców. Bo czy ktoś wcześniej rozpywał się np. nad liczebnością sportowców pochodzących z dużych rodzin albo mających kilkoro dzieci? Dla sportu nie ma to w sumie chyba żadnego znaczenia. Może poza sytuacją, gdzie w tych samych zawodach nie rywalizują ze sobą kobiety, ale de facto kobiety

W SKRÓCIE

■ **Tylko rosyjskie widzenie historii.** Prezydent Rosji Władimir Putin powołał komisję międzyministerialną ds. interpretacji historii, mianując jej przewodniczącym swego doradcę, byłego ministra kultury Władimira Miedzińskiego. Nowy twór ma „zapewnić aktywne i systematyczne podejście do spraw obrony interesów narodowych Federacji Rosyjskiej, związanych ze strzeżeniem pamięci historycznej i rozwijaniem działalności popularyzatorskiej w dziedzinie historii”. Komisja będzie miała za zadanie śledzenie i analizowanie instytucji zagranicznych, które mogą zaszkodzić interesom Rosji, oraz „organizowanie wydarzeń kontrpropagandowych”.

■ **Niemcy walczą z antysemityzmem.** 35 milionów euro przeznaczy niemiecki rząd na badania nad antysemityzmem, prawicowym ekstremizmem i rasizmem, które coraz mocniej atakują życie społeczne i polityczne – donosi niemiecki tygodnik „Der Spiegel”. – Życie przedstawicieli społeczności żydowskiej od dawna nie było tak zagrożone, jak obecnie – twierdzi minister edukacji Niemiec Anja Karliczek. Pula środków finansowych jest już zaplanowana w budżecie.

■ **Mark Brzezinski będzie ambasadorem USA w Polsce.** Biały Dom oficjalnie ogłosił Marka Brzezinskiego – syna Zbigniewa Brzezińskiego – kandydatem na ambasadora USA w Polsce. Jest on dyplomatą i prawnikiem; wcześniej był m.in. ambasadorem USA w Szwecji za prezydentury Baracka Obamy oraz dyrektorem ds. Rosji w Radzie Bezpieczeństwa Narodowego w administracji Billa Clintona. Był też jednym z doradców Joe Bidena podczas jego zwycięskiej kampanii prezydenckiej w 2020 r.

■ **Katolicy niemiłe widziani w Donbasie.** Biskup pomocniczy diecezji charkowsko-zaporoskiej Jan Sobilo poinformował, że pro-rosyjscy separatyści na wschodniej Ukrainie nie wpuszczają na zajmowane przez siebie terytorium katolickich księży. – Katolikom na wschodniej Ukrainie odmawia się opieki duszpasterskiej – powiedział. Hierarcha obawia się nowej fali przemocy w związku z wizytą ekumenicznego patriarchy Konstantynopola Bartłomieja, który 24 sierpnia weźmie udział w obchodach trzydziestolecia niepodległości Ukrainy pomimo sprzeciwu władz państwowych i kościelnych sąsiedniej Rosji.

■ **Talibowie coraz groźniejsi.** Talibowie – afgańscy islamisci – opanowali większość północnych terenów kraju i wtargnęli do państw sąsiednich, Tadżykistanu, Uzbekistanu i Turkmenii. Tadżykowie poprosili o pomoc Moskwę, a władze turkmeńskie usiłują prowadzić z talibami rozmowy i zarazem apelują do społeczności lokalnych, by przeciwstawiły się islamistom.

fot. PAP/EPA/Yannis Kolesidis

POŻARY W GRECJI

Południowa Europa zmagają się z jedną z największych fal upałów od dziesięcioleci, walcząc przy tym z pożarami lasów. Szalejące pożary spowodowały opuszczenie nadmorskich miejscowości turystycznych. Szczególnie dramatyczna jest sytuacja w Grecji. W starożytnej Olimpii,

miejsku, gdzie powstały igrzyska olimpijskie, miejscowa ludność i wojsko usiłowały zabezpieczyć przed płomieniami stanowiska archeologiczne. Na zdjęciu: zniszczenia w rejonie Varybobi, północno-wschodnich przedmieść Aten. Pożary pomagają tam gasić pięć samolotów i dziewięć śmigłowców.

ROCZNICA HIROSZIMY

W 76 rocznicę zrzucenia przez Stany Zjednoczone pierwszej na świecie bomby atomowej na Hiroszimę Japonia uczciła jej ofiary. W uroczystościach, skromnych z powodu pandemii koronawirusa, uczestniczyli w Hiroszimie nieliczni ocaleni i ich krewni oraz niewielka grupka gości zagranicznych. Szacuje się, że w bombardowaniu Hiroszimy zginęło 140 tys. osób. Trzy dni później nastąpiło bombardowanie atomowe Nagasaki, efektem obu eksplozji była kapitulacja Japonii w czasie II wojny światowej.

fot. PAP/EPA/JIJI PRESS

WALKA Z NARKOTYKAMI W SALWADORZE

Marynarka wojenna Salwadoru przejęła 1,4 tony kokainy. Zgodnie z informacjami podanymi przez salwadorskiego ministra bezpieczeństwa Gustavo Villatoro narkotyki transportowane były z Ameryki Południowej do Meksyku, a przechwycone zostały na wodach międzynarodowych. Kokainę i aresztowa-

wanych przestępców – trzech Meksykanów, dwóch Ekwadorczyków i Kolumbijczyka – przewieziono do San Luis La Herradura. Kilka tygodni wcześniej w podobnej operacji Salwador zatrzymał 585 kilogramów kokainy, o wartości 14,6 miliona dolarów. Tamten transport miał dotrzeć do Gwatemali.

fot. PAP/EPA/Wladimir Chitas

MIGRANCY DOTARLI DO WŁOCH

Statek przewożący migrantów zacumował we włoskim porcie Pozzallo. Uratował ich na międzynarodowych wodach u wybrzeży Libii. „Ocean Viking” należący do organizacji SOS Mediterranee przeprowadził kilka operacji ratunkowych wspólnie z inną jednostką, „Sea Watch”. Nielegalni migranci usiłują dopłynąć do Włoch na niewielkich łodziach,

korzystając z dobrej pogody. Według Organizacji ds. Migracji ponad 1100 osób uciekających przed konfliktami i biedą w Afryce i na Bliskim Wschodzie utonęło w tym roku w Morzu Śródziemnym.

ANTYRZĄDOWE PROTESTY W BANGKOKU

Ponad tysiąc osób protestowało w stolicy Tajlandii, Bangkoku, przeciwko nieskutecznym działaniom rządu w sprawie zwalczania epidemii koronawirusa. Demonstranci przeszli do siedziby premiera Prayutha Chan-ochy, żądając jego

rezygnacji. Policja usiłowała zablokować ich marsz, stosując gaz łzawiący i gumowe kule. W ostatnim czasie odnotowano ponad 20 tys. nowych zachorowań na koronawirusa i ponad 200 zgonów dziennie.

NADCHODZĄ PERSEIDY

Jak co roku można obserwować „spadające gwiazdy”, czyli meteory z roju Perseidów. Wpadają one w atmosferę naszej planety z ogromną prędkością i spalają się w niej, pozostawiając na niebie jasny ślad. Perseidy można obserwować na całej Ziemi, ale najlepiej widoczne są na półkuli północnej. Ich nazwa pochodzi od Gwiazdozbioru Perseusza, z którego zapewne pochodzą. Perseidy pojawiają się na niebie co roku między 17 lipca a 24 sierpnia, przy czym ich największa intensywność przypada na dni między 9 a 14 sierpnia. Na zdjęciu: deszcz meteorów w hiszpańskim Toledo.

■ Muzea watykańskie z certyfikatem.

Koniecznym warunkiem wstępu do Muzeów i Ogrodów Watykańskich jest od dzisiaj posiadanie tzw. „zielonego certyfikatu”, poświadczającego szczepienie, wyzdrowienie lub negatywny wynik testu na COVID-19. Oprócz rezerwacji biletu zwiedzający będą musieli okazać zaświadczenie, w formie cyfrowej lub papierowej, a personel odpowiedzialny za kontrole będzie mógł poprosić o dokument tożsamości danej osoby w celu zweryfikowania zaświadczenia.

■ **Rebelianci zajęli Lalibelę.** Rebelianci z Tigraju, północnego regionu Etiopii, zajęli miasto Lalibela, gdzie znajduje się miejsce uznawane przez UNESCO za światowe dziedzictwo – zespół XIII-wiecznych kościołów wykutych w skałę, miejsce święte zwłaszcza dla prawosławnych. Nie wiadomo, czy są bezpieczne.

■ Sprawcy pożarów poza Kościołem.

Sycylijski biskup stwierdził, że sprawcy pożarów, które w ostatnim czasie pustoszą Sycylię, są „poza Kościołem”. Ordynariusz diecezji Cefalù bp Giuseppe Marciano mówił o tym w czasie obchodów święta Przemienienia Pańskiego. – Kto popełnia takie przestępstwo, stawia się poza wspólnotą Kościoła, ponieważ dopuścił się zbrodni przeciwko Stwórcy, zagrażając życiu ludzi i środowisku naturalnemu, cennemu dla przetrwania wszystkich Jego stworzeń – tłumaczył.

■ **Powódź uszkodziła kościoły.** Według wstępnych szacunków opublikowanych przez katolicką agencję KNA w niemieckiej diecezji Trewir uszkodzonych zostało przez powódź 31 kościołów, osiem plebanii, osiem domów parafialnych oraz kilkanaście żłobków i przedszkoli. Obliczanie wartości szkód trwa. Według informacji z diecezji Akwizgran zostało tam uszkodzonych 57 budynków kościelnych, w tym 21 kościołów. Archidiecezja Kolonia zgłosiła ponad 200 szkód.

■ Młoda matka zmarła w Zimbabwie.

Policja w Zimbabwie bada sprawę zgonu czternastolatki, która zmarła po urodzeniu dziecka. Stało się to podczas ślubu w tzw. Apostolskim Kościele Zimbabwe, który odrzuca leczenie, także szpitalne. W kraju tym dzieci zmuszane są do porzucania szkoły i do małżeństw.

■ **Zaszczepieni wjadą do Mekki.** Arabia Saudyjska rozpoczęła przyjmowanie zaszczepionych cudzoziemców pielgrzymujących do świętych miast Mekki i Medyny w ramach pielgrzymki Umrah. W lipcu zezwolono na udział w pielgrzymce około 60 tys. zaszczepionych obywateli tego kraju. Hadżdż – pielgrzymkę do Mekki – każdy muzułmanin powinien odbyć przynajmniej raz w życiu.

Serwis przygotowany na podstawie PAP, KAI i RV

Anna Meetschen

Czas męczenników

Michał Tomaszek i Zbigniew Strzałkowski

Wakacje w pełni, a my przeżywamy okrągłe rocznice męczeństwa naszych świętych rodaków, które przywodzą nam na myśl, że w każdych czasach uczniowie Chrystusa mogą być „poproszeni” o to, by dać najwyższe świadectwo wiary. 80 lat temu takie świadectwo, którego owoce trwają do dziś, dał o. Maksymilian Kolbe, kiedy 29 lipca 1941 r. zgłosił się dobrowolnie na śmierć głodową w miejsce współwięźnia Franciszka Gajowniczka w obozie Auschwitz. 14 sierpnia zakończył życie dobity zastrzykiem fenolu. Z kolei 30 lat temu, 9 sierpnia 1991 r., w dalekim Pariacoto w Peru franciszkańscy misjonarze o. Zbigniew Strzałkowski i o. Michał Tomaszek zostali zabici przez terrorystów z komunistycznego ugrupowania „Świetlisty Szlak”. Zarówno o. Kolbe, jak i misjonarze z Pariacoto postanowili trwać do końca przy swoich owieczkach – czy to w bunkrze głodowym, czy to na terroryzowanej placówce misyjnej – płacąc za to najwyższą cenę, jaką było ich własne życie. Przykłady ży-

cia męczenników pociągają młodych i starszych w różnych czasach, w różnych okolicznościach społecznych i politycznych przyszłim bowiem żyć i oddać swoje życie z miłości do Chrystusa i bliźnich. Wspominam niedawną czerwcową

wizytę byłego prezydenta Niemiec Joachima Gaucka przy grobie bł. ks. Popiełuszki na warszawskim Żoliborzu, gdzie spędził na modlitwie i refleksji dwie godziny. Ten były luterański pastor głęboko przeżywał opowiadania o kapłańskiej posłudze ks. Jerzego, jego heroicznej miłości do Boga i bliźniego. W księdze pamiątkowej przechowywanej w muzeum Gauck napisał: „Przybyłem do tego kościoła, do tego Muzeum i do tego grobu Człowieka, który jest wzorem dla wszystkich ludzi miłujących wolność. Moje serce wypełnia ból z powodu cierpienia i śmierci tego niezwykłego Brata Chrystusa, ale jednocześnie wdzięczność za to, że ludzie i miłość Boga mogą być silniejsi od lęku przed prześladowaniem i śmiercią”. Prezydent Gauck to jeden z bardzo wielu wybitnych gości pielgrzymujących do grobu ks. Jerzego Popiełuszki poruszony przykładem jego życia i męczeńskiej

śmierci, której owoce widzimy i odczuwamy do dziś. Nie inaczej jest w przypadku celi śmierci o. Maksymiliana, która przez wszystkie te lata stała się celem pielgrzymek niezliczonych rzesz osób przybywających na miejsce śmierci tego męczennika. Czas męczenników nie skończył się wraz z przemianami ideologii nazistowskiej i komunistycznej. W naszych czasach „kontynentem męczenników” jest Afryka – jak podaje papieskie stowarzyszenie Pomoc Kościołowi w Potrzebie. Na początku bieżącego roku watykańska misyjna agencja prasowa Fides podała, że rok 2020 był trudnym rokiem dla misjonarzy: na świecie zginęło spośród nich 20 kapłanów, osób zakonnych i świeckich. Najwięcej misjonarzy zginęło w Nigerii i Nikaragui – po trzech, a także w Argentynie, Indonezji i we Włoszech – po dwóch. Agencja Fides zaznaczyła, że „zamordowani kapłani na ogół żyli i pracowali wśród ubogich z materialnego i kulturowego punktu widzenia, o niskim poziomie moralnym

Większość współczesnych męczenników pozostanie nieznana.

i w warunkach zniszczenia środowiska naturalnego”. Liczba chrześcijan, którzy oddali życie za wiarę, w ubiegłym roku przekroczyła 4700.

Większość współczesnych męczenników pozostanie nawet nieznana, a miejsce ich męczeństwa nigdy nie stanie się celem pielgrzymek. Są oni jednak świadectwem tego, że Chrystus żyje, bo nikt nie oddaje swojego życia za fikcję. A Kościół zawsze rośnie tam, gdzie jest prześladowany, i dlatego w krajach misyjnych stale rośnie liczba wyznawców Chrystusa oraz liczba powołań.

Powrót benedyktynów

Wypędzeni w czasie rewolucji francuskiej benedyktyni po 230 latach wracają do swego opactwa w Solignac w diecezji Limoges w zachodniej Francji. Założył je w VII w. św. Eligiusz z Noyon. Odrodzenie życia monastycznego w Solignac będzie dziełem mnichów z Burgundii.

Po wypędzeniu benedyktynów przez rewolucjonistów w 1790 r. opactwo w Solignac służyło jako więzienie, szkoła dla dziewcząt i fabryka porcelany. W 1945 r. zamieszkali tam zakonnicy ze zgromadzenia oblatów Maryi Niepokalanej, którzy pozostali do lat 90. XX w., a w 2011 r. przekazali opactwo diecezji Limoges. Przez ostatnie 17 lat pozostało ono niezamieszkane.

Pierwsi mnisi przyjechali do Solignac na początku sierpnia, by przygotować budynki do życia zakonnego. Pozostali zamieszkają tam jesienią.

Na granicy Litwy

W związku z napływem nielegalnych imigrantów z Białorusi litewski rząd zapowiedział, że na granicy z Białorusią w najkrótszym możliwym czasie powstanie ogrodzenie. Ogłoszono przetarg i zapowiedziano zmiany w procedurach.

Jak powiedział dowódca Państwowej Służby Ochrony Granic (VSAT) Rustam Liubajew, ogrodzenie będzie podwójne, z tzw. koncertyny – specjalnego drutu kolczastego lub ostrzowego – i w postaci płotu. Zagrodę z koncertyny już zaczęto stawiać, ponieważ otrzymano pomoc z Estonii – 100 kilometrów koncertyny.

Granica litewsko-białoruska ma 670 km. Szacuje się, że koszt ogrodzenia wyniesie 152 mln euro.

Dariusz Kowalczyk SJ

Jedność, a nie sklejanie

Słychać wołania, że trzeba posklejać Polskę. Rzeczywiście, społeczno-polityczne podziały są głębokie i ostre. Zresztą, dzieje się tak nie tylko w naszym kraju. Wystarczy popatrzeć na przykład na Stany Zjednoczone. O potrzebie sklejanie można by też mówić w odniesieniu do Kościoła. Czyż nie mamy bowiem do czynienia z praktycznymi schizmami, choć formalnie nikt schizmy nie ogłasza? Bo jak nazwać sytuację, w której polski ksiądz pisze tekst o homolobii w Kościele, a ksiądz niemiecki oskarża go w związku z tym o „mowę nienawiści” i podaje do sądu... I to nie do jakiegoś sądu kościelnego, lecz zideologizowanego sądu niemieckiego, który w szybkim trybie skazuje polskiego księdza.

Czyż w tej sytuacji nie należy wołać o narodowe i kościelne sklejanie? Wszak zgoda buduje, a niezgoda rujnuje. Lepiej żyć we wzajemnym poszanowaniu niż w sporach i kłótniach. Tyle że zgoda nie jest wartością najwyższą. Czasem w imię wyższych wartości, na przykład prawdy lub umiłowania ojczyzny i niepodległości, trzeba wałnąć pięścią w stół i zakrzyknąć: „Nie!”. Jak to zrobili Polacy w 1920 r. wobec Sowietów. Dlatego niekiedy wolę prawdziwe, choć bolesne, słowa poety Jarosława Marka Rymkiewicza, że „to, co nas podzieliło – to się już nie skleci”, niż zakłamanie retoryczne chwytły pt. „dość dzielenia Polaków” czy też obłudne opowieści o „polityce miłości”. Sklejajmy, jeśli

coś da się skleić, ale przecież postawy „Bóg, honor, ojczyzna” nie da się skleić z zaprzaństwem i lewicowo-liberalnymi ideologiami. Zresztą, ci, którzy najgłośniejsze pouczają innych o potrzebie zgody, często mają w sobie najwięcej pogardy dla inaczej my-

ślących. Przypomina się tutaj sarkastyczne powiedzenie, że Związek Radziecki będzie walczył o pokój do końca, aż nie zostanie kamień na kamieniu. Analogicznie ci, którym z ust nie schodzi „zgoda”, zdają się ją rozumieć jako całkowite wykluczenie, wyeliminowanie tych, którzy się z nimi nie zgadzają.

W Kościele kwestia zgody i jedności jest jeszcze bardziej złożona. Pan Jezus modlił się do Ojca, aby jedność wyróżniała Jego uczniów: „Niech stanowią jedno, aby świat

uwierzył, że Ty Mnie posłałeś” (J 17, 21). Niestety, dwa tysiące lat historii Kościoła przyniosły głębokie podziały, schizmy i herezje. I jeśli świat odrzuca Chrystusa, to m.in. dlatego, że chrześcijanie są podzieleni. Przywrócenie jedności chrześcijańskiego świata może być jednak dziełem jedynie Ducha Świętego, a nie owocem pseudoekumenicznych kompromisów zawieranych przez „fachowców” przy zielonych stolikach. Jeśli mówimy o jedności Kościoła, to trzeba wiedzieć, wokół kogo i czego chcemy się jednoczyć. Dyplomatyczne uśmiechy i przyjazne poklepywanie się po plecach między „specjalistami” mogą pomóc w dobrych relacjach, ale nie są przeciwieństwem ani celem, ani istotą wysiłków na rzecz ekumenicznej jedności.

Mistrz z Nazaretu modlił się o jedność, ale jednocześnie wiedział, że Jego

nauka przez wielu będzie odrzucana, zaciekle zwalczana albo cynicznie przekręcana. Dlatego też wypowiada takie oto słowa: „Przyszłem wzniecić ogień na ziemi [...]”. Czy myślicie, że przychodzę po to, aby ustanowić pokój na ziemi? O nie, mó-

wię wam – raczej skłócenie. Od tego bowiem momentu, gdy będzie gdzie w domu pięcioro, to troje zacznie występować przeciwko dwójgu...” (Łk 12, 49-52). Nie chodzi tutaj o jakąś kłótniowość, ale o to, że przyłgnięcie w wierze do Jezusa niejednokrotnie oznacza wejście w spór z tymi, którzy Jezusa odrzuca-

Mistrz z Nazaretu modlił się o jedność, ale jednocześnie wiedział, że Jego nauka przez wielu będzie odrzucana.

ją. Chrześcijanie są dziś najbardziej prześladowaną grupą na świecie. I to nie tylko przez radykalnych islamistów w Afryce lub w Azji, ale także przez ideologię obowiązującą na Zachodzie.

Kiedy czytamy Pismo Święte, to widzimy, że jedność z Bogiem jest możliwa w każdej sytuacji, nawet na krzyżu, a może właśnie przede wszystkim na krzyżu, tj. w sytuacji, kiedy już nic nie możemy zrobić, tylko z ufnością oddać Bogu nasze życie. Jednak trwała jedność między ludźmi w wymiarze społeczno-universalnym to kwestia czasów ostatecznych, kiedy to nastaną „nowe niebo i nowa ziemia” i „nie będzie już odtąd śmierci, ani żadnego smutku” (Ap 21, 1. 4). W tekście „Decyzje” czytamy: „O ile to tylko możliwe, żyj w zgodzie ze wszystkimi”. Ale nie zawsze jest to możliwe, co widzimy w życiu samego Jezusa, który bronił prawdy do końca i dlatego został ukrzyżowany.

dkowalczyk@jezuici.pl
Autor jest profesorem Wydziału Teologicznego Papieskiego Uniwersytetu Gregorianum w Rzymie

Szczepienia na Filipinach

Katolicka diecezja Kalo-kan na Filipinach zaproponowała, że we wszystkich kościołach na jej terenie mogą zostać utworzone punkty szczepień przeciwko koronawirusowi. Z tego powodu kościoły będą otwarte nawet w czasie rozpoczynającego się 6 sierpnia kolejnego lockdownu, polecił ordynariusz diecezji wchodzącej w skład metropolii Manili bp Pablo Virgilio David.

Chcąc zapobiec dalszemu rozprzestrzenianiu się wariantu delta koronawirusa, władze zarządziły dwutygodniowy lockdown w regionie całej metropolii Manila. W tym czasie będzie obowiązywał m.in. zakaz publicznych zgromadzeń religijnych.

Uchodzący za krytyka polityki prezydenta Rodrigo Duterte bp David, nowy przewodniczący Konferencji Biskupów Filipin, zaapelował do swoich rodaków, aby podawali się szczepieniom.

Filipiny, zamieszkane w większości przez chrześcijan, są obok Indonezji najbardziej dotkniętym przez koronawirusa krajem Azji południowo-wschodniej.

i

REKLAMA

Pielgrzymka do Medjugorie
10-17 września 2021 r.

Więcej informacji pod nr tel. 730 704 709
e-mail: panjestmoimschronieniem@gmail.com
www.PanJestMoimSchronieniem.pl

Określenie Matka Boża Zwycięska jest związane z czasami Piusa V, gdy w 1571 r. rozegrała się bitwa pod Lepanto

foto. arch. o. Krzysztofa Popławskiego

Najważniejsze zwycięstwo

Z o. **Krzysztofem Popławskim OP** rozmawia Irena Świerdzewska

Jaką treść niesie wiara we wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny?

W jednej z prefacji maryjnych mówimy, że „Maryja jest dla nas źródłem pociechy i nadziei”. Uroczystość Wniebowzięcia NMP przede wszystkim, jak pisał papież Pius XII, odślania nam coś niezwykle ważnego w odniesieniu do samego Boga. Dogmat o wniebowzięciu Maryi wskazuje na szczodrość jako jeden z Boskich przymiotów – *munificentissimus*. Został on ogłoszony 1 listopada 1950 r. w konstytucji apostolskiej „*Munificentissimus Deus*”: „Niepokalana Bogurodzica zawsze Dziewica Maryja, po zakończeniu biegu życia ziemskiego, została z ciałem i duszą wzięta do niebieskiej chwały”.

W takim kontekście kiedy mówimy o Maryi, Ona zawsze prowadzi nas do Jezusa i do samego Boga. W tajemnicy wniebowzięcia odślania nam coś

z niezwyklej szczodrości Boga, który wybrał Ją na Matkę swojego Syna i z ciałem wziął do nieba.

Czym jest dla nas ludzka szczodrość Boga?

Przed wszystkim zaczyna się od daru stworzenia. Jest to dar naszego życia i istnienia, dalej są wszystkie łaski związane z sakramentami, z naszą codziennością. Ogromnie ważna jest świadomość obdarowania nas w codzienności, którą nieustannie przeżywamy.

Jak dokonuje się to obdarowanie?

Lubię jedno z określeń wiary, mówiące, że jest to „przyjęcie zaproszenia”. Czyli z jednej strony jest Boża łaska, a z drugiej strony odpowiedź człowieka na zaproszenie do wiary, nadziei i miło-

ści. Ta relacja pokazuje, że nie jesteśmy bezwolni. Stajemy przed momentem wyboru, który w dalszym życiu możemy potwierdzać kolejnymi decyzjami.

Podstawowy wymiar zwycięstwa Maryi odnosi się do grzechu i zła.

Wybierając życie wiary, wybieramy również to, co pięknie jest opisane w Liście do Hebrajczyków o licznych świadkach,

którzy nas otaczają w osobach świętych. Maryja, która najbardziej doświadczyła obecności Boga w Jej życiu, wskazuje na swojego Syna i prowadzi nas do Niego. Kiedy mówimy o „zawierzeniu Maryi”, to jego owocem jest prowadzenie nas do jeszcze głębszej wiary i jeszcze większej bliskości z Bogiem. To szczególnie widać w postawie i nauczaniu kard. Wyszyńskiego. W historii krajów katolickich daje się zauważyć szczególną rolę

O. Krzysztof Popławski OP (1964) – w 1993 r. przyjął święcenia kapłańskie w zakonie dominikanów, duszpasterz, rekolekcjonista, autor książek. Był misjonarzem na Tajwanie i w Chinach, dwukrotnie – prowincjałem polskich dominikanów (2006-2014), socjuszem generała zakonu ds. Europy Wschodniej i Środkowej (2014-2020). Mieszka w Warszawie.

Maryi, czego dowodem są choćby poświęcone Jej sanktuaria, rozsiane po całym świecie. Świadomość tego powinna nas chronić przed twierdzeniem, że Polska jest pod tym względem szczególnie uprzywilejowana.

Skąd się wzięło określenie Matka Boża Zwycięska, często łączone z obchodami uroczystości Wniebowzięcia?

W tradycji Kościoła określenie Matka Boża Zwycięska jest związane z czasami, gdy papieżem był dominikanin Pius V. Za jego pontyfikatu, w 1571 r. rozegrała się sławna bitwa pod Lepanto między imperium osmańskim a chrześcijańską Ligą Świętą. Zwycięstwo chrześcijan przypisywano szczególnie pośrednictwu Maryi. Na pamiątkę tego wydarzenia Pius V ustanowił na 7 października uroczystość Matki Bożej Zwycięskiej, która potem została zamieniona na święto Matki Bożej Różańcowej. Jak głosi tradycja, Pius V w obliczu zagrożenia chrześcijaństwa w Europie w sposób szczególnie modlił się na różańcu i tę modlitwę wszystkim wiernym zalecał.

W dominikańskim domu generalnym w Rzymie, który jest położony przy bazylice Świętej Sabiny, znajduje się kaplica Piusa V z freskiem przedstawiającym modlącego się papieża i anioła ukazującego mu wizję bitwy morskiej pod Lepanto.

Nie jedyny to raz, kiedy w chwilach zagrożenia wiary i cywilizacji chrześcijańskiej powierzaliśmy się wstawiennictwu Matki Bożej...

Obecność Maryi w życiu każdego z ludzi wierzących w Chrystusa jest szczególna. Tak jest od momentu, kiedy Jezus powiedział z krzyża do św. Jana: „Synu, oto Matka twoja, Niewiasto, oto syn Twój”. Możemy do Niej odnosić również teksty z pierwszej i ostatniej księgi Pisma Świętego: z Księgi Rodzaju i z Apokalipsy, gdzie jest ukazana jako Niewiasta, która pokonuje zło.

Podstawowy wymiar zwycięstwa Maryi odnosi się do grzechu i zła. W wymiarze militarnym bierzemy pod uwagę kwestię wojny sprawiedliwej według

koncepcji św. Tomasza z Akwinu. Trzeba być jednak niezwykle ostrożnym w przypisywaniu Bogu czy Maryi jakiejś roli w bitwach, ponieważ wojna z samej zasady jest złem. Należy raczej zastanowić się nad tym, w jaki sposób Bóg za pośrednictwem Maryi doprowadza nas do pokoju, aniżeli myśleć w kategoriach militarnych: „właśnie teraz Bóg, Maryja staną po naszej stronie i to będzie szczególny znak naszego zwycięstwa”.

Jak więc mamy rozumieć „zaangażowanie” Matki Bożej w militarne zwycięstwa, o których mówi się, że bez nich chrześcijaństwo w Europie mogłoby się nie ostać?

Takie interpretacje są możliwe tylko w świetle wiary. Niektórzy historycy wykazują, że za zwycięstwem stały konkretne decyzje militarne czy rozwiązania taktyczne. Wymiar patrzenia na zwycięstwa wynika z naszej wiary i odczytania jej w perspektywie takich wydarzeń, jak Cud nad Wisłą w 1920 r. czy bitwa pod Lepanto. W naszym dominikańskim kościele w Gdańsku znajduje się ikona Matki Bożej Zwycięskiej, która została przywieziona ze Lwowa, a której przypisano ten tytuł ze względu na wydarzenia historyczne.

Ważne, żebyśmy od zwycięstw militarnych, które przypisujemy szczególnej obecności Maryi, przechodzili do zwyciężania nad naszymi słabościami i grzechami, do świadczenia o Bożej obecności w świecie. Można bowiem tak zachwycać się zwycięstwami militarnymi, odczuwać dumę z ich powodu, że będziemy się zamykać na zadania, które powinniśmy realizować w naszym życiu rodzinnym, kościelnym, społecznym.

Istnieje też niebezpieczeństwo wprowadzania tego, co uważamy za Królestwo Boże, środkami siłowymi, podejmowaniem walki z ludźmi o innych poglądach, myślącymi inaczej niż my. Może to prowadzić do odbierania im szacunku, niszczenia czy wręcz zabijania drugiego człowieka. Mamy potępiać zło, grzech, ale nie człowieka. Maryja pomaga nam w zwalczaniu zła, przy czym w pierwszej kolejności mówimy o złu, które jest we mnie. Maryja pomaga mi w zwalczaniu moich słabości.

W czym tkwi siła Maryi w zwalczaniu zła i szatana?

Matka Boża wskazuje na Jezusa, zawsze prowadzi do swojego Syna. Kiedy mówimy o walce ze złem, to zwycięstwo w niej dokonało się poprzez śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa, z czego my nieustannie czerpiemy. Mówiąc o zwycięstwie Maryi, mówimy o zwycięstwie Chrystusa. Przez wstawiennictwo Maryi, przez Jej szczególną rolę i obecność w Kościele, bierzemy w tym zwycięstwie udział. Cokolwiek Maryja działa w świecie, to odbywa się dzięki męce i zmartwychwstaniu Jezusa. Nie jest to Jej działanie, w sensie Jej zasług. Maryja czerpie ze skarbcza łask Jezusa.

Jak więc korzystać z obecności Matki Bożej w naszym życiu, żeby dokonywało się w nas to najważniejsze zwycięstwo?

Przykład życia Maryi w odniesieniu do Jezusa oraz Jej słowa z Kany Galilejskiej: „Zróbcie wszystko, cokolwiek Wam powie” to bardzo konkretne znaki, z których możemy czerpać. Cała tradycja modlitwy różańcowej, rozważania tajemnic życia, śmierci i zmartwychwstania Jezusa, wprowadza jeszcze głębiej w boskie tajemnice. To podstawowe

punkty odniesienia i środki do jednoci z Maryją, która nas prowadzi do Jezusa. Dla wielu osób, w tym dla mnie, różaniec jest bardzo ważną modlitwą. Wiele jest sposobów na jego odmawianie. Można korzystać z lektury Pisma Świętego, odnosząc kolejne tajemnice różańca do opisów biblijnych. Można odmawiać w sposób medytacyjny, ze zwracaniem uwagi na każde słowo „Ojcze nasz” czy „Zdrowaś Maryjo”.

Nie widzę niczego niewłaściwego w „klepaniu różańca”, jak to określają niektórzy. Te momenty, kiedy w największych trudnościach czy roztertaniu sięgamy po różaniec, szukając w modlitwie spokoju czy zebrania myśli, też są dobre. Każdy z nas może odkryć swój własny sposób na modlitwę różańcową. Nieraz będziemy różaniec odmawiać z ogromnym spokojem i w ciszy, przesuwając paciorki, klęcząc, a innym razem – jadąc tramwajem czy stojąc w kolejce, licząc kolejne „Zdrowaś Maryjo” na palcach. Odmawiać całą tajemnicę jednorazowo albo po jednej dziesiątce – jest to także sposób nasycania całego dnia życia rzeczywistością wiary i jednocześnie odniesienia do Boga.

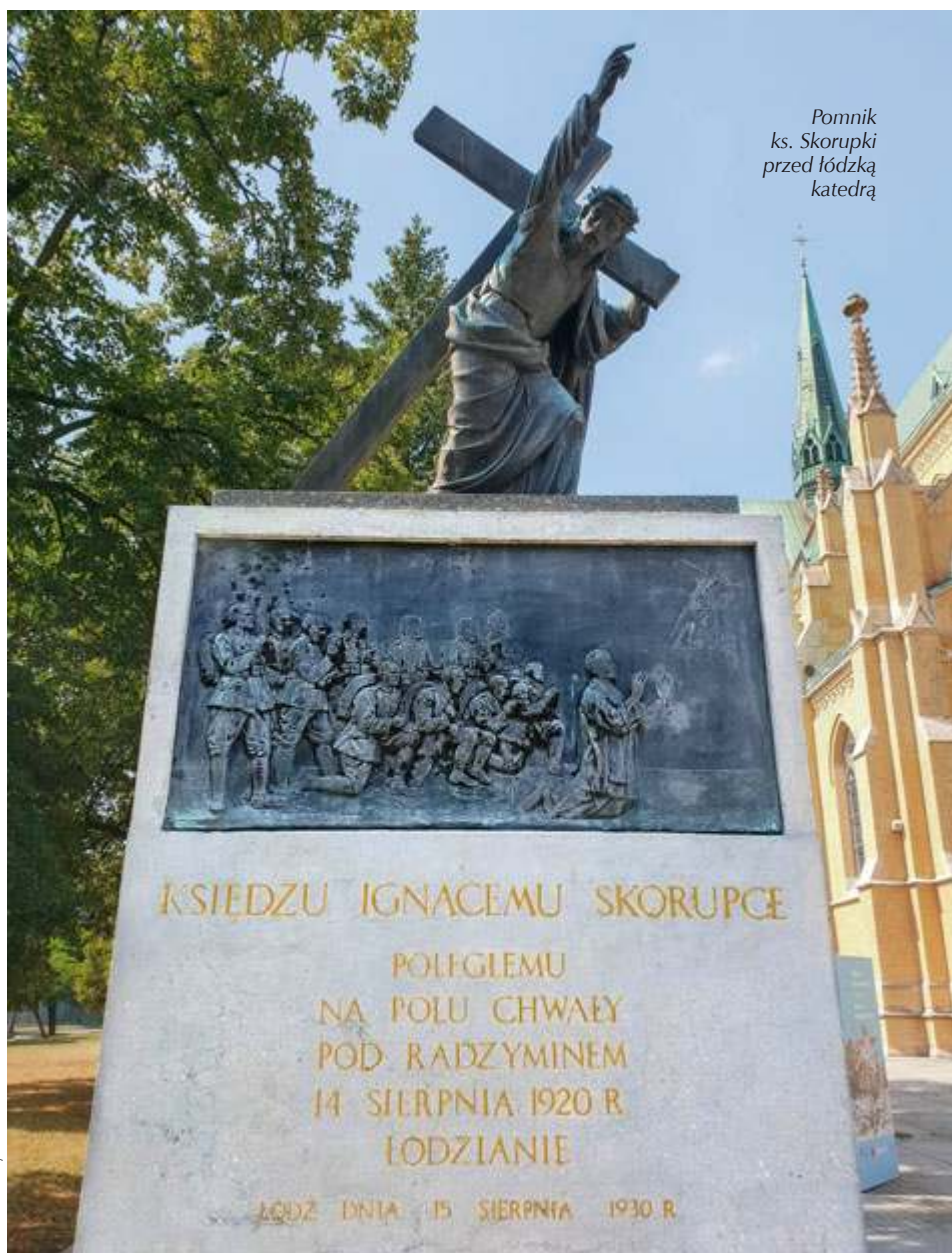
Z Cudem nad Wisłą nierozdzielnie łączy się postać ks. Ignacego Skorupki. Jego pierwszy pomnik nieprzypadkowo stanął w Łodzi.

Wydarzenia określane mianem Bitwy Warszawskiej, Cudu nad Wisłą, dokonały się nie tylko w oparciu o chwałę oręża polskiego, ale również – co możemy wykazać – w oparciu o wydarzenia o znaczeniu religijnym. – Gdybyśmy spojrzeli na ówczesne funkcjonowanie państwa polskiego, było ono w dość trudnej sytuacji, ponieważ dopiero od roku cieszyło się niepodległością, przed sobą miało mnóstwo zadań związanych z odbudową struktur i samodzielnym funkcjonowaniem, a u granic jego pojawili się bolszewicy, którzy mieli eksportować swoją rewolucję na Europę Zachodnią, nie pomijając Polski. „Nowoczesna Europa” miała się stać jednym wielkim Krajem Rad, który zniszczyłby to, co było związane z funkcjonowaniem ówczesnej kultury europejskiej. Przeciwko temu stanęła Polska, która jest pomiędzy Rosją (Moskwą), a Niemcami (Berlinem)! Należy pamiętać, że po każdej ze stron były przygotowane elementy tego „przewrotu”, a nawet istniała już pewna wspólnota myśli, aby rewolucję bolszewicką skutecznie przeprowadzić – tłumaczy historyk ks. dr hab. Mieczysław Różański.

BŁAGANIE ZA OJCZYZNĘ

Jak zauważają historycy, już w lipcu 1920 r. episkopat Polski skierował prośbę do biskupów świata, aby modlono się za naród polski, który walczy z nawałą bolszewicką. – Biskupi wystosowali również pismo do ówczesnego papieża Benedykta XV, aby wsparł te modlitwy i zachęcał wszystkich, by odbywały się one w całej Europie. Rzeczywiście, 5 sierpnia 1920 r. papież Benedykt XV wsparł polskie prośby i zachęcał, by ta modlitwa – za uciemiężony naród polski – odbywała się w całym świecie chrześcijańskim. Jednocześnie 27 lipca 1927 r. na Jasnej Górze ofiarowano naród polski Najświętszemu Sercu Pana Jezusa oraz nawoływano do nieustannej modlitwy o wolność dla Polski – dodaje ks. Różański.

Abp Aleksander Kakowski zwrócił się do wszystkich duchownych swojej diecezji, aby w dniach 6-15 sierpnia 1920 r. we wszystkich kościołach odbyła się nowenna do Matki Bożej w intencji ocalenia państwa i ludu polskiego. Zakończenie nowenny przypadało

Pomnik
ks. Skorupki
przed łódzką
katedrą

foto: ks. Paweł Kłys

Bohater w stule

ks. Paweł Kłys

dokładnie na uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

LEGENDARNY KAPELAN

W gronie wielu obrońców ojczyzny, która dopiero co podniosła się ze zgliszczy, a za chwilę znów miała zostać wepchnięta w ręce okupanta, byli żołnierze, cywile ochotnicy, ale również duchowni, wśród których na pierwszy plan wybija się postać młodego, zaledwie trzydziestoletniego kapłana – ks. Ignacego Skorupki, co potwierdza komunikat sztabu generalnego z dnia 14 sierpnia 1920 r.: „Ze szczególnym uznaniem należy podkreślić bohaterską śmierć księdza kapelana Ignacego Skorupki z 8-ego

dywizji piechoty, który w stule i z krzyżem w ręku przodował atakującym oddziałom”.

Przyszedł na świat w Warszawie 31 lipca 1893 r., a więc we wspomnienie św. Ignacego z Loyoli, dlatego też rodzice na chrzcie świętym dali mu imię Ignacy. W stolicy spędził swoje dzieciństwo i młodość, uczęszczając najpierw do szkoły powszechnej, a następnie do gimnazjum. Słyszając w swoim sercu głos powołania do służby Bożej, które chciał pogodzić z miłością do ojczyzny, podjął studia w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Warszawskiej, a następnie został skierowany do Akademii Duchownej w Petersburgu. Po ukończeniu studiów krótko pracował wśród Polaków na

terenie dzisiejszej Rosji i Ukrainy. Pod koniec sierpnia 1918 r. wrócił do archidiecezji warszawskiej. Skierowano go do Łodzi (należała wówczas do archidiecezji warszawskiej), gdzie został wikariuszem w parafii Przemienienia Pańskiego i komendantem hufca Okręgu Łódzkiego ZHP. We wrześniu 1919 r. abp Aleksander Kakowski zdecydował o jego przeniesieniu do Warszawy i mianowaniu notariuszem-archiwistą w Kurii Metropolitalnej Warszawskiej oraz prefektem warszawskich szkół średnich. Jego prośba o mianowanie kapłanem wojskowym została spełniona w lipcu 1920 r. Kiedy bolszewicy stali już pod Warszawą, został mianowany kapłanem 1. batalionu 236. pułku piechoty Armii Ochotniczej, włączonego z czasem do 36. pułku piechoty Legii Akademickiej. Z tym oddziałem 13 sierpnia wyruszył na front w kierunku Ossowa.

W ilustrowanym tygodniku religijno-społecznym „Słowo Katolickie” z 25 sierpnia 1935 r. przeczytamy: „W roku 1920 w okresie ofensywy bolszewików na Warszawę i tworzenia armii ochotniczej ks. Skorupka oddaje się do dyspozycji ks. biskupa polowego i zostaje mianowany kapłanem wojskowym. Zostaje przydzielony do 36 pp, gdzie miał wielu uczniów. Podczas decydującej bitwy pod Ossowem rano dnia 14 sierpnia idzie do ataku na czele batalionu, jak podaje komunikat urzędowy, w stule i z krzyżem w ręku i pada od kuli nieprzyjacielskiej. Stolica uczciła pamięć bohaterskiego kapłana uroczystym pogrzebem. Naczelny Wódz ozdobił trumnę krzyżem Virtuti Militari”.

Łódź także nie zapomniała o bohaterskim kapłanie, którego posługą cieszyli się mieszkańcy miasta. „Skoro będziemy święcić dziesiątą rocznicę zwycięstwa nad nieprzyjacielem chrześcijaństwa i wrogiem Polski, nie możemy pominąć dzielnej postaci kapłana katolickiego, ks. Ignacego Skorupki. Młody to był kapłan bo zaledwie 30 lat liczący. Z wychowawcy młodzieży łódzkiej, ze stanowiska prefekta w szkole średniej, stał się wychowawcą żołnierza polskiego” – czytamy w „Słowie Katolickim” z sierpnia 1930 r.

POMNIK BOHATERA

Niezwykle ważnym dla Łódzian upamiętnieniem zwycięskiej Bitwy Warszawskiej 1920 r. stał się pomnik ks. Ignacego Skorupki, który stanął przed łódzką katedrą 15 sierpnia 1930 r. – w dziesiątą rocznicę wydarzenia. Autorem projektu pierwszego na ziemiach polskich pomnika dedykowanego jednemu ks. Ignacemu Skorupce jest prof. Franciszek Ślugoński.

Na prostokątnym cokole umieszczono Chrystusa niosącego krzyż – który nawiązuje swoim wyglądem do rzeźby znajdującej się przed kościołem św. Krzyża w Warszawie przy Krakowskim Przedmieściu. Poniżej umieszczono cztery odlane w brązie płasko-

rzeźby, przedstawiające: ks. Ignacego modlącego się przed bitwą, duchownego idącego z krzyżem na czele walczących, żołnierzy niosących ciało zabitego kapłana oraz kobietę w koronie na głowie, z berłem w dłoni – personifikację Polski – stojącą pomiędzy rozerwanym na pół orłem o dwu głowach – nawiązującym do godła rosyjskiego.

Poniżej został wyryty napis: „Księdzu Ignacemu Skorupce, poległemu na polu chwały pod Radzyminem 14 sierpnia 1920 roku łodzianie – Łódź, dnia 15 sierpnia 1930 roku”. Pomnik został odsłonięty i poświęcony przez ówczesnego ordynariusza łódzkiego bp. Wincentego Tymienieckiego.

Należy podkreślić, że w listopadzie 1939 r. hitlerowcy zniszczyli pomnik, ale jego elementy plastyczne przetrwały w zakamarkach budynków diecezjalnych. Po 1945 r. władze nie dopuszczały do jego odbudowy. Monument powtórnie stanął przed katedrą dopiero w 1989 r., głosząc po raz drugi zwycięstwo nad wrogami ojczyzny.

ŚWIĄTYNIA WOTYWNA

Wśród mieszkańców Łodzi zrodził się również pomysł wzniesienia kościoła wo-

nia do listopada 1924 r. udało się załatwić wszelkie zgody i formalności, w tym także plac pod budowę świątyni, który został ofiarowany przez magistrat – miasto Łódź – tłumaczy ks. Różański. Szybko przystąpiono do budowy świątyni, której architektem był Józef Karski. Kościół trzynawowy w stylu bazylikowym przypomina bazylikę św. Pawła za Murami, jedną z czterech bazylik większych Rzymu.

W ołtarzu głównym na ścianie w absydzie znajduje się płaskorzeźba przedstawiająca Matkę Bożą Zwycięską, która trzyma na rękach Dzieciątko Jezus, stojąc na kuli ziemskiej i deptając głowę węża, będącego symbolem szatana i wszelkiego zła. Nad głową Matki Bożej dwóch aniołów trzyma złotą koronę. Natomiast w dolnej części obrazu, oddzielonej od górnej złotą szarfą z napisem „Dzięki Ci, Matko, za Cud nad Wisłą”, umieszczony został wizerunek ks. Ignacego Skorupki, który z krzyżem w ręku przewodzi polskiej armii idącej do walki z bolszewikami. Po bokach tego przedstawienia umieszczono dwie lilie – symbol czystości, niewinności i chwały. – Kościół Matki Boskiej Zwycięskiej w Łodzi chyba do końca

Wnętrze świątyni MB Zwycięskiej w Łodzi

tywnego, by upamiętnić to znaczące wydarzenie w dziejach Polski.

Starania o wybudowanie świątyni, która byłaby widocznym pomnikiem wdzięczności Bogu za Cud nad Wisłą, rozpoczęto w 1924 r. – Wówczas złożono pismo do ministerstwa spraw wojennych, aby przy dawnej ulicy Pańskiej w Łodzi – dziś Łąkowej – gdzie znajdował się szpital wojskowy, wydzielono część budynku, gdzie mogłaby się znajdować tymczasowa kaplica. Od sierp-

nia nie jest obecny w świadomości mieszkańców jako wotum Łódzian za Cud nad Wisłą, a to pewnie dlatego, że przez wiele lat nie wolno było mówić o tym, co wydarzyło się w 1920 r. – podkreśla ks. Różański.

Te dwa znaki: Kościół Matki Boskiej Zwycięskiej oraz pomnik legendarnego kapłana mają przypominać o historii Polski oraz wzywać do gorącej modlitwy za ojczyznę.

W SKRÓCIE

■ **Proces beatyfikacyjny Stefanii Łąckiej.**

W specjalnym edyckie biskup tarnowski Andrzej Jeż zachęcił wiernych do przesyłania dokumentów, fotografii, pamiątek i korespondencji dotyczących Stefanii Łąckiej. Jest to związane z procesem beatyfikacyjnym dziennikarki diecezjalnego czasopisma „Nasza Sprawa”, która trafiła do Auschwitz i pomagała więzionym. Biskup poinformował diecezjan, że jest pozytywna opinia Konferencji Episkopatu Polski dotycząca rozpoczęcia procesu beatyfikacyjnego Stefanii Łąckiej.

■ **Senat zgodził się na odbudowę Pałacu Saskiego.**

Senat przyjął ustawę o odbudowie Pałacu Saskiego, wprowadzając do niej poprawki. Jedną z nich zakłada, że kandydata do rady odbudowy będzie mógł zgłaszać marszałek Senatu. Za ustawą wraz z poprawkami głosowało 49 senatorów (PiS), przeciw było 34 (głównie KO, Lewica i PSL), a 15 wstrzymało się od głosu (przede wszystkim KO). Teraz ustawa wróci do Sejmu, który rozpatrzy senackie poprawki.

■ **Izba Dyscyplinarna SN zawieszona.**

I prezes Sądu Najwyższego Małgorzata Manowska faktycznie zawiesiła prace Izby Dyscyplinarnej. Sprawy dyscyplinarne sędziów oraz immunitetowe sędziów i prokuratorów będą wpływały do sekretariatu I prezesa SN, a dotychczasowe dokumenty pozostaną w depozycie. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nakazał Polsce zawieszenie funkcjonowania Izby, dowodząc, że zmiany w polskim sądownictwie naruszają unijne prawo.

■ **Senat przeciwny Akademii Zamojskiej.**

Senat odrzucił ustawę o utworzeniu Akademii Zamojskiej w Zamościu, opartej na istniejącej Uczelni Państwowej im. Szymona Szymonowicza. Zakłada ona m.in. to, że pierwszego rektora powoła minister edukacji i nauki. Ustawę przygotowała grupa posłów PiS i Kukiz'15. Sprzeciw wobec ustawy zgłosił rektor Uczelni im. Szymona Szymonowicza prof. Andrzej Samborski. Teraz ustawa wróci do Sejmu.

■ **Bateria Patriot w Polsce.** Na ćwiczenia przybędzie do Polski bateria przeciwlotnicza Patriot wraz z pododdziałem amerykańskich wojsk. Pododdział liczyć będzie około stu żołnierzy i trzydzieści pojazdów.

■ **Wyższe kary dla kierowców.**

MSW chce zaostrzenia kar m.in. za parkowanie osób nieuprawnionych w miejscach przeznaczonych dla niepełnosprawnych. Miałby za to grozić mandat w wysokości 800 zł. Dodatkowo planowane są kary dla nieprzestrzegających przepisów pieszych i rowerzystów – np. za brak elementów odblaskowych na drodze po zmierzchu i brak kasku u rowerzysty.

fot. PAP/Lukasz Gąguński

SZLAKIEM PIERWSZEJ KADROWEJ

Około 150 osób wyruszyło z krakowskich Oleandrów w 56. Marszu Szlakiem I Kompanii Kadrowej, będącej załogiem Legionów Polskich. Szef Urzędu do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych i honorowy komendant marszu Jan Józef Kasprzyk ocenił, że na krakowskich Oleandrach 107 lat temu rozpoczął się szlak wolności. „Stąd strzelcy Józefa Piłsudskiego poszli – jak pisał później-

szy Marszałek – «czynem wojennym budzić Polskę do zmartwychwstania»”. Jak przypomniał, Józef Piłsudski 3 sierpnia 1914 r. wygłosił do swoich żołnierzy słynny rozkaz, w którym powiedział: „Jedynym waszym znakiem jest odtąd Orzeł Biały”. Na zdjęciu min. Jan Józef Kasprzyk i prezydent Krakowa Jacek Majchrowski podczas uroczystego apelu z okazji rozpoczęcia marszu.

Intensywne opady nad Krakowem spowodowały zalanie kilkunastu ulic. Woda wdarła się na liczne posesje i do wielu mieszkań. Pojawiły się spore utrudnienia w kursowaniu komunikacji miejskiej. Strażacy odebrali ponad tysiąc zgłoszeń w Krakowie i powiecie krakowskim. Najtrudniejsza sytuacja panuje w dzielnicy Bieżanów. Tam z brzegów wystąpiła rzeka Serafa. Trudna sytuacja powodziowa była też w Myślenicach, Wiśniowie i Dobczycach.

fot. PAP/Lukasz Gąguński

ZALANE ULICE KRAKOWA

fot. PAP/Andrzej Grygiel

MISTRZOWSKA JAZDA ZAPRZĘGIEM

W ośrodku Lando w Ptakowicach na Śląsku odbyły się mistrzostwa Polski w powożeniu zaprzęgami. Impreza ma rangę mistrzostw Polski. Odbył się maraton – widowiskowa konkurencja, przejazd po trasie pełnej bajor, ciasnych skrętów, podjazdów i zjazdów. Na zdjęciu Katarzyna Wieczorek. W zaprzęgu koń Lolek.

fot. PAP/Marcin Obara

NOWI OFICEROWIE WOJSKA POLSKIEGO

288 absolwentów pięcioletnich studiów magisterskich i 81 ze Studium Oficerskiego Wojskowej Akademii Technicznej promowano na pierwszy stopień oficerski – podporucznika Wojska Polskiego. Uroczystość

odbyła się na placu marszałka Józefa Piłsudskiego w Warszawie. WAT działa od ponad 60 lat. Uczelnia prowadzi studia I stopnia, II stopnia oraz jednolite studia magisterskie (studia wojskowe) łącznie na 20 kierunkach.

BERJOZKELE NA PRADZE

Na letniej scenie Muzeum Warszawskiej Pragi odbył się koncert Berjozkele – „Kołysanki i pieśni wieczorne jidysz”. Jest to projekt muzyczny Oli Bilińskiej – wokalistki, autorki tekstów i muzyki, tłumaczki poezji polskiej na język angielski – reinterpretujący w nowoczesny sposób tradycyjne i przedwojenne piosenki w jidysz, nastrojem i tematyką związane z nocą, ciszą i snem. Bardzo ważną płaszczyzną tych kompozycji są teksty. Są świadectwem talentu przedwojennych twórców i bogactwa kultury jidysz. Na zdjęciu Ola Bilińska (w środku), Michał Fetler (z lewej) i Łukasz Owczynn timer (z prawej).

fot. PAP/Albert Zawada

■ **35 milionów szczepień.** Jak ogłosił szef KPRM Michał Dworczyk, liczba wykonanych w Polsce szczepień przeciwko koronawirusowi przekroczyła 35 milionów. „To najlepszy sposób na zatrzymanie kolejnej fali koronawirusa. Zachęcamy wszystkich do skorzystania z możliwości zaszczepienia!” – napisał na Twitterze.

■ **Szczepienia w parafiach.** Kilka parafii z regionu Gór Świętokrzyskich zaprosiło wiernych na szczepienia po niedzielnych Mszach świętych. To już kolejna tego typu akcja w diecezji kieleckiej. Na prośbę wojewody śląskiego także archidiecezja katowicka włączyła się w akcję szczepień. Specjalny komunikat w tej sprawie wystosował do wiernych abp Wiktor Skworec. Metropolita katowicki poprosił osoby niezaszczepione „o pogłębioną refleksję nad dobrodziejstwem, jakim jest wynalezienie szczepionek, ratujących ludzkie życie”.

■ **Sinice zniknęły.** Jak ogłoszono w ostatnią niedzielę, na wszystkich kąpieliskach położonych w województwie pomorskim woda nadaje się do kąpeli – nie stwierdzono w nich zakwitów sinic. Wchodzenie do morza w razie pojawienia się sinic grozi poważnymi chorobami.

■ **Protest przed komendą policji.** Przed Komendą Powiatową Policji w Lubinie pojawiła się spora grupa osób domagających się wyjaśnień w sprawie 34-latka, który zmarł chwilę po interwencji policji. Manifestanci oskarżają funkcjonariuszy, a tłum zaczął krzyć: „mordercy”. Krótko po rozpoczęciu protestu w stronę budynku poleciały jajka, butelki i kamienie. Funkcjonariusze odpowiedzieli gazem. Do tragicznej śmierci 34-latka doszło w po interwencji policji, która została wezwana do agresywnego mężczyzny.

■ **Niebezpieczny dopalacz.** W Polsce jest nowy, bardzo niebezpieczny dopalacz – alarmuje Główny Inspektor Sanitarny. Jego zażycie może prowadzić do śmierci z powodu nagłego udaru lub zawału. Substancja o nazwie MDMB-4en-PINACA może przybierać postać mieszanek do palenia i płynów do e-papierosów.

■ **Oszuści udają dyplomatów.** „W ostatnim czasie Ministerstwo Spraw Zagranicznych otrzymuje sygnały o telefonicznym podszywaniu się oszustów pod pracowników MSZ RP lub placówek zagranicznych RP w celu zmuszenia do wykonania określonych czynności, w szczególności dokonania przelewu środków pieniężnych” – informuje biuro rzecznika prasowego MSZ. Oszuści informują rozmówcę o niedopełnieniu przez niego procedur, jak również o podaniu niepełnych lub nieprawdziwych danych w wypełnianych formularzach, co ma rzekomo pociągać za sobą skutki prawne.

ZNICZODZIELNIA W WARSZAWIE

Na warszawskim Cmentarzu Północnym, w specjalnie do tego przygotowanej szafce, można zostawić znicze bez wkładów, które nadają się do powtórnego wykorzystania. Cztery zniczodzielnie zostały ustawione w ramach projektu „Zerowaste dla Biel an” realizowanego z budżetu obywatelskiego. To jeden z elementów tego projektu – tworzona jest też m.in. jadalnia, gdzie można zostawiać żywność.

fot. PAP/Wojciech Olkusz

Jacek Karnowski

Manipulowanie klimatem

Najnowszy raport ONZ w sprawie zmian klimatycznych przestrzega, że świat nie zdoła obronić wyznaczonej w 2015 r. granicy wzrostu temperatury o półtora stopnia Celsjusza.

Jednym ze współautorów raportu ONZ, opracowanego przez Międzyrządowy Zespół ds. Zmian Klimatu (ang. Intergovernmental Panel on Climate Change, w skrócie IPCC), jest Ed Hawkins, profesor nauk klimatycznych z brytyjskiego uniwersytetu Reading. Jego zdaniem „już teraz doświadczamy zmian klimatycznych, w tym częstszych i bardziej ekstremalnych zdarzeń pogodowych”. Jak dodaje: „Wraz ze wzrostem temperatury konsekwencje będą coraz gorsze, a w wielu wypadkach nie będzie już możliwości odwrótu” w skali tysięcy lat. Innymi słowy, zniszczymy klimat raz na zawsze. Naszą codziennością będą powodzie, fale upałów, susze, sztormy i wzrost poziomu mórz.

Tylko czy tego wszystkiego nie doświadczamy „od zawsze”? W latach 80. Dziennik Telewizyjny codziennie donosił o szalejących pożarach, powodziach, sztormach i suszach gdzieś na świecie. Eksponowanie tych zdarzeń było świadomą polityką ekipy Jaruzelskiego, która w ten sposób przekonywała Polaków, że na świecie też nie brakuje wielkich problemów, a u nas jest w sumie dość przytulnie. Ale przecież TVP tych doniesień nie fabrykowała, one opisywały realne zdarzenia. Dziś zaś każdy pożar lasu, fala upałów i huragan – które kiedyś przyjęto by wzru-

szeniem ramion – ma być potwierdzeniem zagrożenia dla ludzkości. Co więcej, nauka potwierdza tę tezę w sposób wyjątkowo zgodny; tak zgodny, że przypomina to głosowania w komunistycznych parlamentach, a nie rzetelną debatę. Dla przykładu: obec-

ny raport IPCC ma aż 234 współautorów. Jakim cudem w tak wielkim gronie można prowadzić badania, których finałem jest tak jednoznaczny raport?

Raport ONZ podaje także dane dotyczące przeszłości. Otóż między 1850 a 1900 rokiem średnia temperatura na naszej planecie miała wzrosnąć o 1,1 stopnia, oczywiście z winy człowieka. Rzecz o tyle ciekawa, że kry-

je się za tym twierdzenie, iż wcześniej mieliśmy do czynienia z jakąś wielką stabilnością. Rzecz w istocie zabawna. Wcale nie tak dawno,

bo ok. 20-22 tys. lat temu, dużą część północnej Europy, w tym ziemie polskie aż po obecne Leszno, objęło zlodowacenie. Wszędzie tam, gdzie dziś są pojezierza, gościł lodo-wieć. Później zaczął się cofać, ale współczesne Warmię i Mazury opuścił zaledwie 12 tys. lat temu. Zaledwie, bo przecież w dziejach Ziemi nie jest to szczególnie długi okres. Co więcej, to już okres dotykany historycznie: ok. 10 tys. lat temu miała miejsce „rewolucja agrarna”, czyli przejście ze zbieractwa i łowiectwa na osiadły tryb życia, możliwy dzięki rolnictwu. To właśnie wówczas zaczęliśmy żyć w stałych wsiach i udomowiliśmy pierwsze zwierzęta hodowlane.

Co zaleciłoby współcześni historycy klimatyczni, gdyby na ich oczach zniknęły wielkie góry lodu z obecnej północnej Polski? Czy także dążyliby do zatrzyma-

nia gospodarki, maksymalnego ograniczenia diety i skupienia całej aktywności świata na walce z postępującym ociepleniem? A wszystko to na podstawie ideologicznych hipotez, które mogą okazać się prawdziwe, ale też mogą okazać się takim samym blefem jak popularne w latach 70. tezy o nadciągającym globalnym ochłodzeniu. Na marginesie: gdy dziś pyta się naukowców badających klimat o tamte doniesienia, twierdzą, że... to był jedynie przekaz medialny, a nie poważne badania. Czy jeśli okaże się, że „globalne ocieplenie” to kolejna pomyłka, także nie będzie winnych?

Tak, winnych wielkiej pomyłki nie będzie. Bo to pytanie w ogóle nie padnie.

Pomysł z globalnym ociepleniem jest w istocie genialny:

W latach 70. popularne były tezy o nadciągającym globalnym ochłodzeniu.

jeśli doprowadzi się do redukcji emisji dwutlenku węgla – a nacisk w tej sprawie jest tak wielki, że jest to tylko kwestią czasu – bę-

dzie można głosić, że ocaliło się świat, niezależnie od tego, czy teza stanowiąca podłoże całej operacji była prawdziwa czy też fałszywa. Przy okazji będzie można przebudować świat zgodnie z ideologicznymi wskazaniami lewicy i jeszcze bardziej wzmocnić dominację kilku państw, które najpierw narzucały innym nowe reguły gry, a później zagwarantowały sobie technologiczne panowanie na następne kilkadziesiąt lat.

Mylą się bowiem ci, którzy sądzą, że celem lewicy jest likwidacja wszystkich państw; to nieprawda, niektóre z nich – najbardziej światłe i dojrzałe – mają zachować dobrą formę i dalej przewodzić światu. To peryferie są zagrożeniem, a nie centrum. I dlatego czasem naprawdę trzeba zmieścić wszystko, żeby nie zmieniło się nic.

Autor jest redaktorem naczelnym tygodnika „Sieci”

Zmarł Kowalów

Rosyjski dysydent, obrońca praw człowieka Siergiej Kowalów zmarł 9 sierpnia w wieku 91 lat. Od lat 50. XX w. Kowalów sprzeciwiał się politycznej ideologizacji nauki. W 1969 r. dołączył do Grupy Inicjatywnej Obrońcy Praw Człowieka, pięć lat później, oskarżony o „antyradziecką propagandę”, został skazany na siedem lat łagru i trzy lata zesłania. „Siergiej Kowalów przez całe życie marzył o wolnej i demokratycznej Rosji, płacąc za to cenę wieloletniego pobytu w kolonii karnej. Będziemy w Polsce pamiętać o jego zasługach na rzecz praw człowieka w Europie Wschodniej” – napisał w poniedziałek na Twitterze wiceszef MSZ Marcin Przydacz. Kowalów był wielokrotnie odznaczany za działania na rzecz praw człowieka, m.in. Krzyżem Wielkim Orderu Zasługi RP./PAP, bs

W obronie ks. Oko

Jako Niemiec wstydę się za to, że w mojej ojczyźnie znowu jest możliwe stawianie zarzutów o tzw. podżeganie do nienawiści przeciw społeczeństwu i skazanie polskiego naukowca dlatego, że podał fakty – mówi kard. Gerhard Ludwig Müller w wywiadzie dla „Do Rzeczy” w związku z wyrokiem, jaki otrzymał ks. Dariusz Oko.

Po publikacji w piśmie „Theologisches” artykułu o „klikach homoseksualnych” w Kościele ks. prof. Dariusz Oko został skazany przez sąd rejonowy w Kolonii na grzywnę w wysokości 4,8 tys. euro z możliwością zamiany na 120 dni aresztu. Podobną karę otrzymał redaktor naczelny pisma, 90-letni ks. prof. Johannes Ströhr. Obrońcy skazanych odwołali się od wyroku./KAI

Dyktatura na Białorusi nie ustępuje. Dowodem na to jest sprawa sportsmenki Krysciny Cimanouskiej.

Mija rok od wyborów prezydenckich na Białorusi. Zgodnie z badaniami opinii publicznej wygrała je Swiatłana Cichanouska, ale zwycięzcą ogłosił się dotychczasowy szef państwa Alaksandr Łukaszenka – i usiłuje utrzymać swoją władzę wszelkimi dostępnymi metodami, przede wszystkim siłą.

600 WIĘŹNIÓW POLITYCZNYCH

Po ogłoszeniu wyników wyborów (według oficjalnych danych Łukaszenka zdobył 80,1 proc. głosów, gdy niezależne sondaże dawały mu 10 proc.) na Białorusi wybuchły masowe protesty. Zostały brutalnie stłumione przez milicję i KGB; zatrzymano setki osób, skazywanych później na kary grzywny lub kilkunastodniowego aresztu albo i na wiele miesięcy więzienia. Władze posunęły się nawet do represjonowania duchownych. Przebywający w Polsce zwierzchnik białoruskich katolików abp Tadeusz Kondrusiewicz za krytykowanie rządzących nie został wpuszczony na Białoruś – i przyjechał do Mińska dopiero po kilku miesiącach, po intensywnych interwencjach Watykanu.

Represjonowano też miejscowych Polaków. W areszcie, oskarżeni o „sianie nienawiści”, od wielu miesięcy znajdują się prezes Związku Polaków na Białorusi Andżelika Borys i znany dziennikarz Andrzej Poczubut. Kilko polskich aktywistów zmuszono do wyjazdu do Polski. Działalność polskiej organizacji została praktycznie sparaliżowana. Łukaszenka ogłosił zresztą, że winne społecznych protestów są przede wszystkim kraje sąsiednie, a więc Polska i Litwa. Obwiniał Warszawę i Wilno o „szkolenie terrorystów”, którzy mieli rzekomo próbować obalić jego rządy – a nasz kraj jakoby planował zajęcie połowy Białorusi. Nie mogą więc dziwić zamiary stopniowej likwidacji oświaty w języku polskim. Polskie szkoły społeczne są pod ostrzałem, a państwowa szkoła w Grodnie ma być przekształcona w dwujęzyczną, polsko-białoruską.

W ciągu roku sytuacja pogarszała się z miesiąca na miesiąc. Dziś będący w opozycji niedysyjszy białoruski minister kultury i ambasador w Polsce Paweł Łatuszka niemal codziennie ogłasza na Twitterze swoiste komunikaty na temat funkcjonowania dyktatury. Wymienia organizacje społeczne, które zostały zlikwidowane (jest to co najmniej kilkadziesiąt stowarzyszeń), informuje też o tym, kto danego dnia został aresztowany,

Kryscina Cimanouska

foto: PAP/Radek Pietruszka

Białoruś: dyktatura w natarciu

Piotr Kościński

a kto skazany. A na końcu podaje aktualną liczbę więźniów politycznych – przekroczyła już sześćset. By zostać zatrzymanym przez milicję, wystarczy na przykład nieść białoczerwono-białą parasolkę – w kolorach flagi białoruskiej, zastąpionej przez Łukaszenkę czerwono-zieloną flagą sowiecką.

Jednym z bardziej znanych skazanych jest niedoszły kontrkandydat Łukaszenki w wyborach prezydenckich, ekspreszes Biełhazprambanku Wiktar Babaryka. Zdobył rekordowe jak na przedstawiciela opozycji (choć wcześniej opozycjonistą wcale nie był) ponad 400 tys. podpisów poparcia. Łukaszenka najwyraźniej bardzo się go obawiał i dlatego jeszcze przed wyborami, w czerwcu 2020 r. Babaryk został aresztowany – nie pod zarzutami politycznymi, lecz finansowymi. 6 lipca 2021 r. sąd uznał go za winnego machinacji finansowych i skazał na 14 lat kolonii karnej.

KONTUZJOWANA ZA KRYTYKĘ

Dramatycznym dowodem na fatalny rozwój wydarzeń u naszego wschodniego sąsiada jest sprawa sportsmenki Krysciny Cimanouskiej. W Tokio reprezentowała Białoruś podczas igrzysk olimpijskich i zrobiła rzecz niewybaczalną z punktu widzenia Mińska: publicznie skrytyko-

wała białoruskie władze sportowe za decyzję w sprawie wystawienia sportowców, którzy nie mieli wymaganej liczby testów antydopingowych. Te zaś podjęły decyzję, że Cimanouska weźmie udział w sztafecie 4 × 400 m, mimo że zwykle startuje na dystansach 100 i 200 m. A potem odsunęły ją od udziału w biegu.

– Kiedy byłam na terenie wioski olimpijskiej, ludzie z naszego zespołu przyszli do mnie i kazali powiedzieć, że jestem kontuzjowana i chcę wrócić do domu – opowiadała biegaczka. Dano jej do zrozumienia, że jeśli tego nie zrobi, czekają ją przykre konsekwencje w kraju.

Nie zgodziła się z decyzją o odsunięciu od biegu, po paru godzinach powiedziano jej, że ma wracać na Białoruś. Została zawieziona na lotnisko w Tokio, skąd miała polecieć do Mińska. Poprosiła jednak o pomoc japońską policję. Z pomocą przyszła polska dyplomacja, oferując wsparcie. Trafiła do polskiej ambasady, gdzie błyskawicznie otrzymała wizę humanitarną. Cała ta operacja była relacjonowana przez światowe media i przyniosła też wyrazy uznania dla naszych dyplomatów. Kryscina Cimanouska ostatecznie dotarła do Warszawy.

Dowodem na fatalny rozwój wydarzeń u naszego wschodniego sąsiada jest sprawa sportsmenki Krysciny Cimanouskiej.

Współwięźniom w Auschwitz
odstępował miskę zupy
i chleb, wreszcie za jednego
z nich oddał życie.

Co w jego duchowym
wzrastaniu sprawiło, że został
„męczennikiem miłości”?

– mówi Teresa Wontor-Cichy. – Gdy szedł do ojca prowincjała z zamiarem opuszczenia seminarium, został wezwany do rozmowy. Jego matka przyjechała mu oznajmić, że oboje z ojcem wstępują na drogę życia konsekrowanego. Ostatecznie obydwójce zostali tercjarzami i zamieszkali przy klasztorach. To przeważało o jego pozostaniu na ścieżce zakonnej.

Nie zaniechał jednak swoich pasji wynalazcy. W czasie studiów na Uniwersytecie

Maksymilian miał plany wychodzące daleko poza granice kraju. W 1930 r. dostał zgodę na stworzenie placówki misyjnej w Nagasaki w Japonii, którą otworzył rok później. W planach miał podobne w Syrii, Egipcie, Indiach i Chinach. Założony przez niego „Rycerz Niepokalanej” w wersji japońskiej osiągnął nakład 64 tys. egzemplarzy. Zafascynowała go tamtejsza mała radiofonia, więc po dwóch latach od powrotu do podwarszawskiego Niepokalanowa w 1936 r.

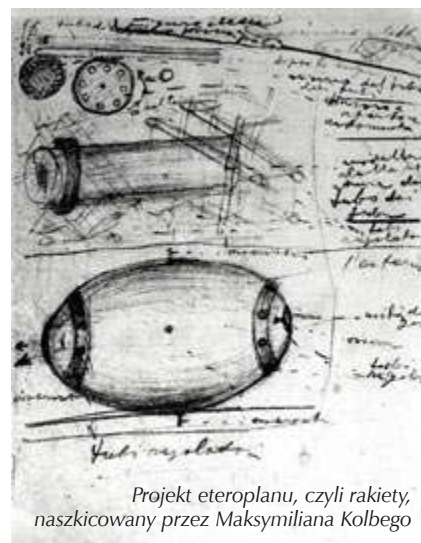
Maksymiliana życie na maksa

Monika Odrobińska

Aresztowanie franciszkanów
z Niepokalanowa

fol. archiwum oo. franciszkanów w Niepokalanowie

fol. archiwum oo. franciszkanów w Niepokalanowie

„Wielu z nas straciło nadzieję, (...) rzucało się na druty (...). Straciłem wiarę, a o. Kolbe mi ją przywrócił! (...) wiedział, że jestem Żydem, lecz (...) on kochał wszystkich” – tak w 1949 r. wspominał Zygmunt Gorson, współwięzień o. Maksymiliana Kolbego w KL Auschwitz.

Do takiego stopnia świętości Maksymilian doszedł w ciągu niespełna 50 lat życia.

DUCHOWNY I WYNALAZCA

Rajmund Kolbe, późniejszy ojciec Maksymilian Maria, urodził się w 1884 r. w Zduńskiej Woli. – Jako psotne dziecko do spokoju ducha dochodził długo – mówi Teresa Wontor-Cichy, historyk Muzeum Auschwitz. – Przyczyniła się do tego trzymająca go w ryzach matka i wyniesiona z domu wrażliwość religijna. Omodlenie każdej sprawy porządkowało myśli i owocowało pokojem.

Po skończeniu seminarium franciszkańskiego we Lwowie wcale nie był pewien kontynuowania drogi życia zakonnego. Interesowały go matematyka i fizyka oraz wynalazki. – Jako piętnastolatek zgłosił do wiedeńskiego urzędu patentowego m.in. telegraf piszący oraz aparat zapisujący mowę i głosy natury

Gregoriańskim w Rzymie oraz po złożeniu ślubów wieczystych zrobił dwa doktoraty: z filozofii i teologii, a w 1915 r. złożył w urzędzie patentowym szkic „eteroplanu” – dziś powiedzielibyśmy: rakiety. Jednocześnie pogłębiał życie duchowe. Jeszcze podczas studiów w Rzymie w 1917 r. założył apostolski związek duszpasterski Rycerstwo Niepokalanej, którego symbolem jest cudowny medalik przedstawiający Niepokalaną – ikonę zwycięstwa nad złem. Mimo wykształcenia i licznych podróży zagranicznych pozostawał blisko prostego ludu robotniczego, wśród którego wzrastał w Zduńskiej Woli, Łodzi i Pabianicach. Przykład znów dali mu rodzice – choć ubodzy, zawsze gotowi pomóc jeszcze uboższemu od nich.

Kolejnym „wielkim projektem” o. Maksymiliana był Niepokalanów. W 1927 r. – 8 grudnia, w święto Niepokalanego Poczęcia NMP – prowincjał franciszkanów poświęcił założony pod Warszawą klasztor. Zakonnik rozszerzył działalność o Małe Seminarium Misyjne, a jako wydawca „Małego Dziennika” został wybrany do zarządu głównego Rady Naczelnej Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism. Jednak

uruchomił radiostację. Rok później w eterze rozległ się sygnał na melodię „Po górach dolinach” i zapowiedź: „Tu stacja polska 3, Radio Niepokalanów”. Wychodził z założenia, że do walki z Bogiem i człowiekiem używa się nowoczesnych środków przekazu, więc dla Boga i uświęcenia człowieka powinno się stosować środki najnowocześniejsze.

– Rok wcześniej uruchomił tam też małą elektrownię i powziął zamiar stworzenia telewizji, studia filmowego i lotniska, współpracę szkolił na pilotów, założył też straż pożarną – mówi Teresa Wontor-Cichy. – Trwał na stanowisku gwardiana klasztoru w Niepokalanowie – wówczas, z 700 zakonnikami, najliczniejszego katolickiego zgromadzenia na świecie – i dyrektora tamtejszego wydawnictwa. Miał w swoim zakonnie zwolenników i „niezwolenników”, nazywających go „szalonym Maksiem”. Nie rozumieli jego wizjonerstwa i entuzjazmu. A ich dowodem są przecież Niepokalanów, który zbudował na ściernisku, i Nagasaki, którego położenie, kwestionowane przez wielu, ale przy którym upierał się zakonnik, ocalało klasztor przed skutkami wybuchu bomby atomowej w 1945 r. Dowodem jest i codzienna

praca dziennikarska, służąca wzrostowi intelektualnemu odbiorców i scaleniu społeczeństwa, mówiącego trzema językami zaborców, z dużym odsetkiem analfabetów.

SYNU, NIE BIJ

Z nastaniem okupacji niemieckiej działalność medialna klasztoru została zawieszona, po tym jak 19 września o. Maksymilian wraz z 37 innymi zakonnikami został aresztowany. Przeszedł trzy obozy internowania, jednak tym razem został zwolniony 8 grudnia 1939 r. – w święto Niepokalanego Poczęcia NMP. Widocznie Maryja miała dla niego kolejne wyzwanie, bo wróciwszy do Niepokalanowa, założył ośrodek usług dla okolicznej ludności i bezdomnych. W klasztornych warsztatach franciszkanie naprawiali i wytwarzali rolnicze narzędzia pracy, prowadzili stolarnię, tartak, kuchnię, pracownię zegarmistrzowską, punkt naprawy rowerów, punkt sanitarny, mleczarnię.

– Klasztor z klauzuruowego przekształcił się w otwarty, gdy przyjął pod jego dach kilka tysięcy uciekinierów: wysiedleńców z Wielkopolski i Żydów – mówi Teresa Wontor-Cichy. – W lutym 1941 r. Gestapo aresztowało pięciu franciszkanów, z których czterech od razu trafiło do KL Auschwitz, a jednego – o. Kolbego – przesłuchiowano do maja, co też skończyło się obozem w Auschwitz. Będąc tam, emanował pokojem, choć doświadczył brutalności nadzorców i nieludzkiej pracy, która połączona z głodem i chorobami skutkowałą śmiercią. A o. Kolbe już wtedy żył z jednym płucem, i to zajętym przez gruźlicę.

Pracował najpierw przy zwożeniu żwiru na budowę parkanu przy krematorium, potem przy stawianiu ogrodzenia wokół pastwiska, a gdy chorował – w pończoszarni i kartoflarni. Mimo zakazu wszędzie potajemnie spowiadał, głosił kazania, odprawiał Msze św. Wiedział, co go czeka, wszak jako dziewięciolatek wybrał obie z proponowanych w widzeniu Maryi korony: białą, symbolizującą czystość, i czerwoną na znak męczeństwa.

Ewangelizował własną postawą. – Gdy Tadeusz Pietrzykowski, przedwojenny wice-mistrz Polski w boksie, zobaczył, jak kapo bije tego wynędzniałego okularnika, zaproponował, by do walki stanął z nim – w ramach dopuszczonych w obozie rozgrywek sportowych – mówi Teresa Wontor-Cichy. – W ferworze walki poczuł dotknięcie czyjejś ręki i głosu: „Synu, nie bij”. Po kolejnym upomnieniu wrzasnął: „Jaki ja dla ciebie syn! Życie ci ratuję!”. Podczas późniejszej rozmowy o. Kolbe tłumaczył, że należy unikać gwałtowności i lepiej tę energię przeznaczyć

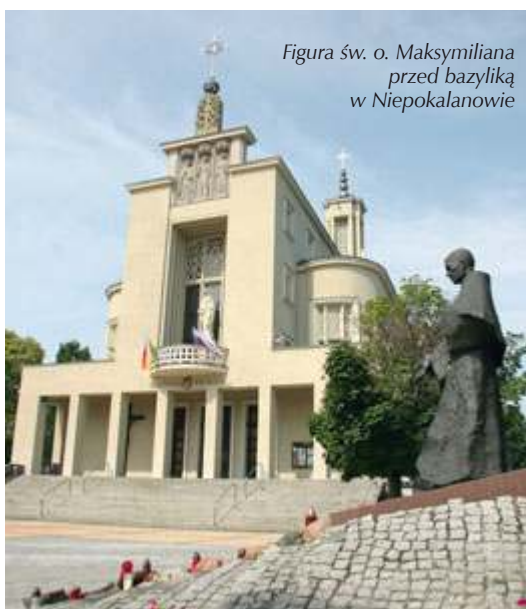
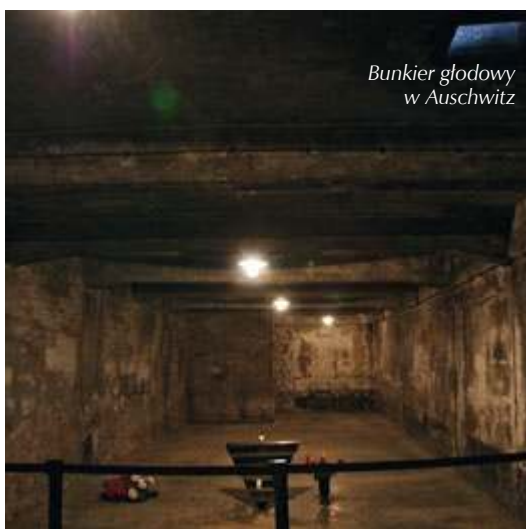

Figura św. o. Maksymiliana przed bazyliką w Niepokalanowie

Bunkier głodowy w Auschwitz

na budowanie więzi między sobą. Pietrzykowski odszedł nieprzekonany, ale już przy kolejnym spotkaniu podarował zakonnikowi swój chleb. Ktoś go jednak ukradł i bokser już wyrwał się z pięściami, gdy o. Maksymilian powiedział: „Zostaw go, był głodny”. Po wojnie bokser stał się jego orędownikiem.

W 1920 r. o. Maksymilian spisał dla siebie Reguły życia, które rozpoczynało postanowienie stania się największym świętym, by jego imieniu zakonnemu stało się zadość. Zwłaszcza dwie z nich spełnienie znalazły w KL Auschwitz: „Nie opuszczę żadnego zła bez naprawienia go i żadnego dobra, do którego mogłbym się przyczynić” oraz „Zawsze spokojne, nacechowane miłością działanie”. – Wymagał przede wszystkim od siebie, od franciszkanów także dużo, od innych – na miarę ich możliwości, a dla współwięźniów był pedagogiem – mówi Teresa Wontor-Cichy.

ŻYCIE NABRAŁO CENY

Pod koniec lipca uciekł z obozu więźniów, za co na śmierć głodową Niemcy skazali dziesięciu więźniów z jego baraku. – Jeden z nich, Franciszek Gajowniczek, szczególnie rozpacział, że osierocił żonę i dzieci – mówi Teresa

Wontor-Cichy. – Wtedy o. Kolbe poprosił Niemca o możliwość zastąpienia tego skazańca, czym wprowił go w takie zdumienie, że ten zgodził się na wymianę. Jego postawa w celi śmierci, wśród krzyczących z rozpacz i bluźniących przeciw Bogu współwięźniów, także sprawiła, że zaczęli się modlić, a on ich spowiadał i godził z Bogiem. Po dwóch tygodniach został dobity zastrzykiem z fenolem w serce. W akcie zgonu Niemcy napisali o „niedoczynności mięśnia sercowego”.

Od momentu wyzwolenia obozu kielich i różaniec, ofiarowane przez o. Kolbego współwięźniowi, eksponowane są w relikwiarzach, podobnie jak jego włosy, które zachował klasztorny fryzjer jeszcze przed wyjazdem o. Maksymiliana do Nagasaki, a potem ze strzyżenia we wrześniu 1939 r. Jego współcześni mieli więc świadomość obcowania ze świętym, który wraz z nastaniem okupacji nie skorzystał z możliwości ucieczki za granicę, a potem zwolnienia z obozów internowania, wreszcie dał z siebie najwyższą ofiarę. Wiedział, że Niepokalana posłała go wszędzie tam, by wzmacniał bliźnich. Tak w eseju o jego obozowym poświęceniu pisał Jan Józef Szczepański: „Życie okupione śmiercią znów nabierało ceny”.

Zaraz po zakończeniu wojny generał franciszkanów podjął starania o beatyfikację o. Kolbego. Rozpoznawano zeznania 75 świadków i jego pisma. W 1971 r. jako wyznawcę beatyfikował go papież Paweł VI. Do kanonizacji – także jako wyznawcy – potrzebne były dwa nowe uzdrowienia, jednak papież Jan Paweł II wydał dekret o odstąpieniu od tego wymogu i 10 października 1982 r. kanonizował go jako męczennika miłości – po raz pierwszy używając tej kwalifikacji, dotąd bowiem na ołtarze wynoszono męczenników za wiarę.

Św. Maksymilian Maria Kolbe jest patronem energetyków, rodzin, honorowych dawców krwi. Co ciekawe, inspirują się nim przedsiębiorcy, widząc w nim wzór konsekwentnego i zaradnego menedżera. Dlatego grupa biznesmenów z Polski podjęła próbę ustanowienia go patronem przedsiębiorców i start-upów.

Pozostaje niedoścignionym przykładem miłości aż po śmierć. To właśnie ta miłość popychała go do podejmowania tak odważnych inicjatyw, przy wykorzystaniu dostępnych wtedy środków. Ciekawe, jakie przedsięwzięcia rozwijałby Maksymilian dziś, przy obecnym rozwoju technologicznym.

Korzystałam z książki „Św. Maksymilian Maria Kolbe” o. Leona Dyczewskiego OFMConv i filmu dok. „Męczennik miłości” w reż. T. Wojciechowskiego i L. Wasiuty

Cenzurę z czasów PRL dawało się obejść dzięki zagranicznym rozgłośniom i podziemnej działalności wydawniczej. Dzisiaj technologiczne giganty, kontrolowane przez garstkę multimiliarderów, zmonopolizowały media społecznościowe i kierują przepływem informacji.

Kazimierz Dadak

Cztery firmy w praktyce całkowicie zmonopolizowały media społecznościowe, i to w skali ogólnoswiatowej. Chodzi o Amazon, Facebook, Twitter i Alphabet (kontroluje Google i YouTube). Żadna inna część rynku mediów nawet w przybliżeniu nie wykazuje takiego stopnia koncentracji – dzięki telewizji satelitarnej w języku angielskim można oglądać dziesiątki programów informacyjnych. Podobnie mają się sprawy w radiu.

Te cztery monopole są w praktyce kontrolowane przez garstkę multimiliarderów. W przypadku Alphabet Inc., dzięki posiadaniu specjalnych akcji dających dziesięć głosów zamiast jednego, dwójka założycieli (Larry Page i Sergey Brin) kontroluje ponad 50 proc. głosów. Podobnie jest w przypadku Facebooka, w którym Marc Zuckerberg posiada specjalne akcje, dające mu prawie 58 proc. głosów. Z kolei Amazon jest kontrolowany przez Jeffa Bezosa, choć on posiada tylko niecałe 17 proc. głosów. Wyjątkiem jest Twitter, którego naczelnym dyrektorem wykonawczym (CEO) Jack Dorsey posiada mniej niż 5 proc. głosów, ale najwyraźniej wielkie instytucje finansowe posiadające prawie 75 proc. głosów (największy wpływ mają The Vanguard Group, Morgan Stanley i BlackRock Fund Advisors) nie mają nic przeciwko

polityce prowadzonej przez ekscentrycznego Dorsey'a. Nigdy w dziejach ludzkości tak mała grupa nie miała tak wielkiej kontroli nad przepływem informacji.

WOLNOŚĆ SŁOWA

Konstytucje cywilizowanych, demokratycznych krajów gwarantują wolność słowa i może się wydawać, że swobodzie myśli i wyrażania opinii nic nie grozi – nic bardziej błędnego! Konstytucyjne gwarancje w tym zakresie wiążą ręce tylko władzom, prywatne przedsiębiorstwa nie stoją przed tego typu barierami. Jeśli firma uzna, że pracownik pogwałcił „wartości” przez nią wyznawane i promowane, to można takiemu śmiałkowi wypowiedzieć

nego prezydenta. Oprócz niezwykle kompromitujących materiałów dotyczących się jego życia prywatnego komputer zawierał informacje o jego rozległych interesach w Chinach i na Ukrainie, w które mógł być zamieszany sam Joe Biden. Facebook i Twitter zablokowały nie tylko link to tego artykułu, ale i wszelkie wzmianki na ten temat. Elity rozpowszechniły informację, że ów komputer to była rosyjska „falszywka”, ale po wyborach okazało się, że to nieprawda, i FBI wszczęło dochodzenie w sprawie możliwych przestępstw Huntera. Jednak cel został osiągnięty, kompromitujące materiały zostały schowane pod dywan i dzięki temu kandydat demokracji pokonał Trumpa. Wypada tu podkre-

Nowa dyktatura

umowę o pracę, o czym niedawno przekonał się pracownik firmy IKEA, który miał odwagę krytykować ideologię LGBT+.

Niemniej to jest „drobiazg” w porównaniu z tym, co na szeroką skalę stosują wspomniani technologiczni potentaci. Firmy te kontrolują media społecznościowe, które obecnie są pierwszorzędnym środkiem służącym do wymiany poglądów i prowadzenia wszelkiego rodzaju sporów ideologicznych. Polityk, któremu odmawia się prawa do używania Facebooka lub Twittera, traci możliwość docierania do milionów wyborców, a taki los spotkał samego Donalda Trumpa,

Polityk, któremu odmawia się prawa do używania Facebooka lub Twittera, traci możliwość docierania do milionów wyborców.

urzędującego prezydenta najpotężniejszego państwa na świecie. Jego wypowiedzi na Facebooku i Twitterze zostały uznane za podżegające do rebelii – tak wtargnięcie motłochu do budynku Kongresu 6 stycznia zostało określone przez amerykańskie odpowiedniki naszych „autorytetów moralnych” – i z tego powodu odmówiono mu prawa używania tych platform.

Jest wiele innych, mniej znanych przypadków stosowania cenzury dotyczącej się nadzwyczaj istotnych spraw politycznych i nie tylko. Niedługo przed zeszłorocznymi wyborami prezydenckimi jeden z najstarszych amerykańskich dzienników, „The New York Post”, opublikował informacje o porzuconym w punkcie naprawy komputerze Huntera Bidena, syna obec-

ścić, że w tym przypadku cenzura dotyczyła gazety, czyli jednego ze „swoich”.

NA USŁUGACH IDEOLOGII

Cenzura stosowana przez kolosy technologiczne dotyczy także, a może ponad wszystko, spraw ideologicznych. Na przykład Amazon zaprzestał sprzedaży transmisji na żywo (*streaming*) znakomitego filmu „Created Equal: Clarence Thomas in His Own Words”, w którym tenże Clarence Thomas, pierwszy czarnoskóry sędzia federalnego Sądu Najwyższego, opowiada o swoim życiu (Amazon oferuje tylko „staromodne” DVD). Powodem było to, że zdołał on osiągnąć tak niesłychanie prestiżowe stanowisko dzięki ciężkiej i wytężonej pracy, a nie dzięki programom pomocy społecznej.

Gdyby nie powszechne oburzenie, podobny los spotkałby film czarnoskórych Shelby’ego i Eliego Steele’ów (ojciec i syn; dziadek Shelby’ego Steele’a urodził się jako niewolnik) na temat prawdziwych okoliczności śmierci czarnoskórego Michaela Browna, rzekomo z zimną krwią zastrzelonego przez białego policjanta w Ferguson w stanie Missouri. Pierwotna, błędna narracja na temat tego wydarzenia spowodowała gwałtowne zamieszki w miasteczku. Dogłębne śledztwo przeprowadzone przez czarnoskórego ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego w administracji Baracka Obamy, E.H. Holdera, wykazało całkowitą bezpodstawność zarzutów w stosunku do policjanta – strzelał w samoobronie. Ale przypadek Browna, tak jak historia

Szef działu polityki publicznej Facebooka w Australii Josh Machin i globalny szef polityki bezpieczeństwa Facebooka Nathaniel Gleicher pojawiają się w videokonferencji podczas dochodzenia parlamentarnego w sprawie wpływów zagranicznych na media społecznościowe w budynku Parlamentu w Canberze, Australijskie Terytorium Stołeczne, Australia, 30 lipca 2021 r.

foto: PAP/EPA/Lukas Coch

sędziego Thomasa, był całkowicie niezgodny z obowiązującą neomarksistowską narracją głoszącą, że w USA panuje zinstytucjonalizowany rasizm.

Z drugiej strony, ci sami monopolisci zażarcie bronią „dobrego imienia” swych pupilków. Czarnoskóra Patrisse Cullors, współzałożycielka Black Lives Matter, która bynajmniej nie ukrywa swoich marksistowskich poglądów, wydała kilka milionów dolarów na zakup szeregu domów, w tym luksusowej rezydencji koło Los Angeles, o czym powiadomił „The New York Post”. Rozpowszechnianie tej wieści zostało natychmiast zabronione na Facebooku. Powodem miało być to, że artykuł zawierał „osobiste dane”, czyli nazwę miejscowości, w której ten luksusowy dom się znajduje. Twitter nie pozostał w tyle, konto czarnoskórego J. Whitlocka zostało skasowane po tym, jak on także ujawnił tę informację.

Cenzura nie omija kwestii czysto naukowych. Wybitny naukowiec, wiceminister w resorcie energetyki w administracji Obamy, prof. Steven Koonin, opublikował książkę podającą w wątpliwość wpływ człowieka na zmiany klimatu i dziennik „The Wall Street Journal” wydrukował jej recenzję. Facebook zablokował wszelkie wzmianki na ten temat, ponieważ według jego „ekspertów” książka podważa podobno naukowo niepodważalny punkt widzenia na tę sprawę.

Przez ponad rok na wszystkich platformach obowiązywał zakaz poruszania kwestii możliwego wydostania się z laboratorium w chińskim Wuhanie wiru-

sa COVID-19. Powodem nie była chęć zaskarżenia sobie przychylności władz chińskich, ale fakt, że hipotezę tę – na podstawie wstępnych analiz wywiadu – wysunął prezydent Trump. Ale Trumpa trzeba było za wszelką cenę usunąć z Białego Domu i dopiero ostatnio władcy mediów społecznościowych zaczęli dopuszczać dyskusję na ten temat.

Przypuszczam, że zdecydowana większość osób zamieszanych w ten proceder potępia Kościół katolicki za to, że w przeszłości ogłaszał indeks ksiąg zakazanych. Trudno mieć wątpliwości, że zgodnie z logiką obecnych „strażników prawomyślności” dzieło Kopernika też by się znalazło na ich indeksie.

MONOPOLIZACJA POGLĄDÓW

Gdy Donalda Trumpa dosięgnął zakaz posługiwania się Twitterem, postanowił on przenieść swoje konto do konkurencji, dużo mniejszej platformy o nazwie Parler. Gdy tylko to nastąpiło, Apple i Google (Android) zawiesiły możliwość ściągania aplikacji koniecznej do korzystania z Parlera w telefonach posiadających ich oprogramowanie. Gdy to okazało się niewystarczające, Amazon Web Services – filia Amazonu świadcząca usługi chmurowe, czyli przetwarzanie danych w „chmurze” (cloud computing) – zerwała kontrakt na świadczenie tych usług Parlerowi. Tym samym z dnia na dzień Parler musiał zawiesić swą działalność.

Nigdy w dziejach ludzkości tak mała grupa nie miała tak wielkiej kontroli nad przepływem informacji.

Mamy zatem do czynienia z sytuacją, przy której dotychczasowa działalność ludzi spod znaku kultury śmierci to była niewinna igraszka. George Soros wydał ogromne pieniądze na propagowanie swoich idei, ale nikt ani nic nie stoi na przeszkodzie przedstawianiu idei przeciwnych. W jego przypadku mamy do czynienia z walką na „rynku idei”, podczas gdy w przypadku gigantów technologicznych o żadnym wolnym rynku idei mowy być nie może. Oni w każdej chwili są w stanie uciszyć każdą osobę i instytucję promującą odmienne poglądy.

Gdy św. Paweł pojawił się na Areopagu, jego przemowa spotkała się z niedużym odzewem, ale osoby, którym jego argumenty nie odpowiadały, po prostu odeszły, a nie powiedziały mu: uciekaj, gdzie pieprz rośnie, bo cię zaraz „skasujemy”. W Cesarstwie Rzymskim mieliśmy do czynienia z większą wolnością słowa niż obecnie w demokratycznym, wolnorynkowym systemie. Formalnej cenzury nie ma, jest tylko monopol.

Jak wynika z powyższych przykładów, monopol obejmuje wiele dziedzin i byłoby rzeczą nierozważną mniemanie, że wcześniej czy później nie dosięgnie on najważniejszej kwestii – spraw duchowych. Miejmy nadzieję, że świat chrześcijański już dziś podejmie kroki zaradcze, bo jutro może być zbyt późno.

Autor jest profesorem ekonomii, wykłada w Hollins University w stanie Wirginia w USA

Marek Jurek

Obowiązek pamięci

Zbliża się 101. rocznica Bitwy Warszawskiej, w której nasi dziadkowie i pradiadkowie uratowali świat. Świat o tym powinien pamiętać, ale aby pamiętać – należy mu przypominać. Dwa tygodnie temu ks. Henryk Zieliński, wskazując przykład Izraela, gdzie „każdy gość składa wieniec w Yad Vashem”, apelował w „Idziemy”, byśmy bardziej zdecydowanie domagali się od świata czci dla uniwersalnych zasług naszego narodu, jego praw, poświęceń i cierpień. Do tej ważnej uwagi Redaktora Naczelnego chcę dodać „niemiecko-amerykańską” glosę.

Barack Obama w swej książce „Ziemia Obiecana” (pisałem o niej tydzień temu) opowiada, jak w 2009 r. odwiedził Drezno, „miasto zrównane z ziemią pod koniec II wojny światowej przez alianckie naloty”, aby „uhonorować państwo, które dziś [jest] naszym wiernym sojusznikiem”, ale także dlatego, że „nawet prowadzący wojnę w słusznej sprawie nie mogą odwracać wzroku od cierpienia przeciwnika ani zamykać drogi do pojednania”. Żeby zaś nie obciążać nadto amerykańskiej pamięci – Obama o połowę zmniejszył liczbę ofiar zburzenia Drezna, do 25 tys. osób.

W 1920 r. skuteczne zagrożenie Armii Czerwonej drogi do zachodniej Europy ocalało tamtejsze narody przed zbrodniami Lenina i Stalina, uratowało więc miliony istnień ludzkich. To sprawa, która przynajmniej w chwilach szczególnych rocznic powinna angażować pamięć całego Zachodu. Obama uważał, że na-

leży okazać szacunek nawet niemieckim ofiarom wojny. Kilkanaście lat wcześniej prezydent Ronald Reagan uhonorował na cmentarzu w Bitburgu pamięć nie przypadkowych ofiar, ale niemieckich żołnierzy II wojny światowej, co wywołało przykrą aferę, gdy oka-

zało się, że leżą tam polegli nie tylko z Wehrmachtu, ale również z Waffen SS.

Rok temu pandemia przeszkodziła w należytych obchodach stulecia Cudu nad Wisłą, więc to tegoroczne będą miały charakter faktycznie jubileuszowy. Oczywiście, rolę polskiej dyplomacji jest składać zaproszenia, a nie komentować obecność na obchodach. Są jednak inne oficjalne podmioty, które mogą „nieoficjalnie”, a dobitnie ocenić obecność i rangę naszych gości – od marszałek czy wicemarszałków Sejmu po przewodniczących parlamentarnych komisji Spraw Zagranicznych czy Kultury. I żeby było jasne: nie chodzi tu o żadną „politykę historyczną”, ale o polityczne obowiązki pamięci, wynikające wprost z czwartego przykazania: o szacunek należny naszym przodkom i ich poświęceniu. I o sprawdzian szacunku dla Polski.

Tymczasem zamiast przypominania o respekcie dla polskiej historii mamy spór z Amerykanami o przyszłość TVN. Oczywiście, jest to telewizja całkowicie stronnicza, koncesja zaś każdego nadawcy jest okresowym przywilejem, a nie bezterminowym prawem. Ale czas pokaże, czy władze naprawdę traktują tę sprawę serio. I trzeba pamiętać o jeszcze jednym. Komitet Tak dla Rodziny, Nie dla Gender już rok temu apelował, by do czasu wypowiedzenia konwencji stambulskiej władze wstrzymały się od wywoływania dodatkowych konfliktów. A genderowa konwencja ciągle nie została wypowiedziana.

Podpalacz zabójcą

Kolejny ksiądz został zamordowany przez imigranta we Francji. Tym razem ofiarą jest o. Olivier Maire, prowincjał misjonarzy od św. Ludwika Marii Grignon de Montfort. Do zabójstwa doszło 9 sierpnia 2021 r. w bazylice w Saint-Laurent-sur-Sèvres, gdzie także spoczywają doczesne szczątki założyciela zakonu św. Ludwika.

Zabójcą okazał się 40-letni Rwandyjczyk Emmanuel Abayisenga. Sprawca sam zgłosił się na policję i przyznał się do winy. Jest to ten sam Rwandyjczyk, który jest oskarżony o podpalenie katedry w Nantes 18 lipca 2020 r. Swoją czyn tłumaczył desperacją wynikającą z tego, że nie udało mu się przedłużyć fran-

cuskiej wizy, której ważność się skończyła, i bał się deportacji do Rwandy. Po tym wydarzeniu przez kilka miesięcy pozostawał w areszcie, ale w czerwcu br. został zwolniony, pozostał jednak pod kontrolą sądu, w oczekiwaniu na proces, który ma się odbyć w przyszłym roku. W tym czasie korzystał z gościnności w Wandei.

Na fakt, że morderca był gościem w domu zakonnym prowadzonym przez o. Oliviera Maire'a, zwracają uwagę francuscy biskupi. Piszą o smutku i przerażeniu. Minister spraw wewnętrznych Francji Gérald Darmanin zapewnił katolików we Francji o swoim wsparciu i poinformował, że udaje się na miejsce zbrodni./red./KAI

Zakonnice w Kabulu

Zniszczona ulica w Kabulu

fot. PAP/EPA/Jawed Kargar

Siostry ze stowarzyszenia „Dla dzieci Kabulu” zapowiadają, że nie opuszczą Afganistanu, choć kolejni przedstawiciele Zachodu wyjeżdżają z tego kraju. Co więcej, do Kabulu przyjechała właśnie kolejna siostra z tego stowarzyszenia. Będzie pracować w jedynym tamtejszym ośrodku dla dzieci niepełnosprawnych.

Z pomocy ośrodka korzysta codziennie 50 dzieci w wieku od 6 do 12 lat. Większość pochodzi z najuboższych rodzin, które nie są w stanie zapewnić im nawet wyżywienia, o rehabilitacji i dostępie do nauki nie wspominając. Oprócz trzech zakonnic cały personel składa się z Afgańczyków. – Przemoc i ubóstwo przybierają na sile,

jesteśmy tu bardzo potrzebne – mówią pracujące w Kabulu zakonnice.

Stowarzyszenie „Dla dzieci Kabulu” powstało w 2004 r. i było odpowiedzią na wołanie Jana Pawła II, by nieść ratunek najmłodszym Afgańczykom. Do pomocy zgłosiło się czternaście różnych zgromadzeń zakonnych, które pracują tam na zmianę.

Siostry podkreślają, że głoszą Ewangelię bez używania słów. – Poza naszym domem nie możemy przyznawać się do Chrystusa, ale wszyscy wiedzą, że jesteśmy chrześcijankami, i doceniają to, co robimy dla potrzebujących – mówi pochodząca z Pakistanu siostra Shahnaz Bhatti./red./RV

Pełna gracji

ks. Stefan
Moszoro-Dąbrowski

Najświętsza Maryja Panna w filmie „Pasja” została przedstawiona jako kobieta w dojrzałym wieku. Autorzy recenzji chwalili ten fakt. Prawdopodobnie

Mel Gibson wzorował się na sławnych dziełach sztuki, gdzie Mater Dolorosa jest prezentowana w taki właśnie sposób. Co ciekawe, większość przedstawień Wniebowzięcia NMP ukazuje Maryję młodszą. Ta, która była pełna łaski, jest oczywiście pełna wdzięku, pełna gracji. Bo przecież łaska to w języku łacińskim właśnie *gratia*.

Jej młodzieńcze *fiat* szybko staje się *magnificat*. Przyjęcie woli Bożej przez Maryję, dziewczynę z Nazaretu, zaprowadziło Ją do radości, której nie mogła zatrzymać dla siebie. Było to na początku Jej dojrzałego życia. Papież Franciszek pisze: „Zawsze głębokie wrażenie wywołuje siła «tak» Maryi, młodej kobiety. Siła tego «niech mi się stanie», które powiedziała aniołowi. To było coś innego niż bierna lub zrezygnowana akceptacja. Maryja nie знаła powiedzenia «zobaczmy, co się wydarzy». Była zdecydowana, rozumiała, o co chodziło, i powiedziała «tak», nie owijając w bawełnę. To było coś znacznie więcej, coś innego. Było to «tak» osoby, która chce się zaangażować i zaryzykować, która chce postawić wszystko na jedną kartę, bez innych gwarancji niż pewność, że niesie obietnicę” (Christus Vivit 44).

Po zwiastowaniu z niepokojem wyruszyła, gdy się dowiedziała, że kuzynka Jej potrzebuje; nie myślała o swoich własnych planach, ale „z pośpiechem” poszła w góry. Potem przyszła radość w Betlejem, wyśpiewana razem z chórami aniołów. A kiedy trzeba było chronić Dziecko, udała się z Józefem do odległego kraju. Zatem nie brakowało różnych prób, zanim ponownie nastały spokojne lata w Nazarecie. Ta, która została nazwana „pełną łaski”, w miarę upływu lat wzrastała w zdolności przyjmowania kolejnych łask, czyli „pełnia wciąż się powiększała”. Jej oczy, jaśniejące Duchem Świętym, z wiarą kontemplanowały życie i – jak dwukrotnie zapisuje Ewangelia – zachowywała wszystko w sercu. Na każde Boże natchnienie natychmiast odpowiadała z hojnością.

Poszukiwanie woli Bożej prowadziło Ją do tego, że stała się pierwszą słuchającą Słowa. Tak też rozumiemy wypowiedź Jezusa, gdy jakaś kobieta chwali Jego Matkę. „Błogosławione łono, które Cię nosiło, i piersi, które ssaleś. Lecz On rzekł: Owszem, ale przecież błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego i zachowują je” (por. Łk 11, 28). Jako matka była nauczycielką Jezusa, ale jako uczennica była najpilniejsza ze wszystkich.

U stóp krzyża przyjęła nowe zadanie, które dopełniło się w dniu Pięćdziesiątnicy. Poniekąd droga Jej macierzyństwa ponownie się rozpoczynała. Początkowe *fiat* z Nazaretu osiągnęło pełnię: została powołana do tego, by być Matką wierzących. Jej wierność zachowywała pełną „świeżość”, dlatego można powiedzieć, że trafnie lud Boży ukazuje Ją jako młodą kobietę w ostatnich dwóch tajemnicach różańca świętego: Jej wniebowzięcia i ukoronowania.

1

Powołani do świętości

Magdalena
Wołochowicz

Otworzyłam
jak zwykle
rano Biblię.

Tym razem w moich czytaniach padło na Psalm 130. Psalm krótki, a bardzo treściwy. Szczególnie poruszyły mnie następujące słowa: „Ale Ty udzielasz przebaczenia, aby Cię otaczano bojaźnią” (Ps 130, 4).

Nieraz słyszałam ludzi bagatelizujących grzech, mówiących: „Bóg jest łaskawy. I tak mi przebaczy”. Owszem, kiedy przyjdziemy w pokorze, odwracając się szczerym sercem od grzechu, to – tylko wtedy – przebaczy. Kiedy jednak uświadomimy sobie, jak wielką cenę zapłacił Jezus, przechodząc mękę i śmierć na krzyżu, na przebaczenie grzechów powinniśmy spoj-

rzeć zupełnie inaczej. Z bojaźnią. Nie z paralizującym lękiem, ale z szacunkiem i respektem oraz wielką wdzięcznością za to, że nie musimy ponieść należnej nam kary za grzech. Przecież za grzech należy nam się śmierć, a tylko i wyłącznie z Bożej łaski możemy jej uniknąć: „Albowiem zapłatą za grzech jest śmierć, a łaska przez Boga dana to życie wieczne w Chrystusie Jezusie, Panu naszym” (Rz 6, 23). Co za łaska, co za ulga! Przebaczone mi każdy grzech!

Święty Paweł o ogromie Bożej łaski względem nas pisze tak: „Gdzie jednak wzmożił się grzech, tam jeszcze obficiej rozlała się łaska” (Rz 5, 20b). A chwilę później dodaje: „Cóż więc powiemy? Czyż mamy trwać w grzechu, aby łaska bardziej się wzmożła? Żadną miarą!” (Rz 6, 1). I to jest

bardzo spójne ze słowami psalmisty.

Jesteśmy powołani do życia w świętości, a nie igrania z grzechem: „Tak i wy rozumieście, że umarliście dla grzechu, życie zaś dla Boga w Chrystusie Jezusie. Niechże więc grzech nie króluje w waszym śmiertelnym ciele, poddając was swoim pożądliwościom” (Rz 6, 11-12). Oddając życie Bogu, umieramy dla grzechu. Deklarujemy, że z Bożą pomocą nie dopuścimy więcej, by grzech nad nami panował.

Co więcej, taką deklarację o wolności od grzechu czynimy osobiście co niedzielę, mówiąc razem z całym Kościołem: „Wspomóż nas w swoim miłosierdziu, abyśmy zawsze wolni od grzechu i bezpieczni od wszelkiego zamętu, pełni nadziei

oczekiwali przyjścia naszego Zbawiciela”!

Bardzo poruszają mnie słowa ks. Dariusza Kowalczyka SJ: „Wydaje się, że dzisiaj zapomnieliśmy o powołaniu do bezgrzeszności, pojętej jako życie bez grzechu zrywającego naszą więź z Chrystusem. W tym sensie bezgrzeszność nie ozna-

**Jesteśmy
powołani
do życia
w świętości,
trwania w Bożej
łasce, jako
przybrane Boże
dzieci!**

cza jakiejś wyimaginowanej doskonałości moralnej, ale trwanie – pomimo własnej słabości – w łasce, dzięki której jesteśmy przybranymi synami Boga Ojca. Pierwsi chrze-

ścianie traktowali to powołanie do życia w Bogu bardzo poważnie”.

Jesteśmy powołani do życia w świętości, trwania w Bożej łasce, jako przybrane Boże dzieci! Zatrzymajmy się i zobaczmy, czy rzeczywiście tak żyjemy.

1

Grzechy duchownych

ODPOWIADA **ks. Marek Kruszewski**

Mam prośbę o odniesienie się księdza do bolesnych wydarzeń grzechów księży, nagłaśnianych przez ostatnie lata.

Przez pracę w poradni poznałem skrzywdzenia seksualne jako cierpienie wielu osób. Osoby te przynależą do różnych społeczności, które są tak chore, jak chore są ich tajemnice. Dotyczy to szczególnie rodzin; często rodzin, które zewnętrznie uchodzą za przykładowe. Grzeszni ludzie nie tworzą bezgrzesznych rodzin i wspólnot. Moje doświadczenie pokazuje, jak dokładnie dzieci powtarzają błędy swoich rodziców.

Krzywdzenie boli mocno, kiedy dokonują go przedstawiciele Kościoła. Bo właśnie w Kościele działa najlepszy Lekarz, Pan Jezus. On daje wszystkie narzędzia, aby przerwać diabelski łańcuch krzywd i błędów. On niszczy grzech krwią i daje siły do pięknego życia.

Gdy więc dowiadujemy się o grzechach ludzi Kościoła, odczuwamy złość, zwątpienie i przychodzą trudne pytania. Czego zabrakło księżom, którzy skrzywdzili i nie obronili osób powierzonych ich opiece? Mieli codziennie słowo Boże, sakramenty i wielkie łaski. Czujemy wstyd, strach, jesteśmy załamani. Pytamy: w czym ja uczestniczę?

Każdy musi sam uwierzyć Bogu. Każdy z nas w swoim sercu musi stoczyć walkę. Biblia mówi o Judaszu, że był fizycznie tak blisko samego Jezusa. Słuchał Jego słów na żywo. Widział cuda. A jego serce przy płonącym Sercu Jezusa pogubiło się. Czy to znaczy, że Serce Pana było za zimne, a słowa Pana za słabe? Czy Jezus popełnił błędy w wychowywaniu apostołów? Otóż Pan

Jezus dał Judaszowi szansę. Bóg daje grzesznikom szansę tam, gdzie my, ludzie, jesteśmy już przerażeni grzechem. Bóg pozwala zacząć jeszcze raz, świadomy, że człowiek może dalej grzeszyć. Daje szansę aż do momentu śmierci.

Jest to pytanie wielu małżonków, rodziców, nauczycieli: gdzie są granice dawania szansy? Prawdopodobnie biskupi przenoszący podejrzanego księdza też dawali mu szansę, kiedy okazywał skrucę. Dziś już wiemy, że ludzie prowadzący podwójne życie mistrzowsko oszukują siebie samych i innych. I słabo się poprawiają. Doświadczenie grup AA, Anonimowych Erotomanów, świeckich terapeutów uzależnień powinno być w Kościele pokornie wykorzystywane. Duchowni nie korzystający z pomocy mądrych świeckich nie radzą sobie ze współczesnymi problemami.

Nie zmniejszajmy niczyjej krzywdy czy odpowiedzialności. Szczególnie swojej. Jakie było moje postępowanie, kiedy dochodziły mnie niepokojące wiadomości o nieprawidłowościach w Kościele czy mojej rodzinie? Pytanie o belkę w moim oku jest zawsze najistotniejsze. Przynajmniej dla mnie.

xmarekk@o2.pl

Autor jest proboszczem parafii św. Patryka w Warszawie

Dziennikarze na celowniku

To książka niezwykła, bo powstała błyskawicznie, „w czynie społecznym”, przy udziale 29 dziennikarzy z kilkunastu ogólnopolskich redakcji, w tym z „Idziemy”. Powód? Nasi białoruscy koledzy po fachu potrzebują pomocy. Bo na Białorusi dziennikarz musi być albo wielkim zwolennikiem Aleksandra Łukaszenki, albo zrezygnować z pracy. – Cenzura to ich najmniejszy problem – tłumaczy Arleta Bojke, pomysłodawczyni i koordynatorka projektu. – Niezależni dziennikarze na Białorusi trafiają do więzień, są bici, nigdy nie wiedzą, czy wrócą wieczorem do domu – dodaje.

Przypomnijmy, że dwie młode dziennikarki telewizji Bielsat trafiły za kraty, oskarżone o... organizowanie antyprezydenckich demonstracji, gdy tylko je

relacjonowały. W książce opisane zostały właśnie one – Kaciaryna Andrejewa i Darja Czulcowa, ale i Raman Pratasiewicz, wyciągnięty z samolotu linii Ryanair, zmuszonego do lądowania w Mińsku, oraz Sciapan Puciła, twórca kanału Nexta (czytanego jako „Niechta”), dzięki którym Białorusini z każdego zakątka kraju sami pokazywali, co działo się u nich po ostatnich wyborach.

Ja napisałem artykuł o Andrzeju Poczobucie – dziennikarzu i działaczu Związku Polaków na Białorusi, siedzącym w areszcie i oskarżonym o rzekome „sianie nienawiści”. Opisywałem jego losy. „W 2011 r. władze uznały, że z Poczobutem trzeba się rozprawić. Podstawowy zarzut prokuratury dotyczył popełnienia przestępstwa znieważe-

nia prezydenta Aleksandra Łukaszenki. W artykułach dla «Gazety Wyborczej», na swoim blogu oraz w artykułach dla «Bieloruskiego Partizana» Andrzej nazywał go bowiem «dyktatorem»; pisał też, że wybory na Białorusi są fałszowane. Prokuratura wniosowała o trzy lata kolonii karnej. Trafił do aresztu śledczego. Opowiadał później «Wyborczej»: «Próbowali mnie złamać, ale dosyć prymitywnie. Wsadzali mi np. do cel agentów. Siedzi

ze mną facet i zaczyna nagle doradzać, że przecież mogę łatwo wyjść. Nie było trudno domyślić się, o co chodzi. Albo prokurator opowiadał mi o blogerze z Lidy, który pisał krytycznie w internecie o przewodniczącym rejonu. Chłopak poprosił o przebaczenie i umorzyli sprawę. Jasno zaznaczyłem, że nie będę się kajał, bo nie popełniłem przestępstwa». (...) Ostatecznie, sąd skazał Andrzeja na trzy lata więzienia w zawieszeniu na dwa lata”.

Dochód ze sprzedaży książki trafi do Informacyjnego Biura Białoruś w Fokusie, które przeznaczy pieniądze dla represjonowanych dziennikarzy. A ci potrzebują ich na pomoc prawną, sprzęt czy bezpieczny kąt.

Piotr Kościński

„Partyzanci. Dziennikarze na celowniku Łukaszenki”, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2021, 320 s.

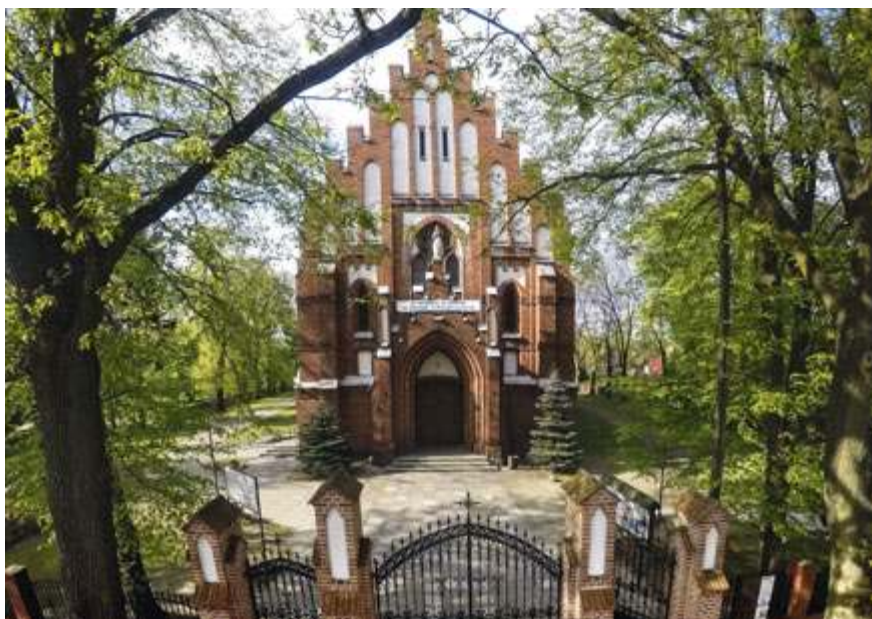
Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Kamieńczuku koło Wyszkowa łączy się nierozdzielnie z biografią kard. Stefana Wyszyńskiego. Do dziś pozostały tu ślady po jego przodkach.

W regionie Kamieńczuka znajduje się wiele działek letniskowych. Otaczające wieś lasy i bory sosnowe w dużej mierze objęte są ochroną w ramach Nadbużańskiego Parku Krajobrazowego, a sama wioska znajduje się w głębokim zakolu rzeki Bug. W okresie letnim w świątyni jest dwa razy więcej osób – ze względu na przybywających turystów. W Kamieńczuku atrakcją dla gości są gospodarstwa agroturystyczne i prywatne Muzeum Etnograficzno-Historyczne Henryka Słowikowskiego.

Warto przypomnieć, że parafia w Kamieńczuku ma wielowiekową tradycję, ponieważ została erygowana w XIII w. Dokumenty potwierdzają istnienie kościoła już w 1240 r., a pierwsze wzmianki o miejscowości pochodzą z 1452 r. W tym okresie Kamieńczuk otrzymał prawa miejskie, nazywał się wówczas Kamieniec Mazowiecki. Początki obecnej zabudowy świątyni sięgają XIX w. 16 sierpnia 1896 r. ks. prał. Roch Filochowski poświęcił kamień węgielny pod budowę nowego kościoła w stylu neogotyckim według projektu arch. Józefa Piusa Dziekońskiego. Proboszcz ks. Kazimierz Klepacki przyznaje, że w najbliższym czasie chce zmierzyć się z gruntownym remontem zabudowy świątyni.

W niektórych miejscach zacieka woda, a czas odrestaurowania obiektu wydłuży się dodatkowo poprzez oczekiwanie na projekty architektoniczne i decyzje administracyjne.

Z parafią związane są dzieje rodziny Prymasa Tysiąclecia. W drugiej połowie XIX w. dziadek Piotr Wyszyński za swoją działalność w obronie przedstawicieli Kościoła unickiego musiał opuścić rodzinne Podlasie. Wtedy zdecydował się nabyć posiadłość rolną nad Liwcem, na terenie parafii Kamieńczuk. Osiadł tam na stałe, nie mając prawa powrotu w rodzinne strony. W dzieciństwie mały Stefek Wyszyński przyjeżdżał do Kamieńczuka, aby odwiedzać dziadków Piotra i Katarzynę.

fot. archiwum parafii

U dziadków prymasa

Patryk Lubryczyński

Na cmentarzu parafialnym znajduje się grób babci i dziadka kard. Wyszyńskiego. Ks. Kazimierz zachęca też do obejrzenia w kruchcie kościoła wystawy z okazji zbliżającej się beatyfikacji Prymasa Tysiąclecia. – Zwiedzający mogą zobaczyć akt chrztu ojca kard. Wyszyńskiego, Stanisława, zdjęcie rodzinne, drzewo genealogiczne rodziny

Wyszyńskich oraz upominki, które kardynał otrzymywał m.in. z Rzymu – mówi proboszcz. We wnętrzu świątyni znajduje się m.in. ambonka, z której homilię wygłosił prymas.

Na terenie parafii na świat przyszli również oboje rodzice Stefana Wyszyńskiego. Ojciec, Stanisław, urodził się 28 marca 1876 r. we wsi Gać, a matka, Julianna z domu Karp – 27 września 1877 r. w Fideście. Z inicjatywy parafian na czele z sołtysiem Fidestu Zdzisławem Karpem oraz Andrzejem Karpem, którego dziadek był rodzonym bratem matki prymasa, 4 października 2020 r. we wsi odsłonięto głaz poświęcony Juliannie Wyszyńskiej. Na 2,5-tonowym monumencie umieszczono zdjęcie małego Stefana Wyszyńskiego z mamą Julianną i słowa Prymasa Tysiąclecia: „Nienawisć uleczyć można tylko miłością”. Poświęcenia monumentu dokonał bp Romuald Kamiński.

Coroczny odpust odbywa się w parafii w święto Przemienienia Pańskiego, ponieważ kościół nosi takie wezwanie. W tym roku uroczystość została przełożona na niedzielę

8 sierpnia, aby więcej osób mogło w niej uczestniczyć. Od kilku lat odpustowi towarzyszy Festiwal Miodu i Chleba, organizowany przez Urząd Miasta i Gminy Wyszkiw na Rynku Tadeusza Kościuszki w Kamieńczuku. W ciągu roku jest to najważniejsze wydarzenie kulturalne we wsi.

Ksiądz proboszcz zauważa niewielkie zapotrzebowanie parafian na formowanie się w grupach modlitewnych, jedynie Żywy Różaniec ma stałe spotkania. Wierni to przeważnie starsze osoby, nierzadko mające problem z poruszaniem się, i trudno im wyjść poza własne domostwo. Dlatego wolą odmówić różaniec prywatnie lub grupowo we własnej wiosce. – W pracy duszpasterskiej pomaga mi wikariusz ks. Wojciech Wojno, który opiekuje się m.in. służbą liturgiczną. W każdą niedzielę odprawia Eucharystię w kaplicach w Skuszewie oraz Kukawkach – opisuje ks. Kazimierz. Praktyka odprawiania Mszy świętych poza kościołem pojawiła się w latach 70. XX w., ponieważ wielu parafian miało problem z dojazdem z własnej wioski do oddalonej świątyni. Księża z Kamieńczuka chcą włączyć wiernych w duchowe przygotowania do beatyfikacji kard. Wyszyńskiego w czasie nowenny diecezjalnej w intencji owoców beatyfikacji, w dniach 3-11 września, korzystając z materiałów duszpasterskich przysłanych przez diecezję warszawsko-praską.

fot. archiwum parafii

Ksiądz proboszcz Kazimierz Klepacki

Parafia Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 6, Kamieńczuk, 07-202 Wyszkiw, tel. 29 741 17 93, www.parafiakamieniczuk.pl, e-mail: parafiakamieniczuk@gmail.com

W SKRÓCIE

■ **Dożynki diecezjalne.** Tegoroczne centralne dożynki w diecezji warszawsko-praskiej odbędą się 29 sierpnia o godz. 12.00 w parafii Poświętne. Eucharystii będzie przewodniczył bp Jacek Grzybowski.

■ **Msza święta w Roku Rodziny i św. Józefa.** Kolejna comiesięczna Eucharystia w diecezji warszawsko-praskiej będzie sprawowana 19 sierpnia w parafii Zesłania Ducha Świętego w Otwocku, z zanoszeniem modlitw za osoby uzależnione.

■ **Małżeńskie rekolekcje w Ostrówku.** Zanurzenie w Słowo dla małżeństw – „Jedność małżeńska pośród trudności” – odbędzie się 18 września w Domu św. Faustyny w Ostrówku. Skupienie ze ścisłym milczeniem. Koszt od pary 180 zł. Dla zainteresowanych jest możliwość noclegu. Zapisy: s.faustyna.ostrowek@gmail.com, szczegółowe informacje: tel. 730 153 707.

■ **Legionowski festiwal.** W kolejnym koncercie w ramach XVI Legionowskiego Festiwalu Muzyki Kameralnej i Organowej 22 sierpnia o godz. 16.30 w kościele św. Ducha, ul. ks. J. Schabowskiego 2, usłyszymy sopranistkę Annę Fabrello, na organach zagra Andrzej Szadejko. Patronat medialny nad festiwalem objął tygodnik „Idziemy”.

■ **Organy archikatedry.** W ramach cyklu pod tym tytułem, w bazylice archikatedralnej św. Jana Chrzciciela na Starym Mieście w Warszawie, ul. Świętojańska 8, odbędzie się kolejny koncert w ramach 28. Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej Organy Archikatedry. 22 sierpnia o godz. 16.00 wystąpi Ennio Cominetti (Włochy), w programie: G. Béliet – Toccata pour Grand Orgie, Tabulatura Jana z Lublina – HaŹduczkŹ, L. Boellmann – Marche religieuse, L. Vienne – Allegro maestoso, Cantilène, Adagio, Fianal z III Symfonii. Patronat medialny nad wydarzeniem objął tygodnik „Idziemy”.

■ **Koncert patriotyczny.** Koncert pieśni powstańczych „Nie złamie wolnych żadna klęska” odbędzie się 21 sierpnia o godz. 18.00 w muszli koncertowej w Parku Praskim, ul. Ratuszowa 4. Zapraszają Towarzystwo Miłośników Polskiej Tradycji i Kultury i Dom Kultury Praga. Patronat medialny – tygodnik „Idziemy”.

■ **Skwer Sierpnia '44.** Skwer przy ulicy Wolskiej 58 w Warszawie otrzymał nazwę skwer Sierpnia '44. Na uroczystości 4 sierpnia obecny był ocalały z Rzezi Woli Jan Walicki.

fot. PAP/Albert Zawada

Uroczystości upamiętniające rozstrzelanych przez Niemców 30 redemptorystów i harcerzy „Szarych Szeregów” odbyły się 6 sierpnia przy ul. Karolkowej w Warsza-

wie. Kard. Kazimierz Nycz przewodniczył Mszy św. w kościele św. Klemensa Hofbauera, gdzie duszpasterstwo prowadzą redemptoryści.

KONCERT W KOBYŁCE

W parafii św. Kazimierza w Kobylce z koncertem piosenek powstańczych wystąpił 7 sierpnia zespół wokarno-aktorski SONANTO, odbył się także pokaz filmu „Powstanie Warszawskie”. Wyda-

lenie „Z pomocą walczącej Warszawy. Mieszkańcy Kobylki w Powstaniu Warszawskim” zorganizowała Fundacja Rekonstruktorzy.pl. Patronatem medialnym objął je tygodnik „Idziemy”.

fot. arch. Fundacja Rekonstruktorzy.pl

LINIA OTWOCKA

Wystawę plenerową „Letnisko. Linia otwocka w latach 20. i 30. XX wieku” otwarto na skwerze ks. Jana Twardowskiego przy Krakowskim Przedmieściu w Warszawie. Ekspozycję przygotowaną przez Dom Spotkań z Historią oglądać można do 24 sierpnia. Towarzyszy jej cykl spacerów po miejscowościach linii otwockiej, który Dom Spotkań z Historią organizuje we współpracy z Fundacją Stacja Kultury i Dzielnicą Wawer.

fot. PAP/Marcin Obara

NAJMŁODSZYM POWSTAŃCOM

W krąganku kościoła św. Antoniego z Padwy w Warszawie (ul. Senatorska) 4 sierpnia odsłonięto tablicę poświęconą Najmłodszym Żołnierzom Powstania Warszawskiego 1944 r.

ROCZNICA ŚMIERCI PASTERZA

Abp Grzegorz Ryś 3 sierpnia w łódzkiej katedrze przewodniczył Mszy świętej za zmarłego bp. Józefa Rozwadowskiego, czwartego ordynariusza diecezji łódzkiej. Abp Władysław Ziśłek, emerytowany metropolita łódzki, powiedział podczas uroczystości: – Dziś przypada 25. rocznica śmierci bp. Rozwadowskiego. Z perspektywy czasu można powiedzieć, że jego przyjazd do Łodzi było dla niego podobną próbą wiary jak wyjście Piotra z łodzi na niespokojne wody jeziora. Przyszedł do Łodzi, której nie znał i była mu obca. Przyszło mu się zmierzyć z pamięcią o przeszłości, pamięcią zawilej historii naszego miasta, o życiu robotniczego ludu i nierzadko ludzką krzywdą.**xpk**

ROWER NA ULICACH

Po przeszło dwuletniej przerwie na ulicach Łodzi znów pojawił się – długo wyczekiwany przez mieszkańców – rower publiczny. Od początku sierpnia rowerzyści mogą cieszyć się 500 pojazdami, które ulokowane zostały w 50 stacjach rozsianych na terenie centrum miasta. Jak zapewniają władze Łodzi, w najbliższych dniach zostanie otwartych kolejnych 100 stacji roweru publicznego, skąd będzie można wypożyczyć jeszcze tysiąc jednośladów. Każdy, kto chciałby cieszyć się ekologiczną jazdą po Łodzi, powinien wcześniej zarejestrować się na stronie lodzkirowerpubliczny.pl, za pomocą aplikacji Freebike 2.0 lub za pomocą terminala na stacji. Konto należy ak-

KAJAKI NA WIŚLE

Fundacja Ave zaprasza na spływy kajakowe. Spływ Kanałem Żerańskim z warsztatami literackimi, prowadzonymi przez znakomitą poetkę i pisarkę, laureatkę wielu nagród, mieszkankę Białoleki Justynę Bargielską, odbędzie się 21 sierpnia. Natomiast od lipca do września w wybrane weekendy można poznać rozmaite odcinki Wisły, odkrywając historyczny, kulturowy i sportowy potencjał rzeki. Najbliższe spływy odbędą się 20 sierpnia (wyprowadzająca dedykowana rodzinom z dziećmi) i 22 sierpnia (dwie wyprawy z warsztatami dla dzieci „Muzyczna Wisła” oraz gawędą historyczną). Spływy są bezpłatne. Elektroniczny formularz do zapisów znajduje się na stronie fundacjaave.pl.

■ Koncerty w pałacu w Chrzęsnem.

W cyklu plenerowych Koncertów Letnich w pałacu w Chrzęsnem, w powiecie wołomińskim, można usłyszeć: 13 sierpnia godz. 19 – muzyka klezmerska i bałkańska w wyk. Bum Bum ORKeSTRA; 20 sierpnia godz. 19 – muzyka „acoustic fusion”, koncert Zavoyama Quartet. Wstęp wolny. W razie deszczowej pogody impreza odbędzie się w namiocie.

■ Odkryj Ogród.

Ogród Botaniczny Uniwersytetu Warszawskiego, al. Ujazdowskie 4, zaprasza na tematyczne spacer z przewodnikiem. W szklarniach z roślinami z rejonów Afryki i Ameryki Południowej – 21 i 28 sierpnia od godz. 13 do 14, rezerwacja mailowa z tytułem „W cieniu tropików” do piątku do godz. 15. Poznawanie całego ogrodu i kwitnących roślin – 22 i 29 sierpnia od godz. 13, rezerwacja z tytułem „Odkryj Ogród”. Wycieczka poznawanie zapyłaczy – 26 sierpnia godz. 20, rezerwacja do czwartku z tytułem „Nocny spacer”. Mail do kontaktu: wycieczki@biol.uw.edu.pl.

■ **Stypendia artystyczne.** 15 sierpnia rozpoczyna się nabór na stypendia artystyczne fundowane przez władze stolicy na 2022 rok. Wsparcie przyznawane jest w ośmiu dziedzinach: film, literatura, muzyka, opieka nad zabytkami, taniec, teatr, sztuki wizualne i upowszechnianie kultury. Skierowane jest do osób, które zajmują się twórczością artystyczną, upowszechnianiem kultury i opieką nad zabytkami. Zgłoszenia są przyjmowane do 30 września, za pośrednictwem specjalnego formularza w Elektronicznym Systemie do Obsługi Stypendiów. Szczegóły na stronie stypendia.um.warszawa.pl.

■ **Budżet Obywatelski Mazowsza.** Wybrano projekty, na które można oddawać głos na Mazowszu w ramach budżetu obywatelskiego. Wśród nich są: zagospodarowanie zieleni wzdłuż ul. Pszczelińskiej w Brwinowie i Otrębusach, budowa sygnalizacji świetlnej na drodze wojewódzkiej nr 720 w Nadarzynie czy muzyczna scena Otwocka i Wołomina (WiO muzyko WiO). Głosowanie ruszy 20 września. Szczegóły: bom.mazovia.pl.

■ **Ptasia grypa.** Ustabilizowała się w województwie mazowieckim sytuacja związana z wysoce zjadliwą gripą ptaków (HPAI). Od początku lipca nie wykryto nowych przypadków choroby. Wojewoda mazowiecki 3 sierpnia wydał rozporządzenie, które znosi obowiązujące dotychczas restrykcje na terenie Mazowsza. Dopuszcza się już m.in. organizowanie targów, wystaw, pokazów lub konkursów z udziałem ptaków.

Prascy pątnicy

Biskup Romuald Kamiński 5 sierpnia przeprowadził Mszy świętej rozpoczynającej 38. Warszawsko-Praską Pielgrzymkę Pieszą na Jasną Górę. Tradycyjnie już Eucharystia sprawowana była w sanktuarium Matki Bożej Ostrobramskiej na Witolinie. Pielgrzymim hasłem stały się słowa sługi Bożego kard. Stefana Wyszyńskiego „Czas to miłość”. Do myśli Prymasa Tysiąclecia odwoływał się podczas homilii bp Kamiński.

– Przeżyjmy nasze życie, w pielgrzymce na ziemi, żeby jak najwięcej czasu było poświęcone miłości Boga i ludzi. Tak, żebyśmy mogli powiedzieć: „Wszystko, co uczyniliśmy z miłości, ma niebывałą wartość. Dobro jest miernikiem tego czasu”. Bądźmy wierni temu hasłu!

Biskup Romuald Kamiński podkreślił, że modlitwa pielgrzymy oddziałuje na całe

foto: Biuro Prasowe DWP/Karolina Błażejczyk

społeczeństwo. – Jeśli ktoś podejmuje dobre rzeczy, dobre zadania – jak powiedziałby św. Paweł, wojuje w słusznej sprawie – to owoce nie ograniczają się tylko do niego. To jest właśnie ta radość i to piękno, że kiedy wy idziecie – te kilkaset osób – to nie tylko czynicie i prosicie o dobro dla siebie, ale to przejście jest pozostawieniem

po sobie Bożego błogosławieństwa. Wiedziecie, że tak się dzieje. Pielgrzymki dla ludzi spotykanych, którzy nie idą fizycznie z wami, także są błogosławieństwem.

Na trasę z Warszawsko-Praską Pielgrzymką Pieszą wyruszyło ok. 150 osób. Ok. 100 zapowiedziało dołączenie w kolejnych dniach.

■

foto: PAP/Wojciech Olkusz

Około półtora tysiąca uczestników wyruszyło 5 sierpnia na pielgrzymi szlak z 41. Warszawską Akademicką Pielgrzymką Metropolitalną. W tym roku wyjątkowo, ze względu na pandemię, pielgrzymka rozpoczęła się dwoma porannymi Mszami świętymi.

Z Akademicką na szlak

W kościele akademickim św. Anny pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza, w kościele seminaryjnym – bp. Michała Janochy.

Komentując czytanie z Ewangelii św. Mateusza, w którym Chrystus pyta swoich uczniów: „Za kogo ludzie uważają Syna Człowieczego?”, kard. Nycz podkreślił, że pytanie to odnosiło się w pierwszej kolejności do apostołów. Za prawidłową odpowiedź Piotr został nazwany Skałą, na której zostanie wybudowany Kościół Chrystusa. Wiara św. Piotra przeszła jednak perypetie.

– Dziś na pytanie Jezusa, kierowane do wszystkich, nie wszyscy odpowiadają, bo uważają, że nie jest dobry czas lub pojawia się pokusa jak u św. Piotra – unika-

nia krzyża – zauważył kard. Nycz. Zaaaplował, żeby słowa dzisiejszej Ewangelii, postawione w niej pytanie, towarzyszyły pielgrzymowaniu.

Po Mszy świętej metropolita warszawski poświęcił ołtarz polowy, używany codziennie do sprawowania Eucharystii przez pątników WAPM. W ramach pielgrzymki akademickiej na Jasną Górę wyruszyło 18 grup. Uczestnicy zadeklarowali, że podczas pielgrzymki będą się duchowo przygotowywać do beatyfikacji kard. Stefana Wyszyńskiego i matki Elżbiety Czackiej. Drugiego dnia pielgrzymowania Mszę świętą dla pątników sprawował w Niepokalanowie bp Romuald Kamiński.

■

Paulińskie pielgrzymowanie

W święto Przemienienia Pańskiego z paulińskiego sanktuarium Jasno-górskiej Matki Życia w Warszawie na Jasną Górę wyruszyło 2,5 tys. pielgrzymów. 310. Warszawska Pielgrzymka Piesza rozpoczęła się Mszą świętą pod przewodnictwem kard. Kazimierza Nycza. Przyświeca jej hasło „Józef – Mąż Maryi”. Metropolita warszawski, rozpoczynając Eucharystię, zachęcał, aby pątnicy potraktowali pielgrzymkę jako duchowe przygotowanie do beatyfikacji. – Potrzeba Polsce w tym czasie ponadczasowych, nowych patronów, jakimi będą kard. Wyszyński i matka Róża Czacka – podkreślił. Nawiązał do rozpoczynających się rekolekcji „Beatyfikacja 33”, realizowanych w całej Polsce.

W homilii kard. Nycz zwrócił także uwagę na duchowość pielgrzymy. – Wydaje się, że nie ma w tym nic nadzwyczajnego, bo całe życie ludzkie jest jedną wielką pielgrzymką do Boga w Trójcy Świętej Jedynej. Są jednak takie momenty, kiedy w rozgardiaszu naszego życia o tym zapominamy, jakbyśmy mieli na tym świecie żyć zawsze. Przychodzą jednak takie chwile, kiedy człowiek staje wobec sytuacji granicznych i wtedy sobie uświada-

foto: PAP/Piotr Nowak

mia, że jego życie nie jest wieczne tu, na ziemi, że jego życie jest pielgrzymką. Stawia sobie wtedy pytania podstawowe: po co żyję, po co jestem, po co mnie Pan Bóg stworzył i jakie to ma konsekwencje w codziennym życiu – mówił kard. Nycz, wskazując, że pielgrzymka jest także takim czasem refleksji. O. Krzysztof Wendlik, kierownik 310. WPP, życzył wszystkim, by wstawiennictwo św. Józefa skutecznie i bezpiecznie prowadziło na Jasną Górę.

W kościele ojców paulinów 6 sierpnia o godz. 16.15 rozpoczęła się nowenna „Ufność i Nadzieja” przed uroczystością Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Po nabożeństwie różańcowym sprawowana była Msza święta z kazaniem maryjnym, a po niej odbył się apel jasnogórski. Zakończenie nowenny zaplanowano na 15 sierpnia. W modlitwę włączali się duchowi pielgrzymi na Jasną Górę./KAI

foto: PAP/Paweł Supernak

Pamięć o Rzezi Woli

Obchody 77. rocznicy Rzezi Woli odbyły się 5 sierpnia na Skwerze Pamięci przy rozwidleniu ulicy Leszno i alei Solidarności w Warszawie. Na uroczystości przy pomniku poświęconym zamordowanym mieszkańcom Woli prócz kombatanatów i osób ocalałych z rodzinami przybyli przedstawiciele władz państwowych, dzielnicowych i samorządowych. Obecni byli m.in. przedstawiciele prezydenta RP, premiera, Sejmu i Senatu, MON, MSWiA, IPN, Muzeum Powstania War-

szawskiego, Instytutu Pileckiego, a także kibice Legii. W ceremonii uczestniczył ambasador Niemiec w Polsce dr Arndt Freytag von Loringhoven. Odczytano apel pamięci, oddano salwę honorową, delegacje złożyły wieńce. Marsz pamięci przeszedł w kierunku Cmentarza Powstańców Warszawy ulicami Okopową, Wolską i Redutową. Wyczytywane były nazwiska mieszkańców stolicy, którzy zginęli podczas powstania, a wolontariusze Muzeum Powstania Warszawskiego

składali kwiaty i zapalali znicze, zatrzymując się przy 21 miejscach upamiętniających egzekucje Polaków w 1944 r. Marsz pamięci zakończył się pod pomnikiem Polegli Niepokonani, gdzie zapalono znicze, oraz w Parku Powstańców Warszawy, gdzie zorganizowano wystawę „Zachowajmy ich w pamięci”.

Unikatową wystawę „Wola 1944: wymazywanie” otwarto 6 sierpnia w Kolonii Wawelberga, ul. Górczewska 15. Wystawa prezentuje nieznane zdjęcia dokumentujące Rzeź Woli, fotografie zgromadzone przez prokuraturę we Flensburgu w sprawie Heinza Reinefartha, głównego

decydenta mordu na cywilnej ludności Woli. Wystawa rekonstruuje przebieg śledztwa prokuratorskiego w sprawie Reinefartha, podążając tropem zdjęć zgromadzonych w materiale dowodowym. Wraz z zeznaniami świadków, dokumentami i wypowiedziami śledczych układają się one w tragiczną opowieść o losie mieszkańców Woli w pierwszych dniach sierpnia 1944 r.

Wystawę można zwiedzać do 2 października: od wtorku do piątku w godz. 12.00-19.00, w soboty i niedziele od 12.00 do 17.00. Ekspozycję zorganizował Instytut Pileckiego we współpracy z Wolskim Centrum Kultury.

foto: PAP/Piotr Nowak

REKLAMA

"Country club"

Jerzy Głuszyk i Maciej Świątek
poniedziałek, godz. 20.00

"Granie ciekawe niesłychanie"

ks. Mirosław Gawryś i ks. Justyn Ziemiński
niedziela, godz. 21.45

Radio Warszawa 106,2 FM i www.radiowarszawa.com.pl

Wychowali co najmniej czworo dzieci, osiągnęli wiek emerytalny i znajdują się w trudnej sytuacji finansowej. Już od ponad dwóch lat ZUS wypłaca im rodzicielskie świadczenie uzupełniające.

Potocznie o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym mówi się „matczyzna emerytura”, jednak ubiegać się o nie mogą zarówno matki, jak i ojcowie. Ma ona zapewnić niezbędne środki finansowe, dzięki którym nie będą musieli obawiać się o swoją przyszłość. Przyznawana jest na wnio-

foto: pikabay

Dla rodzin wielodzietnych

sek przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, ewentualnie przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, jeśli rodzic posiada okresy podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników.

TRUDNA SYTUACJA FINANSOWA

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające może otrzymać matka, która urodziła i wychowała co najmniej czworo dzieci, a w przypadku jej śmierci albo porzucenia dzieci – ojciec. Dzieci nie muszą być biologiczne, mogą być adoptowane bądź współmałżonka. Dodatkowe kryteria, aby otrzymać świadczenie, to: ukończenie wieku emerytalnego (kobiety 60 lat, mężczyźni 65 lat), brak środków niezbędnych do życia oraz obywatelstwo polskie lub prawo pobytu. Ważny warunek, który należy spełnić, to posiadanie polskiego obywatelstwa lub prawa pobytu na terytorium RP – jeżeli jest się obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (Islandii, Liechtensteinu, Norwegii lub Szwajcarii). Jeśli natomiast o świadczenie ubiegają się cudzoziemcy spoza UE i EFTA, muszą legalnie przebywać na terytorium Polski.

Istnieją jednak sytuacje, w których przyznanie świadczenia jest niemożliwe. Dzieje się tak wtedy, gdy rodzic ma prawo do emerytury lub renty albo jeśli został tymczasowo aresztowany lub odbywa karę pozbawienia wolności, ale nie dotyczy to pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego. Z oczywistych względów świadczenia nie otrzyma też osoba, którą sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub

której ją ograniczył, umieszczając dziecko w pieczy zastępczej. Będzie tak także w przypadku rodzica, który na długi czas zrezygnował z wychowywania dzieci.

MAKSYMALNE ŚWIADCZENIE

Rodzicielskie świadczenie uzupełniające wynosi maksymalnie tyle, ile emerytura minimalna (obecnie 1250,88 zł brutto). Jeżeli ktoś nie pobiera emerytury, to otrzyma właśnie 1250,88 zł. Natomiast Ci, których emerytura jest niższa niż emerytura minimalna, otrzymają dopełnienie do tej kwoty. Jeżeli więc obecna emerytura wynosi np. 800 zł, to zostanie ona podwyższona o 450,88 zł, czyli do 1250,88 zł. Osoby, których obecne świadczenia są wyższe niż emerytura minimalna, nie będą mogły skorzystać z rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego. Wypłata „matczynej emerytury” przysługuje od pierwszego dnia miesiąca, w którym Prezes ZUS wyda decyzję w danej sprawie.

ZUS POMAGA

Na salach obsługi czekają przeszkoleni pracownicy, którzy – poza udzielaniem szczegółowych informacji – pomagają także w wypełnieniu wniosków i oświadczeń. Dokumenty można składać w placówkach ZUS lub KRUS (w przypadku osób posiadających okresy ubezpieczenia rolniczego). Wniosek powinien zawierać m.in. dane osobowe, PESEL lub numer dowodu osobistego bądź paszportu, datę urodzenia, miejsce zamieszkania, wskazanie świadczenia, o które się ubiegamy, i sposób jego wypłaty oraz podpis. Do wniosku należy dołączyć: akty urodzenia dzieci lub

orzeczenia sądu o powierzeniu sprawowania pieczy zastępczej, numery PESEL dzieci oraz oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej oraz innych okolicznościach niezbędnych do przyznania świadczenia. Należy też zaznaczyć, czy posiadało się przerwy w wychowywaniu dzieci, jak długie oraz podać ich przyczynę. Gdy wnioskodawcą jest ojciec, trzeba podać także datę śmierci matki lub porzucenia przez nią dzieci. Okoliczności przedstawione w oświadczeniu mogą być potwierdzone np. zaświadczeniami z urzędu skarbowego czy urzędu gminy.

LICZNE POTOMSTWO

Od wprowadzenia tego świadczenia ZUS przyznał prawo do około 61 tys. rodzicielskich świadczeń uzupełniających. Łącznie mazowieckie placówki ZUS wypłacały przez okres 2 lat 4691 tych świadczeń. Zdecydowana większość matek (a także kilku ojców) w województwie, którzy złożyli w ZUS wniosek o świadczenie, to osoby w wieku 60-69 lat (4355 z 5236), ale zdarzały się również dużo starsze, tzn. z przedziału od 90 do 99 lat (14 osób). Z analizy złożonych wniosków wynika również to, że większość wychowała czworo dzieci, czyli ustawowe minimum (2848 z 5236). Pojawily się jednak także osoby, które zadeklarowały nawet więcej niż dziewięć dzieci. Nie były to pojedyncze przypadki, bo tak liczne potomstwo zgłoszono w województwie aż 121 razy.

Piotr Olewiński

Regionalny Rzecznik Prasowy ZUS województwa mazowieckiego

Wniebowzięcie NMP
– obraz Michaela Willmanna
oglądać można w kościele
Świętych Piotra i Pawła
w Warszawie-Pyrach. Warto
zauważyć jego walory
artystyczne i religijne.

stać starszego mężczyzny z siwymi włosami i brodą, w pozycji półleżącej. Ubrany jest w żółtą tunikę z przerzuconą niebieską tkaniną, a na kolanach trzyma otwartą księgę, co pozwala zidentyfikować go jako Piotra Apostoła, który najczęściej w ikonografii przedstawiany jest w taki właśnie sposób. Dwie pozostałe postaci, po prawej i lewej stronie obrazu, z rozłożonymi dłońmi, także wpatrują się w znajdującą się powyżej wizję. Pozostałe mocno stłoczone postaci zwraca-

ją się w kierunku białego płótna trzymanego przez uczniów nad pustym sarkofagiem.

Ikonograficzna wymowa obrazu nie sprowadza się jedynie do ukazania prawdy o wniebowzięciu Maryi. Ukazuje znacznie więcej teologicznych treści, gdy weźmie się pod uwagę obraz znajdujący się pierwotnie w górnej kondygnacji lubiańskiej nastawy ołtarzowej „Oczekiwanie na Marię”. Wraz z tamtym dziełem „Wniebowzięcie NMP” obrazuje już nie tylko tytułową prawdę wia-

Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny

dr Dorota Lekka

Obraz ten uchodzi za jedno z najlepszych i najbardziej znanych dzieł Willmanna, powielanych wielokrotnie przez innych artystów. W podstawowym przekazie ideowym ukazuje w narracyjny sposób dogmat wiary o wzięciu do nieba Maryi z ciałem i duszą, po zakończeniu Jej ziemskiego życia. W górnej partii widnieje unosząca się w niebiosach postać Maryi w mocno rozwianej błękitnej szacie, której kolor wzmacnia odniesienie do rzeczywistości niebiańskiej. Jej rozłożone dłonie i kierowane ku górze spojrzenie eksponują ekstatyczne uniesienie chwalebną rzeczywistością. U stóp Maryi znajdują się w dynamicznych pozach anielskie postaci, a dookoła w tle nieba – niezliczone putta.

W dolnej partii obrazu przedstawiona została rzeczywistość ziemską. W bardzo ciemnej przestrzeni, na tle czerwonego nieba ukazani zostali uczniowie Chrystusa, większość z nich mocno stłoczona i słabo widoczna. Jeden z nich, spowity czerwoną szatą, obserwując moment wstępowania Maryi do nieba, przytrzymuje w dłoniach duże białe płótno. Z lewej strony znajduje się po-

ry, ale także zapowiada moment ukoronowania Maryi na Królową nieba i ziemi oraz wskazuje na ideę mistycznych, niebiańskich zaślubin Maryi Oblubienicy z Chrystusem Oblubieńcem. W głębszym, teologicznym przekazie Maryja Oblubienica jest obrazem Kościoła – *Ecclesii*, trwającej w oblubieńczej relacji ze swym małżonkiem, Chrystusem, który zrodził ją ze swego przebitego boku, a w niniejszym dziele zapowiada jej eschatologiczne spełnienie.

Obraz „Wniebowzięcie NMP” z 1681 r. to bez wątpienia własnoręczne dzieło Michaela Willmanna. Potwierdza to nie tylko wysoka wartość artystyczna dzieła, ale także widniejąca u dołu na środku obrazu sygnatura artysty wraz z datą wykonania. Pierwotnie znajdował się w dolnej kondygnacji ołtarza głównego w cysterskim kościele klasztornym Wniebowzięcia NMP w Lubiążu. Po przewiezieniu do Warszawy został umieszczony w kościele Świętych Piotra i Pawła w Warszawie-Pyrach, ul. Szumiąca 5.

Michael Willmann, „Wniebowzięcie NMP”, 1681 r., kościół św. św. Apostołów Piotra i Pawła w Warszawie, olej na płótnie, 297 × 486 cm

Film na beatyfikację

„Wyszyński – zemsta czy przebaczenie” jest oficjalną produkcją przygotowaną na wrześniową beatyfikację Prymasa Tysiąclecia. – Chcieliśmy pokazać nie tylko młodego księdza, ale przede wszystkim młodego człowieka, który w czasie wojny spotyka się z dylematami zemsty i przebaczenia – mówił Tadeusz Syka, reżyser i producent, podczas konferencji prasowej 3 sierpnia prezentującej kulisy powstania filmu fabularnego.

Film opowiada historię księdza porucznika Stefana Wyszyńskiego – kapelana Armii Krajowej, działającego w okresie Powstania Warszawskiego pod pseudonimem „Radwan III”. Jest biograficznym dramatem wojennym. Ukazuje nieznane fakty z życia przyszłego prymasa, gdy jako młody ksiądz zaangażował się w Laskach pod Warszawą w działalność podziemną jako kapelan AK, a w czasie powstania – jako kapelan szpitala powstańczego.

Odnosząc się do tytułu filmu, metropolita warszawski kard. Kazimierz Nycz powiedział, że wątek miłości, aż po miłość nieprzyjaciół, był stale obecny w życiu prymasa. To był jeden z rysów jego świętości. Kardynał przypomniał znamienne

Reżyser i producent Tadeusz Syka oraz metropolita warszawski kard. Nycz podczas konferencji prasowej

słowa Wyszyńskiego: „Kto nienawidzi, już przegrał”.

Odtwórcą głównej roli jest Ksawery Szlenkier. W filmie zobaczymy także Małgorzatę Kozuchowską jako matkę Różę Czacką, Idę Nowakowską jako siostrę Serafinę czy Marcina Kwaśnego jako porucznika Zygmunta Sokołowskiego ps. „Zetes”.

Film ma dynamiczną akcję, jest wielowątkowy, jest też wątek miłosny. Sceny bitewne wymagały współpracy akto-

rów, kaskaderów oraz pirotechników. Film został nakręcony w 95 proc. w naturalnych plenerach – w zakładzie dla niewidomych w Laskach, gdzie przebywał ksiądz porucznik Stefan Wyszyński, a także na terenie Puszczy Kampińskiej, m.in. w skansenie w Granicy. Wykorzystano w nim także oryginalne stroje i rekwizyty.

Premiera filmu zaplanowana jest na początek września. W kinach pojawi się 17 września, tuż po beatyfikacji./**KAI, bs**

Różne środowiska, wspólna inspiracja

„Celem publikacji naszego słownika jest próba rzetelnego oddania fundamentalnego znaczenia katolicyzmu społecznego w najnowszej historii Polski minionego stulecia” – piszą autorzy „Słownika biograficznego polskiego katolicyzmu społecznego”, którego I tom ukazał się w ramach działalności Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego.

W przedmowie dr hab. Paweł Skibiński, zastępca dyrektora IDMN, pisze, że autorzy pragną ukazać ten nurt ideowy nie tylko w dziedzinie polityki, ale także kultury i społeczeństwa. Jest to swoiste przywracanie pamięci.

Wydawcy wyjaśniają też, że termin „katolicyzm społeczny” rozumieją bardzo sze-

roko, gdyż chcieli ukazać sylwetki przedstawicieli maksymalnie zróżnicowanych środowisk, które łączyła jednak inspiracja katolicyzmem. Dlatego słownik zawiera sylwetki działaczy społecznych i politycznych (wyjątkiem są narodowcy, którym poświęcony jest odrębny tom tej serii), duchownych, w tym biskupów, założycielek zgromadzeń zakonnych, działaczy społecznych.

„Jeśli chodzi o katolickich duchownych, to w słowniku zostali uwzględnieni ci z nich, którzy byli szczególnie zasłużeni społecznie, pozostawili bowiem po sobie konkretne dokonania w postaci stworzonych lub prowadzonych przez siebie instytucji charytatywnych, organizacji społecznych lub zrealizowanych przedsięwzięć

kulturalnych, wykraczających poza ramy ściśle rozumianego duszpasterstwa, i stanowiących istotny element niezbędny do zrozumienia biografii” – wyjaśnia dr hab. Paweł Skibiński. Dodaje, że w tym i kolejnych tomach zostaną ukazane kobiety związane aktywnie ze środowiskiem katolicyzmu społecznego.

Najwybitniejszym postaciom, takim jak bp Stanisław Adamski, Wojciech Korfanty, Ignacy Jan Paderewski, prymas Stefan Wyszyński, poświęcono najobszerniejsze biografie. Każde hasło opatrzone jest bibliografią, odzwierciedlającą aktualny stan badań.

Autorzy zapowiadają dalsze tomy tej serii, w sumie ma ich być siedem, projekt zostanie zakończony w 2023 roku./**KAI, bs**

„Słownik biograficzny polskiego katolicyzmu społecznego”, praca zbiorowa pod redakcją Rafała Łatki. Tom I. Instytut Dziedzictwa Myśli Narodowej im. Romana Dmowskiego i Ignacego Jana Paderewskiego, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2020

Awantury Wandy

Mirosław Winiarczyk

Szwajcarski film „Moja cudowna Wanda” można umieścić w ciekawym nurcie współczesnego kina europejskiego. W kinematografiach zachodnioeuropejskich w ostatnich latach często pojawiają się filmy o problemach imigrantów – głównie z byłych kolonii – pracujących w zamożnych krajach i walczących z nierównościami społecznymi oraz o prawa socjalne. Oglądamy także obrazy o sytuacji pracujących na Zachodzie ludzi z krajów środkowoeuropejskich, w tym Polaków. Są to problemy bardzo złożone, dlatego autorzy takich utworów wpadają często w tony publicystyczne i skrajnie lewicowe. Twórcy wspomnianego filmu szwajcarskiego starają się ukazać ten temat z różnych punktów widzenia – członków tamtejszej zamożnej rodziny i pracującej tam jako pomoc domowa Polki. Dla polskich widzów film wydaje się szczególnie interesujący z powodu ukazania przez autorów konfrontacji Polki z członkami bogatej szwajcarskiej rodziny. Agnieszka Grochowska gra kobietę, która opiekuje się nestorem zamożnej rodziny, częściowo sparaliżowanym po udarze. Musi wykonywać też inne czynności domowe, a także znosić często upokarzające i agresywne zachowanie domowników, szczególnie córki sparaliżowanego Josefa, darzącego Wandę podejrzaną namiętnością.

W filmie dominuje tonacja satyryczna, szwajcarska elita ekonomiczna została tu bezlitośnie skrytykowana za hipokryzję, pazerność i poczucie wyższości. Rodzinka znalazła się nagle w trudnej sytuacji, Wanda bowiem nieźle narozrabiała, odreagowując doznane przykrości i upokorzenia. Okazało się, że kobieta zaszła w ciążę z Josefem,

co wywołało falę niesamowitych zdarzeń. Bogacze nie bardzo wiedzą, co zrobić z tym fantem. Warstwa satyryczna przenika się tu z dramatyczną.

Na początku się wydaje, że motywem czynów Wandy jest instrumentalne pragnienie wymuszenia sporej sumy pieniędzy od szwajcarskich bogaczy, co można potraktować jako czyn moralnie zły. Nie można tego przecież usprawiedliwiać chęcią pomocy dwójce dzieci bohaterki, pozostających w Polsce pod opieką dziadków. Rzuca to poważny cień na moralność polskiej katolickiej rodziny. Jednak sytuacja zmienia się pod wpływem galopujących wydarzeń. Narodzone dziecko staje się zenującym obiektem przetargowym między rodziną a Wandą. Ma być po prostu sprzedane bogaczom. Jednak w pewnym momencie okazuje się, że narodzona dziewczynka stała się dla Wandy ważniejsza niż podejrzany interes materialny. Widzimy, że dobro dzieciątka jest dla matki najważniejsze. Otwarte zakończenie prowokuje do dyskusji nad ukazanymi w filmie problemami.

Utwór Bettiny Oberli został zrealizowany na wysokim poziomie artystycznym, mimo niektórych niepotrzebnych dłużyżn. Uwagę zwraca doskonała gra zespołu aktorskiego, zwłaszcza Agnieszki Grochowskiej i Marthy Keller, gwiazdy kina europejskiego i hollywoodzkiego.

Moja cudowna Wanda (Wanda, mein Wunder), Szwajcaria 2020. Scenariusz i reżyseria: Bettina Oberli. Wykonawcy: Agnieszka Grochowska, Marthe Keller, Andre Jung, Birgit Minichmayr, Cezary Pazura i inni. Dystrybucja: Aurora Films

U stóp Jasnej Góry

Jasna Strona Mocy. Festiwal Muzyki Chrześcijańskiej odbywa się w dniach 13-14 sierpnia w Częstochowie, na błoniach jasnogórskich. Swoje występy zapowiedziały gwiazdy polskiej i zagranicznej sceny muzycznej. Festiwal wpisuje się także w obchody 30. rocznicy VI Światowych Dni Młodzieży, które w sierpniu 1991 r. odbyły się w Częstochowie. Wstęp wolny./bs

Zapisy na kongres

„Miasto – rewitalizacja” – pod takim hasłem od 9 do 11 września w Łodzi odbędzie się VI Ogólnopolski Kongres Nowej Ewangelizacji. Na stronie odnowa.jezuici.pl trwają zapisy dla ewangelizatorów i wszystkich chętnych do udziału w rekolekcjach i warsztatach ewangelizacyjnych.

Na kongresie wystąpią m.in. abp Grzegorz Ryś, kard. Jorge Carlos Patrón Wong, ks. Tomasz Halik i o. Remigiusz Reclaw SJ.

Organizatorami są: Zespół Konferencji Episkopatu Polski ds. Nowej Ewangelizacji, Fundacja Porta Fidei oraz Archidiecezja Łódzka./KAI, bs

KONKURS

Marta Robin, Luiza Piccarreta czy Anna Maria Taigi to tylko garstka z opisanych przez Saverio Gaetę w książce „Dusze ofiarne” (Esprit). Jej podtytuł brzmi: „Historia dusz, które ratują świat”, ponieważ autor wychodzi z założenia, że tylko dzięki nim nasza planeta nie uległa jeszcze zniszczeniu w wyniku katastrofy nuklearnej czy klęski żywiołowej. A i one stanowią ledwie wierzchołek góry lodowej; takie dusze odnajdziemy bowiem na całym świecie, a jak zaznacza recenzujący książkę Wincenty Łaszewski – najwięcej z nich w Polsce. Objawienia łączy wizja trzech dni ciemności, gdy demony będą dręczyć dusze. „Jedyną ucieczką i pocieszeniem będzie modlitwa”.

Wśród czytelników, którzy 16 sierpnia między godz. 13 a 13.15 zadzwonią pod nr (22) 512 00 95 i odpowiedzą na pytanie: **Która z mistyczek, żywiących się wyłącznie Eucharystią, odzyskała utracony w wypadku wzrok w dzień beatyfikacji Teresy z Lisieux?** – rozlosujemy 4 egzemplarze książki „Dusze ofiarne”.

Odpowiedź na pytanie konkursowe nr 32: Według Księgi Kapłańskiej zając to zwierzę nieczyste. Zwycięzcom gratulujemy!

Funkcjonariusze wydziału do walki z przestępczością narkotykową Komendy Stołecznej Policji odkrywają sposoby działania dilerów.

Pokutuje myślenie, że niewielka ilość narkotyków nie zaszkodzi. Tymczasem posiadanie narkotyków w każdej ilości jest karalne. – Chodzi tu również o marihuanę, która uważana jest za „miękką” narkotyk – wyjaśnia funkcjonariusz operacyjny policji. – Nieważne, czy posiadamy 0,001 grama czy pół kilo. W Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii jest

Funkcjonariusz KSP w czasie akcji przeciwko narkotykowym bossom

fol. Komenda Stołeczna Policji

Jak działa narkotykowy biznes?

Marta Dybińska

fol. Komenda Stołeczna Policji

Nielegalna uprawa konopii indyjskich

podział na „znaczną ilość” i „zwykle posiadanie mniejszych ilości”. Zarówno w jednym, jak i drugim przypadku jednak narkotyki zostaną zabezpieczone, osoba może być zatrzymana i przeprowadzone postępowanie. W przypadku posiadania narkotyków w nieznacznej ilości prokurator bądź sąd może warunkowo umorzyć postępowanie – dodaje policjant.

NIC LEGALNIE

Młodzież źle interpretuje powyższy przepis 62a ustawy o narkomanii, tkwiąc w przeświadczeniu, że można posiadać narkotyki na własny użytek. Ale ten przepis o tym nie mówi, daje on tylko prokuratorowi bądź sądowi możliwość podjęcia takiej właśnie decyzji końco-

wej w postępowaniu. W każdym przypadku obowiązkiem policjanta jest zabezpieczenie substancji narkotycznych.

Marihuana jest najpopularniejszym narkotykiem wśród młodzieży. Gram kosztuje ok. 50 zł. Z drogich narkotyków jest kokaina, metamfetamina i heroina. Kokaina jest tzw. narkotykiem ekskluzywnym, jest bardzo droga i najczęściej sięgają po nią osoby bardziej majątne. Za gram kokainy trzeba zapłacić 200 zł, a można zapłacić 500 zł. Różnica jest w jakości. Gram amfetaminy kosztuje ok. 30 zł. Gram mefedronu kosztuje 70-80 zł – wyjaśnia policjant. Heroina kosztuje ponad 300 zł, ale jest jej bardzo mało na rynku i jest sprzedawana w ćwiartkach, 0,25 grama. To brudny narko-

tyk, dla ludzi bardzo, bardzo uzależnionych – dodaje funkcjonariusz.

Na jak długo wystarczy gram narkotyku? – Zależy od osoby. Od tego, czy zażywa okazjonalnie, czy jest już uzależniona. Często dilerzy wprowadzają konsumentów w błąd co do rodzaju narkotyków, ich zawartości. Przecież ludzie kupują kota w worku, muszą uwierzyć na słowo osobie, która im sprzedaje, że dostają to, czego chcą. W taki sposób dochodzi do przypadków zatrucia i śmierci – wyjaśnia policjant.

– Co dzień wydawać po 50 zł na narkotyki to na miesiąc wychodzi dużo. Oczywiście, jak ktoś okazjonalnie na imprezie zapali marihuanę, to nie są to duże koszty, ale jeśli ktoś co dzień zażywa... Często wiąże się to z inną przestępczością, bo skądś te pieniądze trzeba brać – mówi stróż prawa.

HURTOWNICY I PRODUCENCI

Kto najczęściej trudni się produkcją narkotyków? Czy rzeczywiście człowiek uczy się na błędach i wyciąga wnioski z przeszłości? – Gdyby przestępcy uczyli się na błędach, nie obserwowalibyśmy zjawiska recydywy, tzn. powrotu do przestępstwa. Bywa różnie, ale jeżeli mamy na myśli doświadczenia z pracy w wydziale do walki z przestępczością narkotykową KSP, to trzeba powiedzieć, że osoby, które zatrzymujemy i zabezpieczamy u nich narkotyki, często już były karane za tzw. przestępstwa narkotykowe. Ponieważ tak jak wspominaliśmy, w naszym polu zainteresowania są przede wszystkim „hurtownicy, producenci”. To są ludzie, którzy bardzo długo nie zajmowali się normalną pracą. Często sami mówią:

gdzie ja pójde do pracy? Kto mnie zatrudni? Raz siedziałem, wyszedłem, trzeba było jakoś na chleb zarobić. A kto mnie przyjmie?

– Ale to takie uzależnienie się nad sobą i próba wytłumaczenia swojego przestępczego działania. Przestępcy, których stałym dochodem jest biznes narkotykowy, żyją ponad stan i ciężko im z tego zrezygnować. Są również tacy, którzy odbijają od „interesu” na zawsze. Z moich obserwacji wynika, że są to osoby, które otrzymują duże wsparcie od rodziny i znajomych, osoby, którym zależy na bliskich, i ich otoczeniu zależy na tej osobie, która gdzieś w życiu zbłądziła, i to często nie raz – opowiada policjant. – Tutaj wchodzi w grę ogromne pieniądze, chodzi o miliony. To są duże, szybkie pieniądze, ale bardzo niebezpieczne – dodaje.

– Laboratoria narkotykowe to są jedne z najniebezpieczniejszych realizacji, z uwagi na silnie trujące i żrące substancje chemiczne, bardzo wysokie temperatury, aparaturę podłączoną do zasilania, kotły ciśnieniowe. Występuje zagrożenie wybuchem i pożarem. Praca w takim miejscu jest wyjątkowo niebezpieczna dla policjantów – mówi funkcjonariuszka operacyjna. – Osoba zajmująca się produkcją musi być zatrzymana w taki sposób, aby uniemożliwić jej działanie, które mogłoby doprowadzić do destrukcji – dodaje policjant. – Czasami pomagają nam oddziały kontrterrorystyczne – mówi funkcjonariusz.

– Większość akcji wiąże się z narażeniem zdrowia i życia. – Takie osoby bardzo często posiadają nielegalnie broń. Zdarzają się sytuacje, że ktoś próbuje użyć w stosunku do nas broni – mówi policjant.

WYŚCIG Z POLICJĄ

– Oni czytają ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii, często wcześniej wiedzą o zmianach, które będą wprowadzane, niż my – przyznają funkcjonariusze. – Dużo wysiłku i pracy zajęło wprowadzenie zmian w kwestii dopalaczy. Obecnie większość substancji nazywanych dopalaczami znalazła się na liście substancji zabronionych. W mojej ocenie pomiędzy dopalaczami i narkotykami należy postawić znak równości. I jedno, i drugie powodują spustoszenie w organizmie człowieka, są szkodliwe, uzależniają i niszczą. Przed wprowadzeniem zmian zastanawialiśmy się, jak „ugryźć” temat, ponieważ produkt był legalny, a po spożyciu go ludzie umierali – wyjaśnia funkcjonariusz.

– Mieliśmy taką sprawę, została przez nas zlikwidowana fabryka produkująca dopalacze na ogromną skalę. Odbywało się to przy szkole podstawowej w jednej z podwarszawskich miejscowości. Przestępcy zostali zatrzy-

mani na gorącym uczynku, oględziny trwały dwa dni i dwie noce bez przerwy, skażenie było tak ogromne, że straż pożarna sprowadzała specjalistyczny sprzęt, aby stworzyć warunki, w których policjanci mogli prowadzić czynności. Niestety, sąd w wyroku stwierdził,

że odbywała się tam produkcja legalnych substancji, tzw. dopalaczy, i podejrzani dostali niewielką karę. Dodać należy, że ten „legalny” produkt po zmianie ustawy znalazł się na liście substancji niedozwolonych – wspomina funkcjonariusz.

– Oni są krok przed przepisami, po to, aby szukać nowych substancji. Zatrudniają różnych chemików, dokształcają się w internecie, w książkach, by być na bieżąco z tym, jakie substancje produkować, żeby nie były ujęte w ustawie – tłumaczy policjant.

– To są biznesmeni. Oni z handlu narkotykami żyją, a sami często narkotyków nie zażywają. Wiedzą, że po zażyciu narkotyków ułatwiliby nam pracę. Zawsze są zaskoczeni, kiedy znowu się spotykamy – uśmiecha się funkcjonariusz. – Zdarzają się również przemity wewnętrzne, np. z Kolumbii czy z innych państw Ameryki Południowej. Przemycają w żołądku kokainę. Polykają kapsułki i lecą do Polski. Tu ktoś na nich czeka, oni to wydają, a później kokaina idzie na rynek. Rekordzista przemycił w żołądku ponad kilogram! – wspomina policjantka.

KONFISKATA ROZSZERZONA

– Pracujemy w celu wyeliminowania jak największej ilości narkotyków z rynku. Uderzamy przemity na teren naszego kraju. Nie mówimy o dwóch, trzech gramach, ale o kilogramach narkotyków, setkach kilogramów, które eliminujemy z rynku – tłumaczy policjantka operacyjna. Narkotyki to dowód rzeczowy. Przechodzą badania w laboratorium. Po wyroku wydanym przez sąd są niszczone. Są też wykorzystywane do szkolenia psów policyjnych.

– Staramy się także zabezpieczać większość majątku przestępców i często ich zabiegi polegające na kupowaniu nieruchomości czy aut np. na członków rodziny nie przynoszą oczekiwanych dla nich rezultatów. W policji są wyspecjalizowane komórki, które dokonują analiz polegających na porównywaniu dochodów osób oraz poczynionych przez nie zakupów. Jeśli ktoś ma wykazane dochody dwa tysiące złotych miesięcznie, a ma „wypasiony” samochód, piękny dom i jeszcze kilka innych nieruchomości w różnych miejscach na świecie, to stosuje się konfiskatę rozszerzoną – wyjaśnia funkcjonariusz operacyjny.

– Ostatnio zatrzymaliśmy dwudziestoparolatka, który przemycił narkotyki z terenu Unii Europejskiej. Kupował narkotyki, prze-

syłał je w paczce do kraju. Za pośrednictwem innych osób je odbierał. Dlaczego? Nie wiadomo. Wobec tego mężczyzny sąd zastosował areszt. Wyjdzie, będzie dalej robił to samo? Nie wiemy... I to nie jest osoba z patologicznej rodziny – opowiada policjant.

WIEDZA OPERACYJNA

Wydział do walki z przestępczością narkotykową Komendy Stołecznej Policji jest jednym z najlepszych w całym kraju. Pracuje w nim zaledwie kilkunastu funkcjonariuszy. – Zabezpieczamy najwięcej narkotyków, chociaż Komenda Stołeczna jest najmniejszą komendą wojewódzką, jeśli chodzi o teren, jaki mamy do zabezpieczenia – dodaje policjantka. – Oczywiście nie ograniczamy się tylko do

fol. Komenda Stołeczna Policji

Jedno z przestępczych laboratoriów odkrytych przez funkcjonariuszy KSP

naszego garnizonu, działamy na terenie całego kraju, podejmujemy również współpracę z innymi państwami europejskimi. Prawo dotyczące narkotyków w różnych krajach Europy nie jest jednolite. To, co w Polsce jest zabronione, w innych państwach jest dozwolone, i odwrotnie. Przestępcy śledzą zmiany w prawie antynarkotykowym na terenie różnych państw, aby uniknąć odpowiedzialności za swoje czyny. W większości przypadków są to grupy zorganizowane, gdzie każdy z członków ma określone zadania – mówi policjant.

– Przychodząc tutaj do pracy, stajemy się trochę inni. Działamy w zupełnie innym świecie. Mamy swoje dwa światy: prywatny, gdzie każdy ma rodzinę, i zawodowy, w którym zajmujemy się przestępczością narkotykową. Trzeba się odnaleźć w tych dwóch światach – mówi funkcjonariusz operacyjny.

Co naprowadza funkcjonariuszy z wydziału antynarkotykowego na konkretną osobę lub miejsce? – Nie powiemy – uśmiechają się funkcjonariusze. – Wiemy, gdzie są takie miejsca, wiemy, jakie cechy muszą posiadać miejsca przeznaczone do produkcji narkotyków, do uprawy konopii. Jest to praca operacyjna, a żadnych tajników pracy nie możemy zdradzić – mówi policjant.

30 lat temu nie tylko odbyliśmy narodowe rekolekcje z „papieskim Dekalogiem”. W połowie sierpnia 1991 r. na Jasnej Górze z Janem Pawłem II spotkali się młodzi ludzie całego świata w ramach VI Światowych Dni Młodzieży.

fot. Zdzisław Sowiński

Szturm na Jasną Górę

Radosław Molenda

Szczyt jasnogórski na miejsce VI ŚDM wybrał sam Jan Paweł II. Do liczącej wówczas 250 tys. mieszkańców Częstochowy przybyło ok. 1,6 mln osób z 76 krajów wszystkich kontynentów. Jak mówiono, takiej zagranicznej „inwazji” na Jasną Górę nie było od potopu szwedzkiego. Spotkaniom w ramach VI ŚDM przyświecało hasło „Otrzymaliście Ducha przybrania za synów” (Rz 8, 15).

Spotkania z Ojcem Świętym poprzedził kilkudniowy festiwal, podczas którego młodzież najliczniejszych grup językowych gromadziła się w wyznaczonych kościołach na konferencje, dyskusje i wspólną modlitwę. W wielu miejscach miasta organizowane były koncerty muzyki chrześcijańskiej i wystawy. Była także prowadzona uliczna ewangelizacja. Aż do 14 sierpnia, kiedy młodzież wypełniła nie tylko błonia Jasnej Góry, ale i całą aleję NMP wraz z przyległymi ulicami.

Nie wszyscy mieliby szansę śledzić spotkania z Janem Pawłem II, gdyby nie użyte przez „przyjaciół Włochów” wielkie telebimy, ustawione nawet daleko od jasnogórskiego szczytu. Całkowitą nowością na ŚDM była także – dzięki tłumaczeniu live na wiele języków – możliwość dla młodzieży obcojęzycznej słuchania słów papieża w swoim języku z pomocą dostrajanych małych radioodbiorników.

OTWARCIE NA WSCHÓD

Wieczorem 14 sierpnia Ojciec Święty przywitał młodzież „u stóp Jasnej Góry, na progu sanktuarium, które [...] otwiera

się szeroko w stronę wszystkich narodów i ludów Europy i całego świata” [...], by „to, co przez długie dziesięciolecia było na tym kontynencie rozdzielone przemocą, zbliżyło się do siebie”.

Po przywitaniu Jan Paweł II przewodniczył czuwaniu modlitewnemu z apelem jasnogórskim, omawiając trzy słowa – życiowe przewodniki: jestem, pamiętam, czuвам.

– Entuzjazm, którego dotąd nie spotkałem w życiu, wywołało już samo pojawienie się papieża. Sprzyjała temu piękna, słoneczna pogoda. Nie bez powodu po

Na klimat VI ŚDM w dużym stopniu wpłynęła obecność osób z państw, które dopiero co uwolniły się spod jarzma rządów komunistycznych.

VI ŚDM pisano w ogólnosiwiatowej prasie o nowych Zielonych Świątkach, kiedy Jasna Góra stała się wspólnym wieczernikiem. Pamiętam, że szczególnie głośno, z nieukrywaną radością, reagowała na papieża młodzież ze Stanów Zjednoczonych, Hiszpanii i Włoch. Aż Ojciec Święty prosił, by „nie zagłuszyli tej cichej młodzieży ze Wschodu” – relacjonuje tamto spotkanie z Ojcem Świętym paulin o. Józef Stanisław Płatek OSPPE.

Na klimat VI ŚDM w dużym stopniu wpłynęła obecność – po raz pierwszy na ŚDM – osób z państw, które dopiero co uwolniły się spod jarzma rządów komunistycznych. – Młodzież ta była jedną z największych radości Jana Pawła II – zapewnia o. Płatek.

Na VI ŚDM przybyło ponad 100 tys. uczestników z rozpadającego się ZSRR i dawnego bloku wschodniego. Jak zauważył Jan Paweł II: „Przesunęliśmy się bliżej Wschodu, choć jeszcze jesteśmy w centrum Europy”.

Dla znacznej części wspomnianej młodzieży częstochowskie ŚDM były pierwszym kontaktem z Kościołem. – Potrzebowali częstokroć gruntownej ewangelizacji. Usłyszane wtedy słowa „Ty wyzwoliłeś nas, Panie, z kajdan i z samych siebie” wyrażały dążenia młodych zarówno ze skomunizowanego Wschodu, jak i tracącego swoją tożsamość Zachodu. Dla tych pierwszych miały jednak szczególne znaczenie – wspomina o. Płatek.

– Młodzież z Rosji przyjechała na ŚDM w większości bez bagażu, jedzenia, ubrania na zmianę. Wymagała wszechstronnej pomocy i opieki, a przede wszystkim duchowego wsparcia. Często ci młodzi nie wiedzieli, kim jest papież, czym jest pielgrzymka – wspominał w jednym z wywiadów o. Stanisław Jarosz, prowadzący w 1991 r. na Jasną Górę Warszawską Pielgrzymkę Pieszą, do której przed Częstochową dołączono ponadtyśiącosobową grupę młodzieży ze Wschodu.

Dzień później, w przypadającą w niedzielę uroczystość Wniebowzięcia NMP, papież wygłosił podczas Mszy świętej homilię, po czym nastąpił akt zawierzenia młodzieży Matce Bożej. Kilka godzin później spotkanie zakończyło się przemówieniem pożegnalnym Jana Pawła II do młodzieży.

NA WAS LICZY KOŚCIÓŁ

Podczas VI ŚDM padło wiele ważnych słów. – Wy, młodzi, jesteście przyszłością i nadzieją tego świata. [...] Bądźcie apostołami, wielkodusznymi głosicielami nadprzyrodzonej nadziei, która wspiera człowieka w jego wędrówce – mówił już w przemówieniu przywitalnym Jan Paweł II. Podkreślił, że w zebranej pod jasnogórskim szczytem młodzieży widzi „Kościół jutra”, i wezwał ją

fol. Zdzisław Sowński

do budowania cywilizacji miłości oraz braterstwa między ludźmi, narodami.

– Niech w waszych młodych sercach nigdy nie zgaśnie entuzjazm i radość płynąca z naśladowania Chrystusa, [...] brońcie ideałów braterstwa i miłości, które sprawia, że nasz świat stanie się bardziej ludzki, bardziej sprawiedliwy i solidarny [...] nie bójcie się być świętymi – nakłaniał papież młodzież krajów Europy Zachodniej. Z kolei młodzieży ze Wschodu Ojciec Święty życzył, by Duch Święty towarzyszył jej „w przejściu od niewoli do wolności dzieci Bożych”.

Później, w homilii, Jan Paweł II przekonywał młodzież o jej przybranym synostwie Boga. Synostwie przeżywanym z Maryją, w Jej macierzyńskim pielgrzymowaniu przez wiarę, kiedy „na różne sposoby młody człowiek doświadcza walki w człowieku i o człowieka”, by nie udało się „ojcu kłamstwa” wyzuc człowieka z „przybrania za synów”.

– Na ciebie, droga młodzieży europejskiego Wschodu i Zachodu, stawia Stary Kontynent w budowaniu owego „wspólnego domu”, od którego oczekujemy przyszłości zbudowanej na solidarności i pokoju. Na was liczy Kościół – zadeklarował papież.

– Odmienny charakter miał 15 sierpnia wypowiedziany przez młodzież akt zawierzenia się Maryi. Jego proklamacji towarzyszyła wyjątkowa, głęboka cisza – wspomina dalej o. Płatek.

– Matko wiary, nadziei i miłości, przynosimy Tobie całą naszą młodość. Przychodzimy do Ciebie jako do naszej Matki i przez Twoje pośrednictwo prosimy Chrystusa o prawdziwą wolność, o żywą wiarę – deklarowała młodzież, powierzając Matce Bożej swoje zdrowie, rodziny, swoją samotność i prosząc, by ta „nigdy nie zamieniła się w rozpacz”.

Na koniec w pełnym ojcowskiego ciepła przemówieniu pożegnalnym do młodzieży Jan Paweł II prosił: „Nie popadajcie w przeciętność, nie ulegajcie dyktatom zmieniającej się mody, która narzuca styl życia niezgodny z chrześcijańskimi ideałami, nie pozwólcie się mamici złudzeniom konsumizmu. Chrystus wzywa was do rzeczy wielkich. Nie sprawcie Mu zawodu, bo w ten sposób wy sami spotkalibyście się z zawodem”. Zaapelował do młodych: „Niech doświadczenie wiary, przeżyte w sanktuarium Czarnej Madonny, pozostanie na zawsze w waszych sercach. Otrzymaliście ducha przybrania za synów: głosicie tę prawdę wszystkim ludziom napotkanym na drogach życia”. – Wasze świadectwo

niechaj będzie początkiem nowego świata, świata naprawdę sprawiedliwego, solidarnego i braterskiego – zachęcał Jan Paweł II.

EFEKTY SPOTKANIA

Co zostało w pamięci i sercach tych, którzy w VI ŚDM uczestniczyli? – Nikt nie przewidział, że to będzie miało tak duży zasięg i będzie taka atmosfera – wspomina ks. prał. Marian Duda, przewodniczący Kościelnego Komitetu Organizacyjnego VI ŚDM w Częstochowie. – Niemniej podczas częstochowskiego ŚDM policja nie miała ani jednego zgłoszenia kradzieży, pobicia czy wypadku – dodaje z dumą. Przypomina także, że w związku z VI ŚDM, aby zwiększyć liczbę kościołów, gdzie spotykała się młodzież, utworzono w Częstochowie cztery nowe parafie.

Do dziś wspomina się występującego na szczycie jasnogórskim w oczekiwaniu na Ojca Świętego Tony’ego Meléndez, amerykańskiego piosenkarza grającego na gitarze stopami, czy Mary Nadi – sukańską dziewczynę, która przedarła się

przez kordon ochrony papieskiej, by przez dłuższą chwilę wtulić się w ramiona Jana Pawła II. Uczestnicy tamtych VI ŚDM pamiętają swobodę papieża, który na Jasnej Górze czuł się u siebie. Jego humor, kiedy np. wspominając o „ojcach w białych habitach, co tu się najwięcej kręca po Jasnej Górze”, ciepło zauważył: „Synowie św. Pawła pustelnika i sami pustelnicy – aleśmy im urządzili pustelnię!”. Za to młodzież kochała go szczególnie.

Po tamtych dniach pozostała piosenka – hymn VI ŚDM „Abba, Ojczy” autorstwa o. Jana Góry OP (słowa) i Jacka Sykulskiego (melodia), o którym sam Jan Paweł II mówił, że jako jedyny po ŚDM pozostał i wciąż jest śpiewany. Pozostał śpiewany w sześciu

fol. Zdzisław Sowński

językach Apel jasnogórski „Maria Regina mundi, Maria Mater Ecclesiae”. Nieprzemijającym dziedzictwem tych dni było rozpropagowanie na cały świat Apelu jasnogórskiego. Jego słowa stały się programem życia wielu uczestników VI ŚDM. I podobnie jednym z trwałych owoców jasnogórskich Światowych Dni Młodzieży, o czym mówił często za życia o. Jan Góra OP, jest dominikański ośrodek w Jamnej i Dzieło Lednicy, gdzie do dziś odbywają się ogólnopolskie spotkania młodzieży.

Czy tamte spotkania z Ojcem Świętym zmieniły życie dzisiejszych czterdziesto- i pięćdziesięciolatków? Czy usłyszane wtedy papieskie słowa mają odbicie w ich wyborach i postawach? Zapaść ideowo-moralna dzisiejszej Europy sprawia, że odpowiedź nie jest jednoznaczna. Trzydziesta rocznica wyjątkowych dni, kiedy cały świat łączył się z Jasną Górą w śpiewie „Abba, Ojczy”, jest dobrą okazją i do wspomnienia, i do autorefleksji.

o. Jacek Salij

niezgoda z wiarą katolicką, ks. Feeney ani myślał skorygować swoje stanowisko, przekonany, że w rozpoznaniu, co jest wiarą katolicką, myli się nie on, ale Stolica Apostolska. Sprawa skończyła się ekskomunikowaniem w roku 1953 nieszczęsnego teologa, który broniąc tezy, że tylko katolik może być zbawiony, wołał sam znaleźć się poza Kościołem katolickim, niż dopuścić, że może nie mieć

wpaść na pomysł, że dwie tak przeciwstawne sobie osobowości są pokrewne.

DIALOG, NIE SYNKRETYZM

Mniej więcej tyle samo warte są argumenty formułowane przez lefebrystów na temat spotkania w Asyżu z przedstawicielami różnych religii – jakoby Jan Paweł II zapraszał nawet pogan do wspólnoty modlitewnej. Prawda jest

Lefebryści wiedzą lepiej?

Przypadek nieżyjącego już abp. Marcela Lefebvre'a oraz jego zwolenników swoją absurdalnością przypomina mi trwający na przełomie lat 40. i 50. XX w. konflikt grupy teologów amerykańskich z Bostonu ze Stolicą Apostolską.

Wspomniani teologowie oprotestowali na ukę Piusa XII, że również niekatolicy mogą być zbawieni. Papież wyjaśniał, że przecież Pan Bóg ma moc również niewidzialnie włączyć do Kościoła tych, których chce zbawić. Otóż owi teologowie stanowczo twierdzili, że prawda, iż poza Kościołem nie ma zbawienia, oznacza po prostu, że żaden niekatolik nie będzie zbawiony.

Szczególnie nieugięty w tym sporze był ks. Leonard Feeney. Jakkolwiek był on teologiem katolickim, w tej sprawie autorytet papieża się dla niego nie liczył. Nie miało dla niego znaczenia to, że już ponad półtora tysiąca lat wcześniej św. Augustyn powtarzał, że Pan Bóg ma swoich wrogów również wśród tych, którzy uchodzą za Jego przyjaciół, ale i ma swoich przyjaciół wśród tych, których ludzie uważają za Jego wrogów. Nie było dla niego argumentem to, że podobnie jak Pius XII nauczał wcześniej papież Klemens XI (1713) i Pius IX (1864). On wiedział swoje: żaden niekatolik nie będzie zbawiony.

Kiedy Stolica Apostolska 8 sierpnia 1949 r. wydała oficjalny dokument stwierdzający, że rygorystyczna interpretacja prawdy, że poza Kościołem nie ma zbawienia, jest

racji. Mnie osobiście postawa ta wydaje się odrobinę komiczna, a przede wszystkim absurdalna. Otóż w postawie lefebrystów dostrzegam analogiczne przesvědzenie, że oni lepiej niż sobór powszechny i kolejni papieże wiedzą, jaka jest autentyczna nauka Kościoła katolickiego. Porównują oni niekiedy arcybiskupa Lefebvre'a do św. Atanazego, który w IV w. przez ponad czterdzieści lat wytrwale i wśród prześladowań bronił wiary katolickiej w czasach, gdy nieżyczliwa katolicyzmowi polityka kolejnych cesarzy doprowadziła do tego, że większość biskupów skłaniała się ku arianizmowi.

Nie napiszę mocnego słowa, jakim miałbym ochotę skomentować to porównanie. Zwrócę tylko uwagę, że św. Atanazy bronił nauki soboru powszechnego (Nicejskiego), abp Lefebvre zaś zbuntował się przeciwko nauce soboru powszechnego (Watykańskiego II). Nie potrafię zrozumieć, jak można

taka, że w swoim przemówieniu do uczestników spotkania papież wyznał wówczas z całą jasnością wiarę Kościoła, że Jezus Chrystus jest Zbawicielem wszystkich – i tych, którzy są blisko, i tych, którzy są daleko. Żeby zaś uniknąć błędnego mniemania, jakoby było wszystko jedno, jak kto wierzy w Boga, zatroszczono się o to, by wyznawcy różnych religii modlili się odrębnie.

Jan Paweł II miał wielki charyzmat mówienia do niechrześcijan w sposób jasny, a zarazem pełen delikatności, że my chrześcijanie naprawdę wierzymy w Jezusa Chrystusa. Przypomnę, co powiedział na spotkaniu z młodzieżą muzułmańską w Casablance (19 sierpnia 1985 r.): „Uczciwość wymaga, byśmy uznali i szanowali to, co nas różni. Najbardziej istotną różnicą jest oczywiście sposób, w jaki patrzymy na osobę i dzieło Jezusa z Nazaretu. Wiecie, że my, chrześcijanie, wierzymy, że Jezus wprowadza nas w wewnętrzne poznanie tajemnicy Boga

W postawie lefebrystów dostrzegam przesvědzenie, że oni lepiej niż sobór powszechny i kolejni papieże wiedzą, jaka jest autentyczna nauka Kościoła.

i w synowską wspólnotę Jego darów, tak że uznajemy w Nim i głosimy Pana i Zbawcę. To są ważne różnice, które możemy przyjąć z pokorą i szacunkiem, w duchu wzajemnej tolerancji. Jest w tym tajemnica, co do której – jestem tego pewny – Bóg nas kiedyś oświeci”.

Rację mają lefebryści, że gdyby było wszystko jedno, jak kto wierzy w Boga, znaczyłoby to, że prawda o Bogu jest nam zupełnie niedostępna. Kto sądzi, że wszystko jedno, jak kto wierzy w Boga, ten przestaje być chrześcijaninem. Trzeba wybrać: albo sądzę, że o Bogu niczego pewnego wiedzieć nie można i moje poglądy kształtuję według tego, co mi się wydaje, albo wierzę, że Bóg naprawdę objawił się w Jezusie Chrystusie.

tot. xhz

Rzecz w tym, że dokładnie taka jest nauka zarówno ostatniego soboru, jak i Jana Pawła II.

Niepokój natomiast budzi stanowisko lefebrystów, jakoby szukanie porozumienia z niechrześcijanami oraz budowanie wobec nich postawy życzliwości stanowiło zagrożenie dla naszej wiary chrześcijańskiej. To swoje krytyczne stanowisko lefebryści rozciągają również na ruch ekumeniczny, czyli na dialog między różnymi wyznaniem chrześcijańskimi. Mają rację w tym, że relatywizm czy synkretyzm religijny stanowią realne zagrożenie dla naszej wiary i z pewnością zdarzają się przypadki dialogu fałszywego, prowadzącego do zagubienia naszej chrześcijańskiej tożsamości. Czy jednak wolno rezygnować z dobra, jeśli może się niekiedy przyplątać do niego jakieś zło? Gdyby przyjąć taką logikę, ludzkość powinna by w ogóle zrezygnować z rodzenia dzieci: bo czy wolno małżonkom powoływać dziecko do życia, skoro narażamy je w ten sposób na różne choroby? Otóż logika rządząca naszą Bożą rzeczywistością jest zupełnie inna: życie jest wielkim darem Bożym, a chorób należy unikać, jeżeli zaś przyjdą, należy z nimi walczyć. Podobnie porozumienie między ludźmi różnych religii i wyznań jest

wielkim dobrem; jeżeli zaś przy tej okazji pojawia się zagrożenie chorobą relatywizmu czy synkretyzmu, starajmy się tych chorób unikać, a kiedy się pojawiają, przewyżczać je.

OFIARA I UCZTA

Nie lekceważyłbym też lęków formułowanych przez lefebrystów, że we współczesnym Kościele – tak jak w Kościele wszystkich poprzednich pokoleń – pojawiają się nurty zagrażające naszej katolickiej wierze. Wystarczy przejrzyć wydane w ciągu ostatnich pięćdziesięciu lat dokumenty Kongregacji Nauki Wiary, żeby się zorientować, że Stolica Apostolska często przypominała w okresie posoborowym o czci należnej Najświętszej Eucharystii, przestrzegała przed rozmiękczeniem prawdy o Trójcy Świętej, protestowała przeciwko przeinaczaniu wiary Kościoła w przyszłe zmartwychwstanie, przeciwstawiała się wprowadzaniu korekt do katolickiej etyki małżeńskiej i seksualnej, a ostatnio próbom błogosławienia związków homoseksualnych, itd.

Jednak troskę lefebrystów o czystość wiary katolickiej cechuje jakiś niedobry duch. Jest to duch jednocześnie nieposłuszeństwa i niesprawiedliwości. W książce Stephana Maessena „Hoc est Corpus meum” czytamy na przykład, że w posoborowym obrzędzie Mszy świętej rozmyta została prawda o Trójcy Świętej. Ale przecież wystarczy chodzić co niedzielę do kościoła, żeby wiedzieć, że jest to zarzut po prostu nieprawdziwy. Owszem, usunięto z obrzędu poprzedniego dwie ciche modlitwy kapłana kierowane do Trójcy Świętej. Ale zarazem wprowadzono wypowiedziane głośno pozdrowienie trynitarnie: „Miłość Boga Ojca, łaska Pana naszego Jezusa Chrystusa i dar jedności w Duchu Świętym niech będzie z wami wszystkimi!”. Owszem, prefacja ze święta Trójcy Świętej jest teraz śpiewana tylko w samo święto. Ale zarazem wprowadzono do modlitwy eucharystycznej epiklezę, czyli wołanie o zstąpienie Ducha Świętego na przyniesione dary oraz na zebrany lud. Toteż ten zarzut lefebrystów pod adresem posoborowej Mszy świętej odbieram jako po prostu nieprzyzwoity.

Zarzucają ponadto lefebryści posoborowemu obrzędowi Mszy świętej, że zamiast o ofierze mówi się o uczcie eucharystycznej. Ale koronny argument jest w tym zarzucie teologicznie żenujący: że zmienione zostały modlitwy na ofertorium. Tak jak gdyby ofiara eucharystyczna dokonywała się przez przedstawienie Bogu chleba i wina, a nie przez konsekrację eucharystyczną!

Natomiast naprawdę trzeba utracić ducha katolicyzmu, ażeby przeciwstawiać sobie ofiarę i ucztę eucharystyczną. Przecież jed-

ną z podstawowych cech wiary katolickiej jest to, że chce się ona otwierać na prawdę Bożą we wszystkich jej aspektach. Katolicyzmowi obce jest – tak charakterystyczne dla herezji – takie fascynowanie się jakimś aspektem prawdy Bożej, które prowadzi do odrzucenia innej prawdy Bożej. A przecież Kościół od najdawniejszych czasów widzi w Najświętszej Eucharystii zarówno ofiarę, jak i ucztę!

Z zagubienia katolicyzmu płynie również zarzut antropocentryzmu pod adresem Jana Pawła II. Ciężkim błędem jest umieszczanie człowieka w miejscu należnym Bogu. Ale wysławianie Boga za to, że wielką godnością obdarzył człowieka, przypomnienie ludziom, że w Chrystusie my, grzesznicy,

możemy odzyskać naszą godność, należy do samej istoty wiary chrześcijańskiej!

**Korzenie
lefebryzmu tkwią
w niepełnym
i wewnętrznie
sprzecznym
rozumieniu
Tradycji.**

APEL JANA PAWŁA II

Toteż trudno nie zgodzić się z Janem Pawłem II, który w poświęconym lefebryzmowi liście apostolskim z 2 lipca 1988 r. tak oto ocenia ten bunt przeciwko Stolicy Apostolskiej: „Korzenie tego schizmatycznego aktu można dostrzec w niepełnym i wewnętrznie sprzecznym rozumieniu Tradycji. Niepełnym, bowiem niedostatecznie uwzględniającym żywy charakter Tradycji, «która – jak z całą jasnością uczy Sobór Watykański II – wywodząc się od Apostołów, czyni w Kościele postępy pod opieką Ducha Świętego [...]». Przede wszystkim jednak wewnętrznie sprzeczne jest takie rozumienie Tradycji, które przeciwstawia się powszechnemu Magisterium Kościoła przysługującemu Biskupowi Rzymskiemu i Kolegium Biskupów. Nie można pozostać wiernym Tradycji, zrywając więź kościelną z tym, któremu, w osobie Apostoła Piotra, sam Chrystus powierzył w swoim Kościele posługę jedności”.

I zwraca się Ojciec Święty z gorącym apelem do wszystkich jawnych i ukrytych lefebrystów: „W zaistniałej sytuacji pragnę zwrócić się z uroczystym, pełnym przejęcia ojcowskim apelem do tych, którzy dotąd byli w rozmaity sposób związani z ruchem arcybiskupa Lefebvre’a, ażeby spełnili poważną powinność pozostania w jedności z Zastępcą Chrystusa w zjednoczeniu z Kościołem katolickim i by w żaden sposób nie wspierali już tego ruchu. Wszystkim powinno być wiadome, że formalna przynależność do schizmy jest poważną obrazą Boga i pociąga za sobą ekskomunikę ustaloną przez prawo Kościoła”.

Czyż apel ten nie jest echem tych słów, które napisał niegdyś apostoł Paweł do Koryntian? „Upominam was, bracia, w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa, abyście byli zgodni i by nie było wśród was rozłamów” (1 Kor 1, 10).

fol. archiwum

SZCZĘŚLIWA MARYJA

Wuroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny odcytujemy jako pierwszą lekcję z Apokalipsy św. Jana. Księga ta prezentuje prawdy objawione w szacie symboli i znaków, których odczytanie nastrocza momentami sporo trudności. W odniesieniu do dzisiejszego fragmentu egzegeci dyskutowali i dyskutują nad znaczeniem apokaliptycznej Niewiasty. Jeżeli słuszna jest interpretacja, że „Niewiasta obleczona w słońce” to symbol Kościoła – nowego Izraela – i zarazem obrazowe oddanie postaci Najświętszej Maryi Panny, to uwidacznia nam to prawdę o organicznym związku Matki Zbawiciela z Jego mistycznym ciałem, czyli Kościołem. Los Maryi, której wniebowzięcie dziś świętujemy, jest związany z losami Kościoła. Walka o świętość dzieci Bożych jest walką Maryi. Autor Apokalipsy zapewnia nas, że to Ona chroni przed złem i prowadzi swoje dzieci do ostatecznego tryumfu nad Nieprzyjacielem.

Zmaganie się ze złem jest częścią kondycji chrześcijanina, o czym słyszymy również w drugim czytaniu. Święty Paweł, pisząc do Koryntian, zapewnia ich o tym i wskazuje na kolejność tych, którzy będą doświadczać zwycięstwa nad siłami ciemności. „Chrystus jako pierwszy, potem ci, co należą do Chrystusa, w czasie Jego przyjścia. Wreszcie nastąpi koniec, gdy przekaze królowanie Bogu i Ojcu i gdy pokona wszelką Zwierchność, Władzę i Moc”. Paweł uczy swoich słuchaczy i czytelników, że władza Chrystusa będzie udziałem tych, którzy będą do Niego należeć. Wiemy z innych fragmentów biblijnych, jak również przekazuje to Tradycja, że najpełniej do Chrystusa należy Jego Matka – Maryja. Wniebowzięcie NMP jest przecież potwierdzeniem tej prawdy i zachętą do przyjęcia Maryi za orędowniczkę naszych spraw przed Bogiem, co może dać siłę do walki o świętość i wolność od zła.

Znaczenie osoby Maryi w historii zbawienia pozwala odkryć Duch Święty. Pokazuje nam to dzisiejsza ewangelia, w której Elżbieta błogosławi Matkę Zbawiciela. Elżbieta bardzo szybko odkrywa, kim jest ta, która przychodzi do niej w odwiedziny. „Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony jest owoc Twojego łona. A skądże mi to, że Matka mego Pana przychodzi do mnie?”. Szczęśliwa jest Maryja. Szczęśliwa swoją wiarą i otwartością na działanie Bożego Ducha i szczęśliwa obecnością Chrystusa. Matka Pana w jednej chwili odnalazła w sobie te powody do szczęścia. Hymn *Magnificat* jest wypowiedzeniem tego szczęścia. Maryja wyraża też, a może przede wszystkim, radość z miłosierdzia, jakie Bóg okazał Izraelowi „pomny na swe miłosierdzie. Jak przyobiecwał naszym ojcom, Abrahamowi i jego potomstwu na wieki”. Dzieci Kościoła są Nowym Izraelem, są dziećmi Niewiasty obleczonej w słońce, której wniebowstąpienie dziś świętujemy, ciesząc się pomocą w walce o wolność od zła.

ks. Łukasz Piotrowski

Autor jest wikariuszem w par. św. Patryka w Warszawie, wykładowcą polonistyki w WSD DW-P

UROCZYSTOŚĆ WNEBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARYI PANNY

15 sierpnia 2021

Czytanie z Księgi Apokalipsy św. Jana Apostoła

11, 19a; 12, 1. 3-6a. 10ab

Świątynia Boga w niebie się otwarła i Arka Jego Przymierza ukazała się w Jego świątyni. Potem ukazał się wielki znak na niebie: Niewiasta obleczona w słońce i księżyc pod jej stopami, a na jej głowie wieniec z gwiazd dwunastu. A jest brzemienna. I woła, cierpiąc bóle i męki rodzenia.

Inny znak ukazał się na niebie: Oto wielki Smok, barwy ognia, mający siedem głów i dziesięć rogów – a na głowach jego siedem diademów. A ogon jego zmiata trzecią część gwiazd z nieba: i rzucił je na ziemię. I stanął Smok przed mającą rodzić Niewiastą, ażeby skoro porodzi, pożreć jej Dziecię.

I porodziła Syna – Mężczyznę, który wszystkie narody będzie paść różgą żelazną. I zostało uniesione jej Dziecię do Boga i do Jego tronu. A Niewiasta zbiegła na pustynię, gdzie ma miejsce przygotowane przez Boga.

I usłyszałem donośny głos mówiący w niebie: „Teraz nastąpi zbawienie, potęga i królowanie Boga naszego i władza Jego Pomazańca”.

Psalm responsoryjny

45, 7. 10-12. 14-15

Refren: Stoi Królowa po Twojej prawicy.

Tron Twój, Boże, trwa na wieki,
berłem sprawiedliwym berło Twego królestwa.
Córki królewskie wychodzą na spotkanie z Tobą,
królowa w złocie z Ofiru stoi po Twojej prawicy.

Posłuchaj, córko, spójrz i nakłoń ucha,
zapomnij o swym ludzie, o domu swego ojca.
Król pragnie twego piękna,
on twoim panem, oddaj mu pokłon.

Córa królewska wchodzi pełna chwały,
w złotogłów odziana.
W szacie wzorzystej do króla ją prowadzą,
za nią prowadzą do ciebie dziewice, jej druheny.

Czytanie z Pierwszego listu św. Pawła Apostoła do Koryntian

15, 20-26

Bracia: Chrystus zmartwychwstał jako pierwociny spośród tych, co pomarli. Ponieważ bowiem przez człowieka przyszła śmierć, przez Człowieka też dokona się zmartwychwstanie. I jak w Adamie wszyscy umierają, tak też w Chrystusie wszyscy będą ożywieni, lecz każdy według własnej kolejności. Chrystus jako pierwociny, potem ci, co należą do Chrystusa, w czasie Jego przyjścia. Wreszcie nastąpi koniec, gdy przekaze królowanie Bogu i Ojcu i gdy pokona wszelką Zwierchność, Władzę i Moc. Trzeba bowiem, ażeby królował, „aż położy wszystkich nieprzyjaciół pod swoje stopy”. Jako ostatni wróg zostanie pokonana śmierć.

Aklamacja przed Ewangelią: Alleluja, alleluja, alleluja.
Maryja została wzięta do nieba,
radują się zastępy aniołów.

Słowa Ewangelii według św. Łukasza
1, 39-56

W tym czasie Maryja wybrała się i poszła z pośpiechem w góry do pewnego miasta w ziemi Judy. Weszła do domu Zachariasza i pozdrowiła Elżbietę.

Gdy Elżbieta usłyszała pozdrowienie Maryi, poruszyło się dzieciątko w jej łonie, a Duch Święty nappełnił Elżbietę. Wydała ona głośny okrzyk i powiedziała: „Błogosławiona jesteś między niewiastami i błogosławiony jest owoc Twojego łona. A skądże mi to, że Matka mego Pana przychodzi do mnie? Oto bowiem, skoro głos Twego pozdrowienia zabrzmiał w moich uszach, poruszyło się z radości dzieciątko w moim łonie. Błogosławiona jesteś, któraś uwierzyła, że spełnią się słowa powiedziane Ci od Pana”. Wtedy rzekła Maryja: „Wielbi dusza moja Pana, i raduje się duch mój w Bogu, Zbawicielu moim. Bo wejrzał na uniżenie swojej Służebnicy. Oto bowiem odtąd błogosławić mnie będą wszystkie pokolenia, gdyż wiel-

kie rzeczy uczynił mi Wszechmocny, a Jego imię jest święte. Jego miłosierdzie na pokolenia i pokolenia nad tymi, którzy się Go boją. Okazał moc swego ramienia, rozproszył pyszniących się zamysłami serc swoich. Strącił władców z tronu, a wywyższył pokornych. Głodnych nasycił dobrami, a bogatych z niczym odprawiał. Ujął się za swoimi sługą, Izraelem, pomny na swe miłosierdzie. Jak obiecał naszym ojcom Abrahamowi i jego potomstwu na wieki”. Maryja pozostała u Elżbiety około trzech miesięcy; potem wróciła do domu.

KALENDARIUM LITURGICZNE

Poniedziałek, 16 sierpnia

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Stefana Węgierskiego, króla

Czytania mszalne: Sdz 2, 11-19; Ps 106, 34-37. 39-40. 43-44; Mt 19, 16-22

Wtorek, 17 sierpnia

Wspomnienie św. Jacka, prezbitera

Czytania mszalne: Sdz 6, 11-24a; Ps 85, 9. 11-14; Mt 19, 23-30

Środa, 18 sierpnia

Czytania mszalne: Sdz 9, 6-15; Ps 21, 2-7; Mt 20, 1-16

Czwartek, 19 sierpnia

Dzień powszedni albo wspomnienie św. Jana Eudesa, prezbitera

Czytania mszalne: Sdz 11, 29-39a; Ps 40, 5. 7-10; Mt 22, 1-14

Piątek, 20 sierpnia

Wspomnienie św. Bernarda, opata i doktora Kościoła

Czytania mszalne: Rt 1, 1. 3-6. 14b-16. 22; Ps 146, 5-10; Mt 22, 34-40

Sobota, 21 sierpnia

Wspomnienie św. Piusa X, papieża

Czytania mszalne: Rt 2, 1-3. 8-11; 4, 13-17; Ps 128, 1b-5; Mt 23, 1-12

tot. xhz

Z NAUCZANIA PAPIEŻA FRANCISZKA

BEZ JEZUSA TYLKO WEGETUJEMY

W ewangelii dzisiejszej liturgii Jezus kontynuuje swoją mowę do ludzi, którzy widzieli cud rozmnożenia chlebów. I zachęca te osoby do dokonania skoku jakościowego: po przypomnieniu manny, którą Bóg nakarmił ojców podczas długiej drogi przez pustynię, teraz odnosi symbol chleba do siebie samego. Mówi jasno: „Ja jestem chlebem życia”.

Cóż to znaczy chleb życia? Do życia potrzebny jest chleb. Osoba głodna nie prosi o wykwintne i drogie jedzenie, lecz o chleb. Bezrobotni nie żądają wygórowanych pensji, lecz „chleba” zatrudnienia. Jezus objawia się jako chleb, to znaczy jako to, co istotne, niezbędne do codziennego życia, bez niego nic nie działa. Nie jakiś chleb spośród wielu innych, lecz chleb życia. Innymi słowy, bez Niego nie tyle żyjemy, ile wegetujemy: bo tylko On karmi nasze dusze, tylko On wybacz nam to zło, którego sami nie potrafimy przezwyciężyć, tylko On sprawia, że czujemy się kochani, nawet jeśli wszyscy nas zawiodą, tylko On daje nam siłę, by kochać, i tylko On daje nam siłę, by przebaczać pośród trudności, tylko On daje sercu ten pokój, którego ono szuka, tylko On daje życie wieczne, kiedy życie na ziemi się kończy. Jest istotnym chlebem życia. (...)

Jezus mówi w przypowieściach, a w tym wyrażeniu: „Ja jestem chlebem życia” naprawdę podsumowuje całą swoją egzystencję i całą swoją misję.

Z rozważania przed modlitwą „Anioł Pański” 8 sierpnia

Z EWANGELIĄ NIE MOŻNA NEGOCJOWAĆ

Jeśli chodzi o Ewangelię i misję ewangelizacyjną, Paweł jest entuzjastyczny. Wydaje się, że nie widzi nic poza tą misją, powierzoną mu przez Pana. Wszystko w nim poświęcone jest temu głoszeniu i nie interesuje go nic innego, poza Ewangelią. (...)

Zrozumiał jest zatem smutek, rozczarowanie, a nawet gorzka ironia apostoła w stosunku do Galatów, obierających w jego oczach złą drogę, która doprowadzi ich do sytuacji bez wyjścia. (...)

W obliczu tak wielkiego daru, jaki został dany Galatom, apostoł nie potrafi znaleźć wyjaśnienia, dlaczego myślą oni o przyjęciu innej „Ewangelii” (...).

Pisze więc: „Oświadczam wam, bracia, że głoszona przeze mnie Ewangelia nie jest wymysłem ludzkim. Nie otrzymałem jej bowiem ani nie nauczyłem się od jakiegoś człowieka, lecz objawił mi ją Jezus Chrystus”. (...) Z prawdą Ewangelii nie można negocjować. Albo przyjmujesz Ewangelię taką, jaka została ogłoszona, albo przyjmujesz coś innego.

Z katechezy podczas audyencji ogólnej 4 sierpnia

W jaki sposób doszło do ujawnienia znaczącej roli polskiego radiowywiadu w wojnie polsko-bolszewickiej w latach 1919-1921?

Zaraz po transformacji ustrojowej w 1989 r. niewiele wiedzieliśmy w Polsce o wojnie polsko-bolszewickiej, bazując wyłącznie na materiałach opublikowanych w okresie międzywojennym i na źródłach historycznych ujawnionych przez Rosjan. W PRL badacze nie zajmowali się tą wojną z przyczyn politycznych. Dlatego pod kierunkiem płk. dr. Marka Tarczyńskiego został powołany przy Ministerstwie Obrony Narodowej Zespół do spraw Badania i Wydawania Polskich Dokumentów Wojny Polsko-Bolszewickiej, którego byłem członkiem. Wiedzieliśmy, że do 1939 r. Wojskowe Biuro Historyczne w Warszawie wydało tylko cztery tomy dokumentów z odcinka Frontu Północno-Wschodniego od 25 lipca 1920 r. do 13 sierpnia 1920 r. Nasz zespół naukowy od lat 90 XX w. do dziś opracował i wydał trzynaście tomów dokumentów, a obecnie przygotowujemy kolejne, aby nadgonić stracony czas. W 2002 r. odnalazłem w Centralnym Archiwum Wojskowym w Warszawie akta Biura Szyfrów, którego istnienie było jedną z największych tajemnic polskiego wywiadu w okresie międzywojennym!

Kto kierował wywiadem odradzającej się Rzeczypospolitej?

Jedną z pierwszych decyzji po powrocie Józefa Piłsudskiego z Magdeburga 10 listopada 1918 r. było polecenie odnalezienia ppłk. Józefa Rybaka. To był oficer austro-węgierskiego wywiadu wojskowego. Wódz naczelny powierzył mu 13 grudnia 1918 r. funkcję szefa polskiego wywiadu wojskowego. Przed I wojną światową Rybak przekazywał Piłsudskiemu więcej informacji wy-

foto: PAP/Albert Zawada

Niewidzialne lustro

Z prof. dr. hab. **Grzegorzem Nowikiem**, zastępcą dyrektora ds. naukowych Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, rozmawia Patryk Lubryczyński

wiadowczych, niż meldował austriackiemu Sztabowi Generalnemu, za co został usunięty ze stanowiska. Żaden z zaufanych oficerów naczelnika państwa nie miał takiej praktyki sztabowej (w zakresie wywiadu) na wysokim szczeblu dowodzenia jak ppłk Rybak, a nadto cieszył się on zaufaniem komendanta.

Proszę sobie wyobrazić, że Lenin gra z Piłsudskim w pokera, tyle że za plecami bolszewickiego przywódcy znajduje się niewidzialne lustro.

Następnie szefem wywiadu wojskowego został 1 kwietnia 1918 r. inny oficer austriac-

kiego wywiadu, mjr Karol Bołdeskuł. Wcześniej kierował on radiowywiadem państw centralnych na Rosję w czasie I wojny światowej. Dzięki Bołdeskułowi wiosną 1919 r. została zorganizowana sieć nasłuchów skierowana na Związek Sowiecki i na pozostałe państwa wokół Polski. Przejmowaliśmy praktycznie całą jawną korespondencję, ale tylko incydentalnie odczytywaliśmy korespondencję szyfrowaną.

Ile radiostacji posiadaliśmy?

Byliśmy niezwykle ubodzy pod tym względem, ponieważ Wojsko Polskie w 1920 r. dysponowało tylko sześcioma radiostacjami stałymi z masztami oraz rozpiętymi antenami. Ponadto posiadaliśmy 26 radiostacji polowych podróżujących na trzech wozach kon-

nych lub samochodach. Kilka z nich przybyło z Francji wraz z Błękitną Armią gen. Józefa Hallera, a parę kupiliśmy. Dla porównania jedna Armia Konna dowódcy bolszewików Siemiona Budionnego miała 35 radiostacji, czyli więcej niż całe Wojsko Polskie.

Zatem kiedy zdobyliśmy przewagę wywiadowczą?

Kluczowe wydarzenie miało miejsce w sierpniu 1919 r. W Pałacu Saskim w Warszawie znajdowało się Biuro Wywiadu, ulokowane były biura Oddziału Informacyjno-Wywiadowczego II Sztabu Generalnego Wojska Polskiego z centralnym telegrafem opodal, gdzie nadsyłano nasłuchy z wszystkich polskich radiostacji. Por. Bronisław Sroka miał zaplanowane wesele siostry i poprosił oficera ppłk. Jana Kowalewskiego, aby zastąpił go na nocnym dyżurze w Sekcji Szyfrów. Gdy Kowalewski przetłumaczył wszystkie jawne informacje z języków obcych, postanowił z nudów spróbować złamać tajny rosyjski szyfrogram.

W jaki sposób udało mu się złamać szyfr?

Jeden z szyfrów przyszedł ze Lwowa, gdzie prowadzono nasłuch działań Armii Czerwonej na Ukrainie. Porucznik Kowalewski oglądał szyfrogram złożony z rzędu cyfr. Przypomniawszy sobie, że czytał w młodości opowiadanie o piratach pt. „Złoty Żuk”, które napisał Edgar Allan Poe. Dla literackiego bohatera pomocne w odczytaniu zaszyfrowanej wiadomości było intuicyjne poszukiwanie kluczowego słowa – przezwiska pirata. Tak samo uczynił porucznik, który pomyślał, że w szyfrogramie rosyjskim też powinien znajdować się charakterystyczny dla Rosjan wyraz. Postanowił sprawdzić rosyjskie słowo „diwizja”, w którym druga litera każdej z trzech sylab to „i”. Podpułkownik miał trafne przeczucia, ponieważ był to szyfr podstawieniowy. Kowalewski wyjął grzebień i wy-

łamałszy w nim zęby w regularnych odstępach, zaczął przesuwając nim po szyfrogramie, odczytując w ten sposób część liter. Dzięki danym z polskich radiostacji wiedział także, że depesza została nadana z Odessy. Kolejne litery odkrył przez szkolny błąd szyfrujących, którzy wysłali wiadomość podpisaną raz tekstem zaszyfrowanym, a za drugim razem jawnym. Z zasady nie szyfrowano podpisów

Wiedzieliśmy o każdym zamiarze, decyzjach, sile, kierunku natarć wroga i przemarszu ugrupowań sowieckich.

i nagłówków, ponieważ były one niezmiennie, a zmianie ulegały tylko klucze szyfrowe, którymi utajniano treść dokumentów. Po dyżurze por. Kowalewski oddał mjr. Karolowi Bołdeskułowi teczkę odczytanych tajnych depesz. Szef Sztabu Generalnego polecił podpułkownikowi natychmiast utworzyć w Biurze Szyfrów wydział szyfrów obcych.

Kim byli pracownicy Biura Szyfrów?

Biuro Szyfrów tworzyli młodzi oficerowie, po części wywodzący się z harcerstwa, „śwędzące mózgi” jak o nich mawiał Kowalewski. To byli starsi koledzy kryptologów, którzy w czasie II wojny światowej złamali Enigmę, ponieważ istniała ciągłość strukturalna, organizacyjna i personalna polskiego wywiadu wojskowego. Oprócz nich łamaniem szyfrogramów zajmowali się wybitni profesory matematyki z uniwersytetów Warszawskiego oraz Lwowskiego, m.in. Stefan Mazurkiewicz, Józef Leśniewski i Wacław Sierpiński oraz językoznawcy i ich studenci.

Czy radiotelegrafiści zagłuszali bolszewickie rozkazy?

Tak, 16 sierpnia 1920 r. ruszyła polska kontrofensywa znad Wieprza. Dowódca rosyjski Michaił Tuchaczewski w nocy z 17 na 18 sierpnia wydał wojskom bolszewickim rozkaz przegrupowania, cofnięcia się i dalszej walki z Polakami. Polecenie nie dotarło do większości jednostek, ponieważ nasz wywiad zdecydował się na zagłuszanie bez przerwy przez 36 godzin komunikacji radiowej Armii Czerwonej. Radiotelegrafiści nadawali alfabetem Morse’a teksty z gazet na tym samym zakresie fal, na którym nadawały bolszewickie radiostacje. A po pewnym czasie zaczęto przekazywać fragment prologu Ewangelii według św. Jana: „Na początku było słowo, a Słowo było u Boga, i Bogiem było Słowo...”.

Jakie znaczenie miał radio-wywiad dla losów wojny?

Proszę sobie wyobrazić, że Lenin gra z Piłsudskim w pokera, tyle że za plecami bolszewickiego przywódcy znajduje się niewidzialne lustro, więc naczelnik państwa, zerkając, wie, jakimi kartami dysponuje Lenin. Wiedzieliśmy o każdym zamiarze, decyzjach, sile, ugrupowaniu i kierunku natarć wroga oraz przemarszu ugrupowań sowieckich. Dowiadaliśmy się o słabościach armii nieprzyjaciela, braku amunicji, komplikacjach z ewakuowaniem rannych, problemach z transportem oraz przewozem uzupełnień na front. To pozwoliło polskiemu dowództwu racjonalnie planować operacje wojskowe. W tym samym czasie, gdy rozkazy docierały do bolszewickich sztabów, informacje otrzymywała również polska strona. W ciągu sierpnia 1920 r. przejmowaliśmy dziennie wiele, bo około 20 szyfrogramów. Podczas całej wojny polsko-bolszewickiej udało się nam złamać ponad 100 kluczy szyfrowych i odczytać od 3,5 do 4 tys. tajnych szyfrów z różnych szczebli dowodzenia.

Grażyna Rybak

Nastolatek a piwo

Coraz więcej nastolatków **C**pije piwo, nie traktując go jak alkoholu, i coraz więcej jest od niego uzależnionych. Mimo że zgodnie z prawem młodym do 18. roku życia nie wolno sprzedawać alkoholu, jednocześnie prawo dopuszcza fakt, że w ciągu roku w mediach emituje się 2,5 tys. godzin reklam alkoholu! Reklamy nie mówią nic o działaniach negatywnych, ale prezentują piwo jako napój poprawiający nastrój i ułatwiający relacje! Młodzież sięga po piwo, bo uchodzi ono za orzeźwiający napój gaszący pragnienie, którym trudno się upić. Okazuje się jednak, że alkohol często jest wybierany przez młodzież jako środek odurzający. Nierzadko są to próby szukania nowych doświadczeń lub bicia takim jak inni znajomi.

Piwo zwiększa ilość wydalanego moczu i wspiera pracę nerek, co może zmniejszać ryzyko powstania kamieni nerkowych, ale stwarza ryzyko odwodnienia. Wypłukanie soli prowadzi do skurczów mięśni, zaburzenia orientacji, bo spożywanie piwa (alkoholu) prowadzi do obniżenia stężenia we krwi glukozy, która jest źródłem energii dla mięśni. Dlatego osoby chore na cukrzycę powinny unikać alkoholu. Hamuje on uwalnianie glukozy z wątroby i w związku z tym jego spożycie może prowadzić do niedocukrzenia. Piwo ma stosunkowo wysoki indeks glikemiczny, równy 110 (wyższy niż indeks glikemiczny czystej glukozy!), co sprawia, że po wypiciu piwa szybko wzrasta poziom glukozy we krwi i następuje wyrzut insuliny z trzustki.

Ktokolwiek zachęca młodzież do wypicia piwa (alkoholu), powinien równolegle informować o zagrożeniach

dla zdrowia. Każdego roku ok. 5 tys. osób poniżej 21. roku życia umiera w wyniku przemocy, wypadków, poparzenia czy utonięcia po spożyciu alkoholu. Zanim nastolatek sięgnie po piwo, warto, by wiedział, jak ono działa na mózg. Naukowcy obserwują subtelne zmiany

w mózgu, które mogą mieć długofalowy wpływ na myślenie i pamięć. Badania pokazały, że zwierzęta, które poją alkohol w okresie rozwoju, wykazują długotrwale upośledzenie funkcji mózgu, które nie zanika z wiekiem. U nastolatków pijących alkohol stwierdzono podwyższony poziom enzymów wątrobowych, które są wykładnikiem uszkodzenia wątroby. U osób z nadwagą lub otyłych nawet małe ilości alkoholu powodują wzrost poziomu enzymów wątrobowych i stężenia trójglicerydów we krwi. To nasila ryzyko rozwoju miażdżycy i zapalenia trzustki. Dziewczeta ignorują fakt, że piwo zawiera węglowodany! Półlitrowa butelka piwa to ok. 150 kcal. Alkohol bardzo zwiększa kaloryczność diety oraz apetyt u pijącego. Poza tym zaburza metabolizm tłuszczów, co sprzyja odkładaniu się tkanki tłuszczowej na brzuchu, zwiększając ryzyko wystąpienia cukrzycy typu 2, chorób serca i nadciśnienia.

Zarówno u dziewcząt, jak i chłopców w okresie pokwitania i zmian hormonalnych (wzrost ilości hormonów płciowych: estrogeny i testosteronu) picie alkoholu może zakłócać równowagę hormonalną, niezbędną do normalnego dojrzewania i rozwoju organów, mięśni, kości i układu rozrodczego. Może zaburzać wzrost i funkcję płciowe.

Alkohol jest łatwo dostępny i natrętnie reklamowany. Niestety, postrzegany jest przez wiele osób jako normalny napój w okresie dorastania. Czy nastolatki piłyby tak dużo, gdyby równie często jak reklamy słyszały te podstawowe informacje o efektach spożywania piwa?

Autorka jest lekarzem pediatrą

O znakach przestankowych w piśmie

dr hab. Tomasz Korpysz

O polskiej interpunkcji już na tych łamach kilka razy pisałem i zapewne (jeśli będzie mi to dane) jeszcze nieraz napiszę, ponieważ jest to zagadnienie obszerne i wcale nie tak łatwe, jak się o nim powszechnie sądzi. Świadczą o tym chociażby liczne błędy interpunkcyjne w ustawach, na stronach urzędów państwowych, w oficjalnych instytucjonalnych listach wysyłanych do obywateli itp.

Tym razem chciałbym Państwu zaproponować coś nietypowego jak na tę rubrykę, mianowicie lekturę fragmentów jednej z pierwszych polskich prac na temat interpunkcji: wydanej w roku 1830 książeczki Feliksa Bentkowskiego pt. „O znakach przestankowych w piśmie czyli znakach pisarskich”. Fascynujący z wielu względów wiek XIX to okres szczególnego rozwoju polszczyzny (zwłaszcza jej warstwy leksykalnej), ale też czas, gdy radykalnie (choć powoli) zmieniała się właśnie interpunkcja: z pierwotnej, o charakterze retoryczno-intonacyjnym (a więc podporządkowanej mówieniu), na obecnie obowiązującą, o charakterze składniowym. Praca Bentkowskiego pokazuje już ten proces zmiany (a właściwie tylko niektóre jego oznaki czy elementy), sama zaś napisana jest bardzo interesującą polszczyzną. Ciekawa – i często zaskakująca dla dzisiejszego czytelnika – jest też zastosowana przez autora ortografia i interpunkcja. Przeczytajmy dziś pierwszy rozdział tej książki, zatytułowany „Co to są znaki pisarskie, i skąd ich używanie poznaje się?”, w którym mowa jest między innymi o funkcji „znaków przecinkowych”, ale w którym wskazuje się też na konieczność ich powiązania z budową zdań (czyli „okresów”). Autor podkreśla przy tym, że dotychczasowe wskazówki interpunkcyjne były nieprecyzyjne i w dużej mierze subiektywne.

Tekst przytaczam zgodnie z jego oryginalną postacią, żeby i czytelnicy „Idziemy” mogli się przekonać, jak daleką drogę przeszła polska ortografia i interpunkcja od 1830 r. do dziś. Zwracam Państwa uwa-

gę zwłaszcza na pisownię łączną i rozdzielną, na „y” w funkcji „j”, na obecność tzw. „e ścięzionego” (é), ale też na dwuznaczność rzeczownika „period”, a przede wszystkim – na odmienny sposób stosowania przecinka, średnika i dwukropka.

„Czytać, jestto mówić przy pomocy wzroku wyrazami, jakie nam pismo przedstawia. Ponieważ zaś bezprzysadne mówienie jest poniekąd wzorem dobrego czytania; potrzebna jest więc wyraźność pisma do mechanicznego, bez trudu, przeczytania pojedynczych wyrazów: prócz tego koniecznymi są niektóre znaki, coby czytającemu ułatwiały zrozumienie rzeczy napisanej, i przysły w pomoc przy samémże głośnie czytaniu, czyli przy oddaniu tegoż pisma przyzwoitym głosem. Ztąd powstała interpunkcja, to jest przedzielanie w piśmie pojedynczych wyrazów, zdań, lub myśli pewnymi znakami, które wskazują, częścią połączenie lub rozłączenie tego, co podług sensu ma być złączonem lub rozłączonem; częścią też podniesienie, lub zniesienie, albo zawieszenie głosu.

Wszyscy grammatycy nasi, a większa część obcych, lub autorowie wykładający prawidła stylu, gdy mają rzecz o przecinkowaniu, mówią, że komma (,) czyli przecinek, kładzie się, gdzie jest mały przestanek, małe głosu zawieszenie; średnik (;) tam, gdzie jest większy przestanek, lub znaczniejsze zawieszenie głosu; a kropka (.), punkt czyli peryód tam, gdzie się sens lub okres kończy, gdzie jest myśl zupełna. Lecz cóż znaczą tak ogólne wyrazy: przestanek mniejszy lub większy? myśl zupełna? koniec sensu, lub okresu albo myśli? Gdzie jeden upatruje koniec sensu albo myśli, drugi go tam nie postrzega: i dla tego pierwszy tam położył peryód, gdzie drugi kładzie dwukropkę lub średnik, i t. p.

Aby się w tej mierze należycie porozumieć, poznać należy skład i budowę okresów czyli peryodów”.

Mam nadzieję, że rozsmakowali się Państwo w polszczyźnie sprzed blisko dwustu lat, ponieważ za tydzień chciałbym zaproponować kolejny fragment rozważań Feliksa Bentkowskiego.

Miejsce postojowe

Edyta
Pisarczyk-Kulon

Wątpliwości co do stawki opłaty rocznej z tytułu użyt-

kowania wieczystego za miejsce postojowe zostały rozstrzygnięte w ustawie. Od 1 stycznia 2019 r. stawka wynosi 1 procent.

Właściciele miejsc postojowych w 2017 r. zostali zaskoczeni zmianą wysokości opłaty. Otrzymali wypowiedzenie, zgodnie z którym od 2018 r. mieli uiścić opłatę od użytkowania w wysokości 3 procent, zamiast dotychczasowego 1 procenta. Kwestia ta miała znaczenie w związku z wprowadzeniem ustawy o przekształceniu użytkowania wieczystego we własność. Od tego, która ze stawek jest właściwa, 1 czy 3 procent, mia-

ła być bowiem naliczana opłata od przekształcenia za miejsce postojowe.

Od 1 stycznia 2019 r. został zmieniony art. 72 ust. 3 ustawy o gospodarce nieruchomościami. Wysokość stawek procentowych opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego jest uzależniona od określonego w umowie celu, na jaki nieruchomość gruntowa została oddana, i wynosi za nieruchomość gruntową, na których położone są garaże lub stanowiska postojowe niewykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej albo nieruchomości przeznaczone na te cele – 1 procent ceny. Zatem od 1 stycznia 2019 r. wysokość stawki nie budzi wątpliwości. Do wyliczenia opłaty przyjęta zostanie stawka w wysokości 1 procenta.

Nowelizacja zlikwidowała różnicowanie stawki w odniesieniu do nieruchomości mieszkalnej i garażu lub stanowiska postojowego związanego z funkcją mieszkaniową. W przypadku gdy przeznaczenie garażu związane jest z normalnym korzystaniem z lokalu mieszkalnego oraz mając na uwadze powszechną praktykę sprzedaży miejsca postojowego w garażu wielostanowiskowym łącznie z lokalem mieszkalnym w budynku wielorodzinnym, niezasadne i niesprawiedliwe było różnicowanie stawek procentowych opłaty w odniesieniu do lokalu mieszkalnego i garażu lub stanowiska postojowego.

W konsekwencji, w przypadku gdy nastąpiło przekształcenie użytkowania wieczystego we własność, do ustalenia wysokości rocznej opłaty przekształceniowej za nieruchomość, na których położone są garaże lub stanowiska postojowe, przyjmu-

je się stawkę w wysokości 1 procenta ceny. Ustawa przewidywała również umorzenie postępowań w sprawach aktualizacji opłat rocznych z tytułu użytkowania wieczystego oraz aktualizacji lub ustalenia stawek procentowych tych opłat, wszczętych i niezakończonych przed dniem przekształcenia, dotyczących wskazanych powyżej nieruchomości, na których położone są garaże lub stanowiska postojowe.

Jeżeli po 13.02.2019 r. właściciela obowiązywała stawka 3 procent (zamiast 1 procenta ceny), właściwy organ w terminie 6 miesięcy miał obowiązek ustalić stawkę w wysokości 1 procenta. Właściwy organ do ustalenia wysokości stawki miał obowiązek powiadomić na piśmie użytkowników wieczystych o wysokości nowej stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, obowiązującej od 2019 r.

Autorka jest radcą prawnym

foto: PAP/EPA/Tibor Illyes

OLIMPIJSCY HEROSI

Mariusz Jankowski

Gdzie są ci wszyscy odważni „kibice”? Ilu z nich napisało „przepraszam”? Gdzie ci, którzy po kilku dniach olimpijskich zmagani bez polskich medali plułi na prawo i lewo? Może wyjechali na wakacje? Nie. Oni są odważni z pozycji kanapy. A gdyby mieli dogonić uciekający autobus, to mieliby problem. Nie przeszkadza im to jednak opluwać kogo popadnie. I nie oczekujemy od nich tego ważnego słowa zaczynającego się na literę P. Do obrażania innych są pierwsi w kolejce. Na liście odważnych ich jednak nie znajdziemy.

Ten wstęp był niestety konieczny. Mam już bowiem serdecznie dość ludzi dających wsparcie polskim sportowcom tylko wtedy, gdy jest dobrze. Nie sztuka podczepiać się pod sukcesy. Sztuką jest być kibicem zawsze, dzielić też z biało-czerwonymi olimpijczykami każdą trudną chwilę. I takim fanom należy się wielki szacunek; ode mnie i każdego polskiego sportowca. Ja po Tokio pękam z dumy. W trakcie całej imprezy nie brakowało nam potknięć. Smuciliśmy się, polscy zawodnicy płakali. Nie były to radosne widoki. To jedna, istotna strona olimpijskiego medalu. Porażki są w to święto sportu wpisane. Trzeba umieć je przyjąć, przeżyć, przetrwać. Na szczęście igrzyska miały też dla nas inną twarz. Uśmiechniętą, szczęśliwą, niesamowicie piękną. Mam nadzieję, że każdy z nas zapamięta te igrzyska inaczej. Ja do końca życia będę pod wrażeniem wyczynów lekkoatletów. Dokonali rzeczy nieprawdopodobnej. Udowodnili, że w naszym kraju królowa sportu ma się wyjątkowo dobrze. I co ważne – mamy rezerwy. Kariery kończą tacy mistrzowie jak Piotr Małachowski, ale ich miejsce już zajmują młodzi gniwni, jak Patryk Dobek czy Kajetan Duszyński. I ci nowi bohaterowie naprawdę działają na wyobraźnię. Za ich przykładem pójść kolejni. Bo w lekkiej atletyce od lat trwa dobry czas. Niezmiennie jestem też dumny z reprezentacji wioślarzy i kajakarzy. To trudne, często niewdzięczne i niedoceniane dyscypliny. A przy okazji każdej wielkiej imprezy Polacy przywożą w nich medale. Olimpijskim herosem jest też dla mnie Tadeusz Michalik. Człowiek, który ponad rok temu przeszedł dwie operacje serca, dziś jest medalistą igrzysk. Można śmiało powiedzieć, że Michalik zdobył medal dla wszystkich polskich przedstawicieli w sportach walki. Mamy w nich piękne tradycje i Tadeusz, żołnierz z Poznania, właśnie w Tokio o nich przypominał. Zawody w Japonii odbyły się w wyjątkowych okolicznościach. Najważniejsze jednak, że w ogóle doszły do skutku. To jeszcze jeden powód, by docenić polskich olimpijczyków. Każdego z osobna i wszystkich razem.

Autor jest dziennikarzem TVP

Płomień olimpijski zgaś

Dobiegły końca XXXII Igrzyska Olimpijskie w Tokio, niecodzienne i pod względem sportowych wyczynów, i ograniczeń związanych z pandemią COVID-19. Na szczycie klasyfikacji medalowej stanęli Amerykanie (113), którzy ostatniego dnia wyprzedzili Chińczyków (88), a podium uzupełnili Japończycy (58). Gospodarzem igrzysk w 2024 r. będzie Paryż.

Triumf królowej sportu

Wśród czternastu olimpijskich medali wywalczonych przez reprezentację Polski aż dziewięć zdobyli lekkoatleci. Po złoto sięgnęli Anita Włodarczyk – trzeci raz w karierze – i Wojciech Nowicki w rzucie młotem, chodźiarz Dawid Tomala (50 km) oraz sztafeta mieszana 4 × 400 m. Na drugim stopniu podium stanęły oszczepniczka Maria Andrejczyk i zawodniczki sztafety 4 × 400 m. Brąz zawisł na szyi Pawła Fajdka i Malwiny Kopron w młocie oraz Pawła Dobka (800 m).

foto: PAP/EPA/Kimmasa Mayama

Debiuty w Tokio

foto: PAP/EPA/Richie B. Tongo

Po igrzyskach w Tokio znów wzrosła liczba narodowych komitetów olimpijskich, które mogą poszczycić się medalem. Po raz pierwszy w historii olimpijskie krążki zdobyli reprezentanci Burkina Faso, San Marino i Turkmenistanu. Natomiast Bermudy, Filipiny i Katar wywalczyły historyczne złote medale.

„La Pulga” żegna Barcelonę

Lionel Messi opuszcza FC Barcelona, gdzie grał ponad 21 lat i stał się najbardziej utytułowanym zawodnikiem w historii klubu. Z Katalończykami zdobył 10 tytułów mistrza Hiszpanii, 7 Pucharów Króla, 8 Superpucharów Hiszpanii, 4 Puchary Ligi Mistrzów, 3 Superpuchary Europy i 3 Puchary Klubowych Mistrzostw Świata. Wiele wskazuje na to, że Argentyńczyk rozpocznie współpracę z Paris Saint-Germain.

foto: PAP/EPA/Julio Munoz

Droga do zwycięstwa?

Sobotnia wygrana w Lublinie zapewniła Bartoszowi Zmarzlikowi pierwszą pozycję w klasyfikacji generalnej Speedway Grand Prix, ale Polak nie może spocząć na laurach. Zwycięzca niedzielnego wyścigu Rosjanin Artiom Łaguta traci do niego jedynie punkt i będzie walczył o więcej.

foto: PAP/Wojtek Jargilo

Skarby w ulu

Barbara Wiśniowska

Pracowite pszczoły przygotowują dla nas wiele wartościowych produktów. Ich wspólną cechą jest działanie antybakteryjne, przeciwciepłotne i wzmacniające odporność.

Najpopularniejszy jest miód. Nawet Biblia wiele razy o nim wspomina. Żywili się nim Jan Chrzciciel, Samson i oblubienica z Pieśni nad pieśniami. Król Salomon zauważył, że miód wydłuża życie. Izrael nazwano krainą „mlekiem i miodem płynącą”. Miodem leczył także Hipokrates.

Słodząc miodem, trzeba pamiętać, żeby nie łączyć go z gorącymi produktami. Traci swoje właściwości w temperaturze powyżej 45 st. C. Optymalna dzienna dawka miodu dla dorosłego człowieka wynosi 3-5 łyżek, a dla dziecka (6-12 lat) – 6 małych łyżeczek. Miód ułatwia wchłanianie wapnia i magnezu. Zawiera wiele łatwo przyswajalnych pierwiast-

ków: żelazo, chrom, magnez, miedź, cynk i potas. Ten ostatni utrzymuje gospodarkę wodną na odpowiednim poziomie oraz reguluje pracę serca. Pozostałe pierwiastki regulują ciśnienie osmotyczne krwi oraz równowagę kwasowo-zasadową.

Mniej znanym produktem pszczelim jest pyłek kwiatowy. Stwierdzono w nim ponad dwieście związków biologicznie czynnych. Jest to źródło witamin: C, B1, B2, B6, A (beta-karotenu), D i E, a także kwasów: pantotenowego, nikotynowego i foliowego, biotyny, rutyny i inozytolu. Pyłek to również źródło białka i aminokwasów egzogennych, których organizm nie jest w stanie sam wytworzyć i muszą być dostarczone z pożywieniem.

Propolis, czyli kit pszczeli, służy pszczołom do uszczelniania ula, a także chroni je przed bakteriami i grzybami. Zawiera witaminy, minerały, kwasy fenolowe, fla-

fol. Barbara Wiśniowska

SAŁATKA RÓŻANA

Ciasto: garść płatków pachnącej róży ■ 400 g jogurtu naturalnego ■ główka sałaty ■ borówki, maliny, jeżyny w dowolnych proporcjach ■ 2 łyżki pyłku pszczelego

Sposób przygotowania: Sałatę, owoce i płatki płuczemy dokładnie, ale delikatnie. Sałatę szarpiemy palcami na kawałki. Dodajemy wszystkie składniki. Niepomieszane wyglądają bardziej estetycznie. Pomieszane – uważam, że smakują lepiej.

wonoidy i terpenoidy. Jest składnikiem produktów farmaceutycznych.

Doświadczylam działania tych produktów, kiedy nie mogłam sobie poradzić z nawracającymi infekcjami, z którymi nie radziły sobie

leki. Ważne jest, żeby przed rozpoczęciem długotrwałej kuracji sprawdzić za pomocą małej dawki, czy nie jesteśmy uczuleni. Można to sprawdzić na małej porcji sałatki.

KRZYŻÓWKA Z HASŁEM Siostry Honoraty

POZIOMO

- 1 A – Linda, aktorka
- 1 G – napęd maszyny
- 2 E – dopływ Cisy
- 3 A – grający mebel
- 3 G – ślepy bez pocisku
- 6 A – paryskie muzeum
- 6 H – morskie ssaki
- 8 C – biegły znawca
- 9 A – człowiek osobliwy
- 9 G – seraj sułtana
- 10 E – pojazd kosmitów
- 11 A – wódz Madziarów
- 11 G – święcenia biskupie

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											

PIONOWO

- A 1 – tytuł biskupa
- C 1 – wnuk Noego
- C 8 – ojciec Antygony
- D 3 – obiekt przemysłowy
- E 1 – rozkaz dla psa
- E 8 – moneta pięciolirowa
- F 4 – siedziba Zeusa
- G 1 – w parze z Materną
- G 8 – gatunek epiki
- H 3 – figura stylistyczna
- I 1 – instrument dęty
- I 8 – część silnika
- K 1 – podział na rejony

**Hasło do odczytania
w zaznaczonym wierszu**

--	--	--	--	--	--	--	--

Rozwiązania prosimy nadsyłać
do 27 sierpnia na adres redakcji „Idziemy”.
Wylosowanych autorów poprawnych odpowiedzi
nagrodzimy książkami.

TVP 1

04.40 Klan (3817) – telenowela TVP;
05.10 Klan (3818); **05.35** Klan (3819);
06.00 Słownik polsko@polski; **06.25** woj-
 sko-polskie.pl; **06.55** Słowo na niedzielę;
07.00 Transmisja Mszy Świętej z Sank-
 tuaryum Bożego Miłosierdzia w Łagiewni-
 kach; **08.00** Tydzień; **08.30** Policzmy się
 dla Polski; **08.40** Abba Ojciec – film doku-
 mentalny; **09.50** Kopalnie króla Salomo-
 na – film przygodowy, USA 1985; **11.40**
 Święto Wojska Polskiego 2021 – transmi-
 sja uroczystości; **13.45** Co mi zrobisz jak
 mnie złapiesz – komedia, Polska 1978,
 reż.: Stanisław Bareja, wyk.: Krzysztof Ko-
 walewski, Bronisław Pawlik; **15.30** Z pa-
 mięci: Michał Choromański; **15.35** Kolar-
 stwo – Tour de Pologne – 7. etap: Zabrze
 – Kraków; **15.45** Geniusze i marzycie-
 le: Ludwik Hirsztfeld; **17.00** Teleexpress;
17.20 Pogoda; **17.25** Kolarstwo – Tour de
 Pologne – 7. etap: Zabrze – Kraków (stu-
 dio); **17.35** Kolarstwo – Tour de Pologne
 – 7. etap: Zabrze – Kraków; **19.15** Tour de
 Pologne – kronika, **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.15 Wojna światów – film doku-
 mentalny, Polska 2020, reż.: Krzysz-
 tof Talczewski, Mirosław Bork
21.50 1920. Bitwa Warszawska – film
 historyczny, Polska 2011, reż.:
 Jerzy Hoffman, wyk.: Borys
 Szyk, Natasza Urbańska, Daniel
 Olbrychski, Bogusław Linda,
 Marian Dziędziel, Jerzy Bończak
23.55 Lekkoatletyka – Memoriał Wie-
 sława Maniaka – Szczecin
00.40 Wyprawa Kon-Tiki – film fabular-
 ny Niemcy, Norwegia, Dania,
 Wielka Brytania, Szwecja 2012
02.45 Przybyli ulani – film TVP
03.55 Kopciuszek (27) – serial oby-
 czajowy TVP
04.25 Kopciuszek (28) – serial oby-
 czajowy TVP
04.55 Z pamięci: Michał Choromański
05.00 Zakończenie dnia

TVP 2

06.15 Przepis na kataklizm – komedia,
 USA 2003, reż.: Harvey Frost; **07.55** Pyta-
 nie na śniadanie; **11.00** Transmisja Mszy
 Świętej z Jasnej Góry; **11.55** Między zie-
 mią a niebem; **12.00** Anioł Pański; **12.15**
 Między ziemią a niebem; **12.45** Wadowic-
 kie spotkania ze Świętym Janem Pawłem
 II: Eleni – cykl dokumentalny; **13.00** Do-
 około Bałtyku – magazyn kulinarny; **13.25**
 Va Banque – teleturniej; **14.00** Familiada
 – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – tele-
 turniej; **15.20** Szansa na sukces. Opole
 2021: Jan Pietrzak – widowisko muzyczne;
16.20 Na sygnale (314) – serial fabu-
 laryzowany TVP; **16.55** Alternatywy 4 (7)
 – serial komediowy TVP, reż.: Stanisław
 Bareja, wyk.: Roman Wilhelm, Gustaw
 Lutkiewicz, Kazimierz Kaczor, Witold Pyr-
 kosz, Jerzy Turek, Wojciech Pokora, Sta-
 nisława Celińska, Barbara Rachwańska,
 Jerzy Kryszak, Bożena Dykiel, Mieczysław
 Voit, Ewa Ziętek, Bronisław Pawlik, Jerzy
 Bończak; **18.00** Panorama; **18.20** Pogo-
 da; **18.30** Sekretne życie kotów
19.20 Rodzinka.pl (197) – serial
 komediowy TVP
20.00 Lato, muzyka, zabawa.
 Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021
 Ostróda cz. 1 – koncert
21.35 Lato, muzyka, zabawa.
 Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021
 Ostróda cz. 2 – koncert
22.50 Lato, muzyka, zabawa.
 Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021
 Ostróda – koncert
00.05 Hity wszech czasów
 – magazyn muzyczny
01.10 Program rozrywkowy
02.10 Falszywa wdowa – film,
 USA 1996, reż.: Richard
 Benjamin,
 wyk.: Ricki Lake, Brendan
 Fraser, Shirley MacLaine
04.05 Rodzinka.pl (40) – serial
 komediowy TVP
04.30 Zakończenie
 dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek
 – wiadomości z kraju i ze świata; **06.23** Po-
 goda; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.52** Po-
 goda; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Po-
 goda; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogo-
 da; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.21** Pogoda;
08.29 Serwis Info Poranek; **08.59** Serwis Info
 Poranek; **09.24** Pogoda; **09.29** Serwis Info Po-
 ranek; **09.50** Woronicza 17; **10.59** Serwis Info
 Dzień weekend; **11.22** Pogoda; **11.29** Serwis
 Info Dzień weekend; **11.59** Serwis Info Dzień
 weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend;
12.49 Pogoda; **12.59** Serwis Info Dzień week-
 end; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.51**
 Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień weekend;
14.29 Serwis Info Dzień weekend; **14.52** Po-
 goda; **15.00** Debata Senior; **15.29** Serwis Info
 Dzień weekend; **15.54** Pogoda; **16.00** Okiem
 Wiary; **16.29** Koronawirus. Szczepionka;
17.00 Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra;
17.30 Teleexpress na deser; **17.45** Serwis Info
 Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Ser-
 wis Info Wieczór weekend; **18.25** Studio Za-
 chód; **18.50** INFO V4+; **19.05** Głębia ostrości
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 W pełnym świetle
21.30 Serwis Info Wieczór weekend
21.51 Pogoda
22.00 Serwis Info Wieczór weekend
22.50 Pogoda
23.00 INFO Wieczór
23.55 Serwis Info Wieczór weekend
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
00.58 Pogoda
01.07 Woronicza 17
02.10 INFO V4+
02.26 Teleexpress
02.41 Teleexpress Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.21 Pogoda
03.25 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.20 Filmy Dokumentalne TVP INFO
05.13 Agrobiznes
 – podsumowanie

TV TRWAM

05.00 Głos serca; **05.45** Złoty umysł; **07.40**
 Kartka z kalendarza; **07.45** Ocalić od zapo-
 mnienia; **07.55** Poczet Wielkich Polaków;
08.00 Słowo życia; **08.05** Polski Punkt Wi-
 dzenia; **08.25** Święty na każdy dzień; **08.30**
 Ojciec Klemens Vismara; **09.05** 20 lat dla
 świata; **09.10** Spotkanie z Magdą Buczek;
09.15 Katecheza ks. bp. Antoniego Dlu-
 gosza; **09.30** Prawdziwie spadła z nieba;
10.35 Przegląd Katolickiego Tygodnika
 „Niedziela”; **10.40** 100 cudownych miejsc
 na świecie; **10.50** Dwunasta dla dzieci;
11.00 Msza Święta z Jasnej Góry w urocz-
 ystość Wniebowzięcia NMP; **13.00** Święty
 na każdy dzień; **13.05** Cuda Jezusa; **14.00**
 Papież Polak do Rodaków; **14.30** Jesz-
 cze Najświętsza Panienka pokaże... cz. I;
15.00 Jeszcze Najświętsza Panienka poka-
 że... cz. II; **15.30** Proroctwa Humanae Vi-
 tae; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Koncert
 zyczeń; **17.00** Zostań Żołnierzem RP; **17.15**
 Św. Józef – patron na trzecie tysiąclecie,
17.30 Nowa Ewangelizacja; **17.55** Poczet
 Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy
 niedokończone
19.25 Kartka z kalendarza
 – Powstanie Warszawskie
19.30 Opowieści biblijne
 – historie animowane
 z Nowego Testamentu
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Każde życie jest cudem
21.00 Apel Jasnogórski
 z kaplicy Cudownego
 Obrazu Matki Bożej
 na Jasnej Górze
 – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Retrospekcja
21.45 Bitwa Warszawska cz. 1
22.55 Święty na każdy dzień
23.00 Jak my to widzimy
23.30 Tam, gdzie Bóg płacze
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.40 Był taki dzień – 15 sierpnia, fe-
 lieton; **06.50** Biblia: Jakub, cz. 1; **08.00**
 Msza grekokatolicka; **08.55** Historia re-
 ligii; **09.15** Zmiennicy (7) – serial TVP;
10.20 Okrasa łamie przepisy; **10.50** Łeba
 – cykl reportaży; **11.20** Sekrety Morza
 Śródziemnego: Nurkowanie na Księżycu
 (5); **11.55** Odkryć tajemnicę: Dziwne gro-
 by Wikingów; **12.55** Essequibo: Ukryta
 rzeka, cz. 1 – serial dok.; **13.55** W kotle
 historii: Bitwa pod Legnicą; **14.25** Polskie
 100 lat; **15.00** Dom (20) – serial TVP;
16.30 Giganci historii; **17.20** Wojownicy
 czasu: Przedmurze Europy, czyli Bitwa
 Warszawska 1920; **17.55** Alternatywy 4
 (8) – serial komediowy TVP; **19.05** Bitwa
 Niemeńska 1920 – film dok.; **20.20** W po-
 szukaniu Wikingów (3) – serial dok.;
21.25 Pan Wołodyjowski cz. I – film hi-
 storyczny, Polska 1968, reż.: Jerzy Hoff-
 man; **22.50** Pan Wołodyjowski cz. II – film
 historyczny; **00.15** Mata Hari (11); **01.10**
 Odnova. Koncert piosenek Mariana He-
 mara; **02.35** Warszawa 1920. Portret za-
 grożonego miasta – film dok.; **03.15** Za-
 kończenie dnia

TVP KULTURA

07.00 Co dalej?; **07.35** Piosenki z fi-
 loteki; **08.25** Tamte lata, tamte dni: Ja-
 nuszczyk Olejniczak; **08.55** Chuligan Literacki;
09.30 Z przytupem – Wiwat, widowisko
 kameralne; **09.50** Animama: Aitia o tym,
 dlaczego diabeł kuleje; **09.55** Animama:
 Czerwone i czarne; **10.00** Animama:
 Wodny szlak; **10.20** Serialowa nostalgia:
 Janosik (7); **11.10** Trzeci punkt wide-
 nia; **11.40** Koncert Pożegnanie Ojczyzny;
11.55 Winnetou i król nafty – serial przy-
 godowy; **13.30** W pustyni i w puszczy,
 cz. 1; **15.20** W pustyni i w puszczy, cz. 2;
17.00 Mój czas; **17.15** Niedziela z... ro-
 lami Hanki Bielickiej; **18.10** Niedziela z...
 – Dzisiaj, jutro, zawsze – Hanka Bielicka;
20.00 Pan Tadeusz – dramat historycz-
 ny; **22.40** Trzeci punkt widzenia; **23.20**
 Nie marnuj jedzenia – film dok.; **00.20**
 Planetarium – film fabularny; **02.15** Pol-
 ska szkoła animacji – Korf; **02.20** Polska
 szkoła animacji – Pożar; **02.30** Polska
 szkoła animacji – Mały western; **02.40**
 Mocne Kino: Matnia – dramat; **04.40**
 Sami Yaffa na tropie dźwięków (11);
05.50 Zakończenie dnia

TVN

05.55 Uwaga! (6492); **06.15** Ukryta praw-
 da (1056); **07.15** Kuchenne rewolucje;
08.15 Nowa Maja w ogrodzie; **08.45** Aka-
 demia ogrodnika; **08.50** Zaplanuj długie
 życie; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30**
 Weekendowa metamorfoza; **12.30** Co za
 tydzień; **13.15** Czarna owca – kulisy pro-
 dukcji; **13.50** Scooby-Doo – film przygo-
 dowy; **15.45** Atramentowe serce – film
 przygodowy, USA/Wielka Brytania/Niem-
 cy 2008, reż. Iain Softley, wyk.: Brendan
 Fraser, Paul Bettany, Jim Broadbent; **18.00**
 Kuchenne rewolucje – program kulinarno-
 rozrywkowy; **19.00** Fakty; **19.25** Sport;
19.35 Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Ko-
 rytarem w mrok – film przygodowy,
 USA 2018, reż. Rodrigo Cortés, wyk.:
 Anna Sophia Robb, Uma Thurman, Isabelle
 Fuhrmann; **22.05** Marsjanie atakują – film
 s.f., USA 1996, reż.: Tim Burton, wyk.:
 Jack Nicholson, Glenn Close, Annette Be-
 ning, Michael J. Fox, Pierce Brosnan, Sarah
 Jessica Parker; **00.15** Szybcy i wściekły VI
 – film sensacyjny, USA 2013, reż. Justin
 Lin, wyk.: Vin Diesel, Paul Walker; **03.00**
 Uwaga! (6493); **03.20** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.05**
 Nie wierzcie bliźniaczkom – film, USA
 1998, reż.: Nancy Meyers, wyk.: Lindsay
 Lohan, Dennis Quaid; **10.50** Fantastyczna
 czwórka – USA 2015, reż.: Josh Trank,
 wyk.: Jamie Bell, Kate Mara, Michael B.
 Jordan; **13.00** Jak wytresować smo-
 ka – komedia przygodowa, USA 2010,
 reż.: Chris Sanders, Dean DeBlois; **15.15**
 Venom – Chiny/USA, 2018, reż.: Ruben
 Fleischer, wyk.: Ahmed Riz, Tom Har-
 dy, Woody Harrelson, Scott Haze, Scott
 Reid, Melora Walters, Michelle Williams;
17.40 Nasz Nowy Dom; **18.50** Wydarze-
 nia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport;
19.54 Pogoda; **20.00** Kabaret na żywo –
 Klinika Skeczów Męczących; **22.05** Bad
 Company – komedia sensacyjna, USA/
 Czechy, 2002, reż.: Joel Schumacher,
 wyk.: Anthony Hopkins, Chris Rock, Peter
 Stormare; **00.50** Czarna pantera – USA,
 2018, reż.: Ryan Coogler, wyk.: Angela
 Bassett, Boseman Chadwick, Martin Fre-
 eman; **03.35** Love Island. Wyspa miłości
 (38); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleza-
 kupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (455) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (1026) – serial, Turcja 2018; **07.00** **Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze**; **07.30** Okiem Wiary – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (35) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (120) – serial kryminalny TVP; **10.40** Ojciec Mateusz (268) – serial kryminalny TVP; **11.25** Uzdrowisko (36) – telenowela TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyne: Wyprawa do wnętrza wulkanu, część 1 – film dok.; **14.00** Elif (1027) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (456) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Dzikie pszczoły (31) – serial, Grecja 2019; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości

20.05 Pogoda

20.10 ALARM! – magazyn

20.35 Królowa i konkwestador (47) – serial, Kolumbia 2020

21.30 Rolnik szuka żony

22.30 Świat bez fikcji: Estonia. Czeka-
jąc na niedźwiedzia – film doku-
mentalny, Polska 2020,
reż.: Witold Szablowski

23.30 Klucz do wieczności – thriller,
USA 2015, reż.: Tarsem Singh,
wyk.: Ryan Reynolds, Ben
Kingsley, Matthew Goode

01.35 Bitwa Warszawska – film
historyczny, Polska 2011,
reż.: Jerzy Hoffman, wyk.: Borys
Szyz, Natasza Urbańska, Daniel
Olbrychski, Bogusław Linda

03.40 Na zakręcie – film fabularny,
reż.: Karzan Kader, wyk.: Toby
Sebastian, John Travolta

05.10 Zakończenie dnia

TVP 2

05.25 Na dobre i na złe (728) – serial
obyczajowy TVP; **06.25** Życiowe wy-
bory: Spirala nieszczęść – telenowela
dokumentalna TVP; **06.55** Gra słów.
Krzyżówka – teleturniej; **07.30** Pyta-
nie na śniadanie – pobudka; **07.55**
Pytanie na śniadanie – w tym: Pano-
rama Flesz i Pogoda Flesz; **10.45** Pa-
norama; **10.50** Pytanie na śniadanie;
11.30 Dziewczyny ze Lwowa (51) –
serial obyczajowy TVP; **12.30** Kolo
fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka
miłość (161) – serial kostiumowy, Ro-
sja 2013; **14.05** Va Banque – teletur-
niej; **14.35** Na sygnale (301) – serial
fabularyzowany TVP; **15.10** Górscy
ratownicy (53) – serial obyczajowy,
Niemcy 2014; **16.00** Kolo fortuny – te-
leturniej; **16.35** Familiada – teleturniej;
17.15 Promyk nadziei (88) – serial,
Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20**
Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozac-
ka miłość (162) – serial kostiumowy,
Rosja 2013

19.35 Barwy szczęścia (2450) – serial
obyczajowy TVP

20.10 Postaw na milion – teleturniej

21.00 Lato, muzyka, zabawa. Wa-
kacyjna Trasa Dwójki – 2021
Augustów – koncert

21.15 Wojenne dziewczyny (12) – se-
rial TVP

22.15 Syn (1) – serial, USA 2017,
reż.: Tom Harper, wyk.: Pierce
Brosnan, Henry Garrett, Paola
Nunez, Sydney Lucas, Zahn
McClarnon

23.15 Egzamin – dramat, Rumunia/
Francja/Belgia 2016, reż.: Cri-
stian Mungiu, wyk.: Adrian Titie-
ni, Maria-Victoria Dragus

01.25 Warto kochać (70) – serial TVP

02.20 3:10 do Yumy – western, USA
2007, reż.: James Mangold

04.25 Rodzinka.pl – serial komediowy

04.55 Rodzinka.pl – serial komediowy

05.20 Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis
Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **05.59** Po-
witanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wia-
domości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje
dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje kore-
spondentów na temat sytuacji politycznej
i społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis
Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Ser-
wis Info Poranek; **07.12** W Kontrze; **07.50**
Agrobiznes – poranek; **07.55** Agropogoda;
08.00 Serwis Info Poranek; **08.03** Minęła 8;
09.00 Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła
9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogo-
da; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogo-
da; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis
Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Ra-
port; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogo-
da; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis
Info Dzień; **14.50** Pogoda; **14.59** Serwis
Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda;
16.30 Koronawirus. Szczepionka; **17.00**
Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra;
17.30 O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19**
Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi

19.30 Wiadomości

19.58 Gość Wiadomości

20.13 Minęła 20

21.00 Nie da się ukryć

21.25 Serwis Info Wieczór

21.50 W tyle wizji

22.25 Serwis Info Wieczór

22.30 W tyle wizji Extra

23.00 INFO Wieczór

23.30 W akcji

23.55 Serwis Info Wieczór

00.03 Wiadomości

00.31 Gość Wiadomości

01.00 Minęła 20

01.55 W tyle wizji

02.30 Serwis Info Wieczór

02.35 W tyle wizji Extra

03.00 Serwis dla Polonii

03.20 Nie da się ukryć

03.42 Filmy Dokumentalne TVP INFO

04.12 Taśmy безпеiki

04.45 Taśmy безпеiki

05.17 Agrobiznes

TV TRWAM

05.10 Sanktuaria polskie; **05.30** Opowie-
ści biblijne; **06.00** Bieg życia; **07.45** Kart-
ka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości;
07.55 Poczet Wielkich Polaków; **08.00** In-
formacje dnia; **08.15** Jeszcze Najświętsza
Panienska pokaże..., cz. I; **08.45** Jeszcze
Najświętsza Panienska pokaże..., cz. II;
09.15 100 cudownych miejsc na świe-
cie; **09.25** Słowo życia; **09.30** Opowieści
biblijne historie animowane z Nowego Te-
stamentu; **10.00** Informacje dnia; **10.15**
Rozmowy niedokończone; **11.20** 100 cu-
downych miejsc na świecie; **11.30** Przy-
roda w Obiektywie; **11.45** Kolory Święto-
ści; **11.50** Święty na każdy dzień; **12.00**
Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia;
12.20 Mojżesz – 10 przykazań; **13.10** Mu-
zeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju;
13.30 **Msza święta z Jasnej Góry**; **14.20**
100 cudownych miejsc na świecie; **14.30**
Próba wiary. Święty Dyzma; **15.25** Dusz-
pasterz; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** In-
formacje dnia; **16.10** Sanktuaria polskie;
16.30 Żew natury; **16.55** Świadczenie
17.30 Spotkanie
Rodziny Radia Maryja
w parafii Wniebowzięcia NMP
w Konieciotach

19.25 Kartka z kalendarza
– Powstanie Warszawskie

19.30 Opowieści Staro-
żegosty

20.00 Informacje dnia

20.20 **Różaniec**

20.50 Święty na każdy dzień

21.00 **Apel Jasnogórski
z kaplicy Cudownego
Obrazu Matki Bożej
na Jasnej Górze
– transmisja**

21.20 Informacje dnia

21.40 Polski Punkt Wiedzenia

22.00 Mojżesz – 10 przykazań

23.00 Prymas
Stefan Wyszyński

23.40 Prawda a Historia

00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 16 sierpnia; **06.55**
Polska Kronika Filmowa 1994; **07.20** 1920.
Wojna i miłość (6); **08.10** Wojownicy czasu
– Przedmurze Europy; **08.45** Oni byli pierw-
si... – film dok.; **09.55** Sensacje XX wieku:
Tajemnica telegramu Zimmermana; **10.25**
Sensacje XX wieku: Zabójstwo Roberta
Kennedy'ego; **10.55** Peru: krajina skrajno-
ści; **11.55** Podróż z historią; **12.30** Przy-
gody psa Cywila (5); **13.05** Przygody psa
Cywila (6); **13.40** Nie lubię poniedziałku –
komedia; **15.30** Essequibo: Ukryta rzeka
cz. 1 – serial dok.; **16.30** Było, nie minęło;
17.00 Flesz historii; **17.25** Droga wodna nie-
strzeżona – film dok.; **18.25** 1920. Wojna
o wszystko (11); **18.45** 1920. Wojna i mi-
łość (7); **19.40** Twarze Solidarności: Jaro-
slaw Adwent; **19.55** Wojna w eterze; **20.05**
Kissinger; **22.00** Spór o historię; **22.40** Pro-
wansja 1944. Francuski desant; **23.45** Japo-
nia. Tajemnicze Imperium: Wola sioguna
(2); **00.50** Warszawa 1920; **01.20** Polska
Kronika Filmowa 1990; **01.35** Było, nie mi-
nęło; **02.10** Sensacje XX wieku; **02.35** Sen-
sacje XX wieku; **03.05** Encyklopedia II wojny
światowej; **03.30** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.25** Co dalej?; **09.05**
Braciszek – dramat; **11.00** Miłość nad roz-
lewiskiem (8); **11.55** Miłość nad rozlew-
iskiem (9); **12.50** Urodzeni artyści – Aga
i Janusz Prus; **13.30** Artyści antagoniści:
Vincent Van Gogh i Paul Gauguin; **14.30**
Mój czas; **14.45** Śmietanka towarzyska –
komedia; **16.35** Awantura o Basie – film
obyczajowy; **18.30** Serialowa nostalgia:
Do przerwy 0:1 (3); **19.05** Serialowa no-
stalgia: Do przerwy 0:1 (4); **19.35** Mu-
zeum Polskiej Piosenki; **20.00** Kino Moc-
nych Wrażeń: Sicario – dramat; **22.05**
Powidoki; **22.25** Więcej niż fikcja: Perty
sorealizmu – film dok.; **23.25** Zaginione
Skarby; **23.40** Kino nocne: Benek – film
obyczajowy, reż.: Robert Gliński, wyk.:
Marcin Tyrol, Mirosława Żak, Magdalena
Popławska; **01.30** Rajską jabłoni – film
obyczajowy, reż.: Barbara Sass, wyk.: Iza-
bela Drobotowicz-Orkisz, Ewa Kasprzyk,
Marta Klubowicz, Piotr Bajor, Krzysztof
Kolberger, Jan Englert; **03.20** Skatopark
królów – film dok.; **05.00** Tamte lata, tam-
te dni: Janusz Olejniczak; **05.35** Teledyski;
05.55 Zakończenie dnia

TVN

05.05 Uwaga! (6493); **05.20** Nowa Maja
w ogrodzie; **05.50** Akademia ogro-
dnika; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta praw-
da (1019); **08.00** Kuchenne rewolucje;
09.00 Dzień Dobry TVN; **11.35** Droga na
Podium (4) – program motoryzacyjny;
11.45 Ukryta prawda (977); **12.50** Ukry-
ta prawda (1020); **13.50** Ukryta prawda
(817); **14.55** Szpital (472); **16.00** LAB;
17.00 Kuchenne rewolucje; **18.00** Ukryta
prawda (978); **19.00** Fakty; **19.25** Uwa-
ga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45**
Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.10** Doradca
smaku 14; **20.15** Na Wspólnej (3274)
– serial obyczajowy, Polska; **20.55** Mi-
lionerzy; **21.30** Rekin wojny – kome-
dia, USA 2016, reż. Todd Phillips, wyk.:
Jonah Hill, Miles Teller, Bradley Cooper,
Ana de Armas; **23.55** Diukowie Hazzardu
– komedia, USA/Australia 2005, reż. Jay
Chandrasekhar, wyk.: Johnny Knoxville,
Seann William Scott, Jessica Simp-
son, Willie Nelson, Burt Reynolds, M.C.
Ganey; **02.10** Co za tydzień; **02.55** We-
wnętrzny wróg (9) – serial, USA; **03.55**
Uwaga!; **04.15** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40**
Malanowski i Partnerzy (337); **09.10** Ma-
lanowski i Partnerzy (339); **09.40** Sekrety
rodziny (195); **10.40** Dlaczego ja? (522);
11.40 Gliniarze (575); **12.50** Wydarzenia;
13.25 Interwencja; **13.40** Trudne sprawy
(869); **14.40** Dlaczego ja? (1035); **15.50**
Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** In-
terwencja; **16.35** Gliniarze (520); **17.40**
Sekrety rodziny (226); **18.50** Wydarze-
nia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport;
19.55 Pogoda; **20.05** Czarna pantera
– megahit – USA 2018, reż.: Coogler
Ryan, wyk.: Angela Bassett, Chadwick
Boseman, Martin Freeman, Danai Gurira,
Michael B. Jordan; **23.00** Pasażer – film
akcji, Aruba/USA 2002, reż.: Bob Misio-
rowski, wyk.: Tomas Arana, Jean-Claude
Van Damme, Laura Harrington, Lucy
Jenne, Susan Gibney; **00.55** Marsjanin –
film s.f., USA/Wielka Brytania 2015, reż.:
Ridley Scott, wyk.: Jeff Daniels, Jessica
Chastain, Kate Mara, Kristen Wiig, Matt
Damon, Michael Pena, Sean Bean; **04.10**
Kabaretowa Ekstraklasa; **04.40** Disco
Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (456) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.10** Elif (1027) – serial, Turcja 2018; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Kościół z bliska; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (36) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (121) – serial kryminalny TVP; **10.40** Ojciec Mateusz (269) – serial kryminalny TVP; **11.30** Uzdrowisko (37); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.35** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyne: Wyprawa do wnętrza wulkanu, część 2 – film dokumentalny; **14.00** Elif (1028) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (457) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Dzikie pszczoły (32) – serial, Grecja 2019; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.35** Królowa i konkwestador (48) – serial, Kolumbia 2020 **21.30** Rolnik szuka żony **22.30** Ocaleni – reality show **23.35** Lekkoatletyka – Memoriał Komara i Ślusarskiego – Międzyzdroje **00.15** Ostatni cesarz – dramat, Wielka Brytania/Hongkong/Chiny 1987, reż.: Bernardo Bertolucci, wyk.: John Lone, Joan Chen, Peter O'Toole **03.05** Polów szczęścia w Jemenie – film obyczajowy, Wielka Brytania 2011, reż.: Lasse Hallström, wyk.: Ewan McGregor, Emily Blunt, Kristin Scott Thomas **04.55** Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (729) – serial obyczajowy TVP; **06.30** Miłosierdzie wśród nas – reportaż; **06.55** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.45** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.30** Dziewczyny ze Lwowa (52) – serial obyczajowy TVP, reż.: Wojciech Adamczyk, wyk.: Magdalena Wróbel, Anna Maria Buczek, Katarzyna Ucherska, Anna Gorajska, Marian Dziędziel, Marta Lipińska; **12.30** Kolo fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (162) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (302) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górcy ratownicy (54) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Kolo fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (89) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (163) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **19.35** Barwy szczęścia (2451) – serial obyczajowy TVP **20.10** Postaw na milion – teleturniej **21.00** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce – koncert **21.15** Wojenne dziewczyny (13) – serial TVP **22.15** Syn (2) – serial, USA 2017 **23.10** Ludzkie historie: Droga do wolności – film dok., Polska 2020, reż.: Dawid Sawicki **00.20** Show – komedia sensacyjna Polska 2003, reż.: Maciej Ślesicki, wyk.: Cezary Pazura, Joanna Pietrzak, Dorota Segda **02.35** Oblawa – dramat, Niemcy, Francja, Węgry 2010, reż.: Rose Bosch, wyk.: Jean Reno, Melanie Laurent, Gad Elmaleh **04.50** Rodzinka.pl – serial komediowy TVP **05.15** Zakończenie programu

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej i społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** W Kontrze; **07.50** Agrobiznes – poranek; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.03** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.21** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **01.00** Minęła 20 **01.55** W tyle wizji **02.30** Serwis Info Wieczór **02.35** W tyle wizji Extra **03.00** Serwis dla Polonii **03.16** Pogoda **03.20** Nie da się ukryć **03.45** Taśmy безпеiki **04.51** wojsko-polskie.pl **05.17** Agrobiznes

TV TRWAM

05.40 Złoty umysł; **07.30** Młodzi Świątu; **07.40** Święty na każdy dzień; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Słowo życia; **08.40** Muzeum Papiernictwa; **09.00** Pierwsze życie na ziemi; **09.50** 20 lat dla świata; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Jak my to widzimy; **10.45** Zew natury; **11.05** Jezus – Królestwo bez granic; **11.35** Święty na każdy dzień; **11.40** Ma się rozumieć; **11.50** Słowo życia; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Możesz – 10 przykazań; **13.15** Chingola; **13.25** Słowo życia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** L'île Bo-uchard. Sanktuarium Matki Bożej Modlitewnej; **15.25** Wenezuela – San Félix; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Jestem mama; **16.30** Fryderyk Chopin i jego muzyka; **17.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **17.10** Prosto o gospodarce; **17.30** XX Rajd Katzyński; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie **19.30** Poznajemy Polskę **19.45** Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec **20.50** Święty na każdy dzień **21.00** Apeli Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Możesz – 10 przykazań **22.55** Kolory Świętości **23.00** Kontrowersje wokół klimatu **23.55** Święty na każdy dzień **00.00** Słowo życia **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 17 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa; **07.20** 1920. Wojna i miłość (7); **08.10** Flesz historii; **08.35** Droga wodna nieustraszona – film dok.; **09.40** Sensacje XX wieku: Operacja Zeppelin; **10.05** Sensacje XX wieku: Jak zabić Fidela?; **10.40** Zwycięstwo. Powstanie Wielkopolskie; **12.00** Przeczytaj mi tę historię; **12.05** ROK 1981; **12.15** Podróż z historią; **12.25** Przygody psa Cywila (7); **12.55** Janka (1); **13.35** Radosław – film dok.; **14.30** Historia w postaciach zapisana; **16.30** Było, nie minęło; **17.00** Marzyciele: Korfanty w Krakowie; **17.35** Przed sierpniem był lipiec – film dok.; **18.05** Gdańsk – drogi do wolności; **18.40** 1920. Wojna o wszystko (12); **19.00** ROK 1981; **19.10** 1920. Wojna i miłość (8); **20.00** Twarze Solidarności: Andrzej Makosz, Stefan Czarzybon; **20.20** Zagadka 13 szkieletów z Eulau; **21.15** Fidel Castro: nieznaną taśmą; **22.15** Nie lubię poniedziałku – komedia; **00.05** Wszystko dla pań – serial; **01.05** Polska Kronika Filmowa 1991; **01.20** Było, nie minęło; **01.45** Sensacje XX wieku; **02.15** Sensacje XX wieku; **02.45** Encyklopedia II wojny światowej; **03.20** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.25** Powidoki; **08.40** Rzecz Polska; **09.00** Awantura o Basię – film obyczajowy; **11.00** Miłość nad rozlewiskiem (10); **11.55** Miłość nad rozlewiskiem (11); **12.50** Urodzeni artyści: Rodzina Siemaszków; **13.30** Perły socrealizmu – film dok.; **14.30** Siostry – film dok.; **14.55** Mój czas; **15.10** Trio z Belleville – film anim.; **16.40** Weiser – dramat psychologiczny, reż.: Wojciech Marczewski, wyk.: Marek Kondrat, Krystyna Janda, Juliane Kohler, Teresa Marczewska; **18.30** Serialowa nostalgia: Do przerwy 0:1 (5); **19.05** Serialowa nostalgia: Do przerwy 0:1 (6); **19.35** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Lekkie obyczaje: Jak uratowałem Kanadę – komedia, Kanada 2015, reż.: Philippe Falardeau; **21.50** Co dalej?; **22.30** Dokument w podróży: Delacroix. Z Paryża do Maroka – film dok., Francja 2018, reż.: Arnaud Xaintre; **00.15** Sicario – dramat, USA 2015, reż.: Denis Villeneuve, wyk.: Emily Blunt, Benicio del Toro; **02.25** Andras Schiff – koncert; **05.05** Kino nocne: Kilka słów – film anim.; **05.20** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.40 Uwaga!; **06.00** LAB; **07.00** Ukryta prawda (1020) – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smak; **11.45** Ukryta prawda (978); **12.50** Ukryta prawda (1021); **13.50** Ukryta prawda (818) – program obyczajowy; **14.55** Szpital (473); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (979) – program obyczajowy; **18.55** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus (412); **19.30** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.56** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **20.00** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **20.00** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: #Forever Young; **21.55** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: #I LOVE SOPOT; **23.40** Kuba Wojewódzki – talk-show; **00.40** Uprawdżona (4) – serial, Francja/USA; **01.45** W garniturach (1) – serial, USA; **03.20** Noc Magi

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (340); **09.10** Malanowski i Partnerzy (341); **09.40** Sekrety rodziny (196); **10.40** Dlaczego ja? (523); **11.40** Gliniarze (576); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (870); **14.40** Dlaczego ja? (1036); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (521); **17.40** Sekrety rodziny (227); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Marsjanin – film s.f., USA/ Wielka Brytania 2015, reż.: Ridley Scott, wyk.: Jeff Daniels, Jessica Chastain, Kate Mara, Kristen Wiig, Matt Damon, Michael Pena, Sean Bean; **23.10** Terminator 3: Bunt maszyn – film akcji, USA/Niemcy/ Wielka Brytania 2003, reż.: Jonathan Mostow, wyk.: Arnold Schwarzenegger, Nick Stahl, Claire Danes, Kristanna Loken, David Andrews; **01.25** Rings – horror, USA 2017, reż.: Javier F. Gutiérrez, wyk.: Johnny Galecki, Matilda Anna Ingrid Lutz, Alex Roe, Teegarden, Vincent D'Onofrio; **03.40** Love Island. Wyspa miłości (39); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkopy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (457) – serial obyczajowy; **06.05** Elif (1028); **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Rodzinny ekspres; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (37) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (122) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (270) – serial kryminalny TVP; **11.25** Uzdrowisko (38) – telenowela TVP; **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Rok w ogrodzie Extra; **12.55** Natura w Jedyńce: Kamery wśród zwierząt (1); **14.00** Elif (1029) – serial, Turcja 2018; **14.45** Policzmy się dla Polski; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (458) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Telexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Dzikie pszczoły (33) – serial, Grecja 2019; **18.55** Jeden z dziesięciu; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.35** Królowa i konkwestador (49) – serial, Kolumbia 2020 **21.30** Rolnik szuka żony **22.30** Historia bez tajemnic: Nasze Hollywood, czyli początki kina w Polsce – film dokumentalny, Polska 2020, reż.: Jacek Papis **23.35** Banita – film fabularny, reż.: Nick Powell, wyk.: Hayden Christensen, Nicolas Cage **01.20** wojsko-polskie.pl **01.45** Zero – dramat, Polska 2009, reż.: Paweł Borowski, wyk.: Robert Więckiewicz, Sonia Bohosiewicz, Marian Dziędziel, Kamilla Baar, Rafał Mohr **03.50** Pogoda na piątek (11) – serial **04.45** Ochrona głuszcza w Polskich Lasach – film dok., Polska 2018, reż.: Michał Ogrodowczyk **05.10** Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (730) – serial TVP; **06.30** Żydowskie pamiętki w Łowiczu – reportaż; **06.55** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.45** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.30** Blondynka (66) – serial TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (163) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (303) – serial fabularyzowany TVP; **15.10** Górcy ratownicy (55) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (90) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (164) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **19.35** Barwy szczęścia (2452) – serial obyczajowy TVP **20.10** Postaw na milion – teleturniej **21.00** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce – koncert **21.15** Wojenne dziewczyny (14) – serial TVP Polska 2017, reż.: Michał Rogalski **22.15** Syn (3) – serial, USA 2017 **23.10** Kino relaks: Miłość aż po ślub – komedia romantyczna, Francja 2017, reż.: Reem Kherici, wyk.: Nicolas Duvauchelle, Julia Piaton **00.50** Nie na sprzedaż – film dokumentalny, Kanada 2019, reż.: Mohamed Dawood **01.45** Bruce Lee i Hajduk – film dokumentalny, reż.: Joost Vandeburg **03.15** Pod wspólnym niebem (5) – serial komediowy TVP **03.50** Pod wspólnym niebem (6) – serial komediowy TVP **04.25** Rodzinka.pl – serial komediowy TVP **04.50** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **05.59** Powitanie; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** W Kontrze; **07.50** Agrobiznes – poranek; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.03** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.50** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.24** Pogoda; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Telexpress; **17.15** Telexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.05** Wiadomości **00.33** Gość Wiadomości **01.02** Minęła 20 **01.57** W tyle wizji **02.32** Serwis Info Wieczór **02.38** INFO V4+ **03.00** Serwis dla Polonii **03.20** Nie da się ukryć **03.42** Taśmy bezpieki **04.12** Taśmy bezpieki **04.45** Filmy Dokumentalne TVP INFO **05.14** Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Prosto o gospodarce; **05.20** Jestem mamą; **05.35** Opowieści Starego Testamentu; **06.00** Słowo życia; **06.05** Boże Narodzenie w zamku; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.35** Poznajemy Polskę; **08.50** 100 cudownych miejsc na świecie; **09.00** Fryderyk Chopin i jego muzyka; **09.30** Sanktuarium polskie; **09.50** Święty na każdy dzień; **10.00** Audiencja Generalna z Watykanu; **11.00** Prawda ponad wszystko; **11.25** Jestem mamą; **11.40** Prosto o gospodarce; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Możesz – 10 przykazań; **13.15** Zambia – Lusaca; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Łaski pełna; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Na zdrowie; **16.30** Wyszynski – historia; **16.55** Kabwet; **17.00** Po stronie prawdy; **17.30** Rykoszetem; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie **19.30** Brat Franciszek **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec **20.50** Myśląc Ojczyzna **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widzenia **22.00** Możesz – 10 przykazań **22.55** Święty na każdy dzień **23.00** Antarktyda – podróż na kraniec Ziemi **23.55** Kolory Świętości **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 18 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1991; **07.25** 1920. Wojna i miłość (8); **08.15** Kuchnia Polskich Żydów; **08.45** Przed sierpniem był lipiec – film dok.; **09.20** Gdańsk – drogi do wolności; **09.55** Sensacje XX wieku: Admirat; **10.25** Sensacje XX wieku: Na własne ryzyko; **10.55** Umrzeć za Warszawę – film dok.; **12.00** Podróż z historią; **12.35** Janka (2); **13.10** Janka (3); **13.40** Życie ukryte w jeziorze: Jezioro Szkołerskie; **14.45** Edison (1) – serial dok.; **15.55** Zagadka 13 szkieletów z Eulau; **16.45** Było, nie minęło; **17.15** Polskie 100 lat; **17.40** Przeczytaj mi tę historię; **17.55** W starej koszuli. Z odwagą w sercu – film dok.; **19.05** 1920. Wojna o wszystko (13); **19.20** 1920. Wojna i miłość (9); **20.10** Twarze Solidarności: Jadwiga Rudnicka; **20.35** Amerykańskie dynastie. Klan Kennedych (4); **21.25** Prowansja 1944. Francuski desant; **22.30** Dien Bien Phu – film; **00.50** Wszystko dla pań (5); **01.55** Polska Kronika Filmowa 1992; **02.05** Było, nie minęło; **02.40** Sensacje XX wieku; **03.10** Sensacje XX wieku; **03.40** Encyklopedia II wojny światowej; **04.05** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.30** Trzeci punkt widzenia; **09.05** Weiser – dramat psychologiczny; **11.00** Miłość nad rozlewiskiem (12); **11.55** Miłość nad rozlewiskiem (13); **12.55** Urodzeni artyści: Marta Fiedler i Paweł Koncewój; **13.30** Delacroix. Z Paryża do Maroka – film dok.; **15.20** Pola – reż.: Edyta Rembała; **15.45** Kamizelka – reż.: Stanisław Jędryka; **16.45** Mój Nikifor – dramat, reż.: Krzysztof Krauze, wyk.: Krystyna Feldman, Roman Gancarczyk, Jerzy Gudejko, Jowita Mionlikowska; **18.30** Serialowa nostalgia: Do przerwy 0:1 (7); **19.05** Serialowa nostalgia: Trzy Szalone Zera (1); **19.35** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Mistrz i Malgorzata (9) – serial; **21.05** W trzy miesiące dookoła świata: Wyprawa Kon-Tiki – film fabularny; **23.10** Portrety: Hitler kontra Picasso – film dok., reż.: Claudio Poli; **00.55** Powidoki; **01.20** Lekkie obyczaje: Jak uratowałem Kanadę – komedia, reż.: Philippe Falardeau; **03.10** Scena klasyczna: Justyna Reksć-Raubo – koncert; **03.55** Kino nocne: Biblijne zoo – film dok.; **05.10** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

06.00 LAB; **07.00** Ukryta prawda (1021); **08.00** Kuchenne rewolucje; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (979); **12.50** Ukryta prawda (1022); **13.50** Ukryta prawda (819); **14.55** Szpital (474); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (980); **18.55** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.30** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.56** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **20.00** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: #IDANCE in OPERA LESNA; **21.55** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: #TopOfTheTopChallenge; **23.45** Sahara – film przygodowy, USA/Wielka Brytania/Hispania/Niemcy 2005, reż. Breck Eisner, wyk.: Matthew McConaughey, Steve Zahn, William H. Macy, Lambert Wilson, Lennie James, Delroy Lindo, Daniel Lobe, Patrick Malahide, Penelope Cruz; **02.20** Noc Magii; **03.50** Szpital (474)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (342); **09.10** Malanowski i Partnerzy (343); **09.40** Sekrety rodziny (197); **10.40** Dlaczego ja? (524); **11.40** Gliniarze (577); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **14.40** Dlaczego ja? (1037); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (522); **17.40** Sekrety rodziny (228); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** Słoneczny patrol – komedia akcji, USA 2017, reż.: Gordon Seth, wyk.: Alexandra Daddario, Chopra Priyanka, Dwayne Johnson, Kelly Rohrbach, Zac Efron; **22.45** Szklanka po łapkach – komedia, USA 1996, reż.: Rick Friedberg, wyk.: Leslie Nielsen, Nicolette Sheridan, Charles Durning, Marcia Gay Harden, Barry Bostwick; **00.20** Zakonnica w przebraniu – komedia, USA 1992, reż.: Emile Ardolino, wyk.: Whoopie Goldberg, Harvey Keitel, Wendy Makkena; **02.35** Love Island. Wyspa miłości (39); **03.35** Love Island. Wyspa miłości (40); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Teleszkapy TV Okazje

TVP 1

05.20 Przysięga (458) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.10** Elif (1029) – serial, Turcja 2018; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Dobre historie – magazyn; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.35** Ranczo (382) – serial obyczajowy TVP; **09.35** Komisarz Alex (123) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (271) – serial kryminalny TVP; **11.25** Uzdrowisko (39); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.35** Agropogoda; **12.40** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyńce: Kameleony wśród zwierząt (2); **14.00** Elif (1030) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka; **16.05** Przysięga (459) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Dzikie pszczoły (34) – serial, Grecja 2019; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport **19.30** Wiadomości **20.05** Pogoda **20.10** ALARM! – magazyn **20.35** Królowa i konkwiastador (50) – serial, Kolumbia 2020 **21.30** Sprawa dla reportera **22.25** Magazyn śledczy Anity Gargas **22.55** Magazyn kryminalny 997 – magazyn **23.50** Polów szczęścia w Jemenie – film obyczajowy, Wielka Brytania 2011, reż.: Lasse Hallström, wyk.: Ewan McGregor, Emily Blunt, Kristin Scott Thomas **01.45** Paradoxs (6) – serial kryminalny TVP **02.40** Defekt (9) – serial sensacyjny TVP **03.45** Sprawa dla reportera **04.40** Notacje – cykl dokumentalny **04.55** Zakończenie dnia

TVP 2

04.55 Cafe piosenka: Bogdan Trojanek – talk-show; **05.25** Na dobre i na złe (731) – serial TVP; **06.20** Wojciech Ciejrowski – boso przez świat: Peru. Inkowie – cykl reportaży; **06.55** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.00** Liturgia prawosławna na św. Górze Grabarce; **11.35** Blondynka (67) – serial TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (164) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (304) – serial fabularny TVP; **15.10** Górscy ratownicy (56) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Famiłada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (91) – serial, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (165) – serial kostiumowy, Rosja 2013 **19.35** Barwy szczęścia (2453) – serial obyczajowy TVP **20.10** Postaw na milion – teleturniej **21.00** Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Kielce – koncert **21.15** Wojenne dziewczyny (15) – serial TVP **22.15** Syn (4) – serial USA 2017 **23.10** Moonraker – film sensacyjny, Francja/Wielka Brytania, USA 1979, reż.: Lewis Gilbert, wyk.: Roger Moore, Michael Lonsdale **01.25** Skazany – film akcji, USA 2017, reż.: Ric Roman Waugh, wyk.: Nikolaj Coster-Waldau, Omari Hardwick, Lake Bell, Jon Bernthal **03.30** Art Noc – Festiwal Kultury Żydowskiej w Krakowie – koncert **04.30** Rodzinka.pl – serial komediowy **04.55** Rodzinka.pl – serial komediowy **05.20** Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.16** Wstaje dzień; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** W Kontrze; **07.50** Agrobiznes – poranek; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.03** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Poranek; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi **19.30** Wiadomości **19.58** Gość Wiadomości **20.13** Minęła 20 **21.00** Nie da się ukryć **21.25** Serwis Info Wieczór **21.41** Pogoda **21.50** W tyle wizji **22.25** Serwis Info Wieczór **22.30** W tyle wizji Extra **23.00** INFO Wieczór **23.30** W akcji **23.55** Serwis Info Wieczór **00.03** Wiadomości **00.31** Gość Wiadomości **01.00** Minęła 20 **01.55** W tyle wizji **02.30** Serwis Info Wieczór **02.35** W tyle wizji Extra **03.00** Serwis dla Polonii **03.20** Nie da się ukryć **03.42** Filmy Dokumentalne TVP INFO **04.10** Taśmy bezpieki **04.44** Taśmy bezpieki **05.15** Agrobiznes

TV TRWAM

05.05 Antarktyda; **06.00** Audycja Generalna; **07.00** Mój dziadek 1 września 1939 – Zygmunt Rypiński; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widenia; **08.35** Słowo życia; **08.45** Przygody Mobilków; **09.00** Na zdrowie; **09.25** Święty na każdy dzień; **09.30** Po stronie prawdy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Myśląc Ojczyznę; **11.35** Przyroda i ludzie; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **12.25** Święty na każdy dzień; **13.20** Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Filmowe Życiorysy; **15.10** Chłopcy z Namugongo; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Z wędką nad wodę; **16.35** Porady Medyczne Bonifratrów; **17.00** Akademia pro-life; **17.10** Chcę żyć; **17.30** Odpowiedzialni za Kościół; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański **18.05** Informacje dnia **18.15** Rozmowy niedokończone **19.25** Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie **19.30** Przyjaciele i bohaterowie **20.00** Informacje dnia **20.20** Różaniec **20.50** Prymas Stefan Wyszyński **21.00** Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja **21.20** Informacje dnia **21.40** Polski Punkt Widenia **22.00** Ziemia Obiecana **22.55** Święty na każdy dzień **23.00** Próba wiary. Święty Jan Paweł II **23.50** Izba Pamięci Pułkownika Kuklińskiego **00.00** Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 19 sierpnia; **06.55** Polska Kronika Filmowa 1992; **07.20** 1920. Wojna i miłość (9); **08.10** W kotłach historii; **08.45** Sensacje XX wieku: Stalin – droga do władzy; **09.10** Sensacje XX wieku: Stalin – droga do władzy; **09.40** Bitwa Niemeńska 1920; **10.50** Podróże z historią; **11.25** Janka (4); **11.55** Janka (5); **12.35** Planety: Mars (2); **13.35** Szlak nadziei; **14.35** Amerykańskie dynastie. Klan Kennedych (4); **15.20** Maksymilian Kolbe – film dok.; **15.50** Cud Wisty (5); **16.25** Andrzej Kołodziej. Bardzo polska opowieść; **17.45** Zamojski Festiwal Filmowy; **18.15** 1920. Wojna o wszystko (14); **18.40** 1920. Wojna i miłość (10); **19.30** Twarze Solidarności: Jerzy Kmiecik, Krzysztof Żmuda; **19.45** Wojna w eterze; **20.00** Nieznani wojownicy Kartaginy; **21.00** Giganci historii; **21.55** Migawki historii: Andre Kuentzmann. Czekać na wyzwolenie; **22.25** Nocy mrok – jasność dnia – film dok.; **23.30** Dzieci ukradzione przez Hitlera; **00.05** Polska Kronika Filmowa 1993; **00.15** Było, nie minęło; **00.45** Sensacje XX wieku; **01.05** Sensacje XX wieku; **01.35** Encyklopedia II wojny światowej; **02.00** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.30** Wydarzenie aktualne; **09.10** Mój Nikifor – dramat, reż.: Krzysztof Krauze; **11.00** Najważniejszy dzień życia (1); **12.10** Najważniejszy dzień życia (2) – serial TVP; **13.30** Hitler kontra Picasso – film dok.; **15.15** Połączeni – film dok.; **15.40** Koncert na 707 ulic; **16.40** Historia kina w Popielawach – film obyczajowy, reż.: Jan Jakub Kolski; **18.30** Serialowa nostalgia: Trzy Szalone Zera (2); **19.05** Serialowa nostalgia: Trzy Szalone Zera (3); **19.35** Muzeum Polskiej Piosenki; **20.00** Złota Setka Teatrulizacji: Garderobiany – reż.: Maciej Wojtyczko; **22.25** Tamte lata, tamte dni: Janusz Olejniczak; **22.55** Czwartkowy klub filmowy: Wstęp do filmu – Człowiek na torze; **23.00** Czwartkowy klub filmowy: Człowiek na torze – dramat psychologiczny, reż.: Andrzej Munk; **00.35** Berlin Live: The Damned – koncert; **01.50** Nocny dokument: Jutro albo pojutrze – film dok., USA 2019, reż.: Bing Liu; **03.30** W trzy miesiące dookoła świata: Wyprawa Kon-Tiki – film fabularny; **05.40** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

06.00 LAB; **07.00** Ukryta prawda (1022) – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (980) – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda (1023); **13.50** Ukryta prawda (820); **14.55** Szpital (475); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (981) – program obyczajowy; **18.55** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.30** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.56** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021; **20.00** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: Koncert jubileuszowy na 20-lecie TVN 24, cz. I; **21.55** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: Koncert jubileuszowy na 20-lecie TVN 24, cz. II; **23.40** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **00.40** Totalne remonty Szelągowskiej; **01.40** Czarna owca – kulisy produkcji; **02.15** Noc Magii; **03.40** Szpital (475)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (344); **09.10** Malanowski i Partnerzy (346); **09.40** Sekrety rodziny (198); **10.40** Dlaczego ja? (525); **11.40** Gliniarze (578); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (872); **14.40** Dlaczego ja? (1038); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (576); **17.40** Sekrety rodziny (229); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.05** 7 rzeczy, których nie wiesz o facetach – komedia, Polska 2016, reż.: Kinga Lewińska, wyk.: Aleksandra Hamkało, Alicja Bachleda-Curuś, Dominika Kłuzniak, Maciej Zakościelny, Zbigniew Zamachowski; **22.45** Mama na obcasach – komediodramat, USA 2004, reż.: Garry Marshall, wyk.: Kate Hudson, John Corbett, Joan Cusack, Hayden Panettiere; **01.25** Czysta z Beverly Hills – komedia, USA 2008, reż.: Raja Gosnell, wyk.: Manolo Cardona, Jamie Lee Curtis, Piper Perabo; **03.10** Kabaretowa Ekstraklasa; **03.35** Love Island. Wyspa miłości (41); **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.15 Przysięga (459) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **06.05** Elif (1030) – serial, Turcja 2018; **07.00** Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.30** Agape; **08.00** Wiadomości; **08.10** Pogoda poranna; **08.15** Kwadrans polityczny; **08.40** Ranczo (39) – serial obyczajowy TVP; **09.40** Komisarz Alex (124) – serial kryminalny TVP; **10.35** Ojciec Mateusz (272) – serial kryminalny TVP; **11.25** Zdrowisko (40); **12.00** Wiadomości; **12.10** Agrobiznes; **12.30** Agropogoda – magazyn; **12.40** Magazyn Rolniczy; **12.55** Natura w Jedyńce: Kamery wśród zwierząt (3); **14.00** Elif (1031) – serial, Turcja 2018; **15.00** Wiadomości; **15.10** Pogoda; **15.15** ALARM!; **15.35** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **16.05** Przysięga (460) – serial obyczajowy, Turcja 2020; **17.00** Teleexpress; **17.15** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **17.55** Dzikie pszczoły (35) – serial, Grecja 2019; **18.55** Jeden z dziesięciu – teleturniej; **19.25** Sport

19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Królowa i konkwistador (51) – serial, Kolumbia 2020
21.30 Immortals. Bogowie i Herosi – film fantasy, USA 2011, reż.: Tarsem Singh, wyk.: Henry Cavill, Mickey Rourke
23.30 Lekkoatletyka – Miting na Rynku w Białymstoku

00.15 Bezwstydy Mortdecai – film akcji, USA 2015, reż.: David Koepf, wyk.: Johnny Depp, Gwyneth Paltrow, Paul Bettany, Ewan McGregor
02.10 Ocaleni – reality show
03.15 Determinator (11) – serial kryminalny TVP
04.10 Kopciuszek (29) – serial obyczajowy TVP
04.35 Notacje – cykl dokumentalny
04.45 Zakończenie dnia

TVP 2

05.30 Na dobre i na złe (732) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Anna Dymna – spotkajmy się: Marzena Gajewska, Tomasz Maciak oraz Zbigniew Biegajło; **06.55** Gra słów. Krzyżówka – teleturniej; **07.30** Pytanie na śniadanie – pobudka; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Panorama Flesz i Pogoda Flesz; **10.40** Panorama; **10.50** Pytanie na śniadanie; **11.30** Blondynka (68) – serial TVP; **12.30** Koło fortuny – teleturniej; **13.15** Kozacka miłość (165) – serial kostiumowy, Rosja 2013; **14.05** Va Banque – teleturniej; **14.35** Na sygnale (305) – serial fabularzowany TVP; **15.10** Górsy ratownicy (57) – serial obyczajowy, Niemcy 2014; **16.00** Koło fortuny – teleturniej; **16.35** Familiada – teleturniej; **17.15** Promyk nadziei (92) – serial obyczajowy, Turcja 2019; **18.00** Panorama; **18.20** Va Banque – teleturniej; **18.45** Kozacka miłość (166) – serial kostiumowy, Rosja 2013

19.35 Barwy szczęcia (2454) – serial obyczajowy TVP
20.10 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Ostróda cz. 1 – koncert
21.15 Lato, muzyka, zabawa. Wakacyjna Trasa Dwójki – 2021 Ostróda cz. 2 – koncert
22.40 Muzyka, Taniec, Zabawa
23.45 Anything goes. Ale jechał! – program rozrywkowy

00.50 Wakacje mojego życia – komedia, Kanada 2018, reż.: Martin Wood, wyk.: Catherine Bell, Cameron Mathison
02.25 Moonraker – film sensacyjny, Francja/Wielka Brytania/USA 1979, reż.: Lewis Gilbert, wyk.: Roger Moore, Michael Lonsdale, Bernard Lee
04.40 Rodzinka.pl – serial komediowy
05.10 Rodzinka.pl – serial komediowy
05.40 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.35 Powitanie – Poranek; **05.39** Serwis Info Poranek; **05.56** Agropogoda; **06.01** Serwis Info Poranek – wiadomości z kraju i ze świata – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów na temat sytuacji politycznej i społecznej; **06.20** Pogoda; **06.30** Serwis Info Poranek; **06.35** Wstaje dzień; **06.53** Pogoda; **07.00** Serwis Info Poranek; **07.12** W Kontrze; **07.50** Agrobiznes – poranek; **07.55** Agropogoda; **08.00** Serwis Info Poranek; **08.03** Minęła 8; **09.00** Serwis Info Poranek; **09.11** Minęła 9; **10.00** Serwis Info Dzień; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień; **10.51** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień; **11.29** Serwis Info Dzień; **11.51** Pogoda; **12.00** INFO Raport; **13.29** Serwis Info Dzień; **13.51** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień; **14.29** Serwis Info Dzień; **14.50** Pogoda; **14.59** Serwis Info Dzień; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** O co chodzi; **18.00** Panorama; **18.19** Serwis Info Wieczór; **18.37** O tym się mówi
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Forum
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 INFO Wieczór
23.30 W akcji
23.55 Serwis Info Wieczór
00.03 Wiadomości
00.31 Gość Wiadomości
01.00 Forum
01.55 W tyle wizji
02.30 Serwis Info Wieczór
02.35 W tyle wizji Extra
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Nie da się ukryć
03.43 W akcji
04.05 Taśmy bezpieczeństwa
05.07 Reportaż TVP INFO
05.35 Agrobiznes

TV TRWAM

05.00 Po stronie prawdy; **05.30** Przyroda i ludzie; **06.00** 100 cudownych miejsc na świecie; **06.10** Próba wiary; **07.00** Polacy w bitwie o Anglię; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Polski Punkt Widzenia; **08.40** Słowo życia; **08.45** Tołłara; **09.10** Z wędka nad wodę; **09.35** Święty na każdy dzień; **09.45** Duc in altum; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Rozmowy niedokończone; **11.25** Święty na każdy dzień; **11.35** 100 cudownych miejsc na świecie; **11.45** Spotkania z ekologią; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Ziemia Obiecana; **13.05** Petra – tajemnicze miasto; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Zrozumieć Antycypilizację; **14.55** Słowo życia; **15.00** Modlitwa w Godzinie Miłosierdzia; **15.20** Mocni w wierze; **15.50** Ma się rozumieć; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Siódmy sakrament; **16.35** Tak Go pamiętam; **16.55** Kartka z kalendarza; **17.00** Regal Mistrzowie; **17.30** Geopolityka; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański

18.05 Informacje dnia
18.15 Westerplatte Młodych
18.55 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”
19.00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
19.30 Opowieści Theo
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Ziemia Obiecana
22.45 Brat naszego Boga
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.50 Był taki dzień – 20 sierpnia; **07.00** Polska Kronika Filmowa 1993; **07.25** 1920. Wojna i miłość (10); **08.15** Kuchnia Jagiellońska; **08.45** Andrzej Kołodziej. Bardzo polska opowieść; **10.10** Sensacje XX wieku: Stalin – droga do władzy; **10.55** Doceniał każdy przeżyty dzień – film dok.; **11.50** Podróże z historią; **12.30** Janka (6); **13.05** Janka (7); **13.45** Tajemnice Paryża; **15.00** Odkryć tajemnice: Faraon z przedmieść; **15.55** Nieznani wojownicy Kartaginy; **17.00** Cud Wisły; **17.45** Zamojski Festiwal Filmowy; **18.10** Chłopcy po co tu przyszliście – film dok.; **18.30** Sierpień – film dok.; **19.10** 1920. Wojna i miłość (11); **19.35** 1920. Wojna i miłość (11); **20.30** Twarze Solidarności: Stanisław Kiermes, Bernard Niemiec; **20.45** Bomba (2) – film dok.; **22.00** Ludobójstwo Ormian – film dok., USA 2018; **23.00** Dien Bien Phu; **01.20** Skarby cywilizacji indyjskiej: Tajemnice Pakistanu (1); **02.10** Polska Kronika Filmowa 1994; **02.25** Było, nie minęło; **02.55** Sensacje XX wieku; **03.20** Sensacje XX wieku; **03.45** Encyklopedia II wojny światowej; **04.10** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Teledyski; **08.30** Kuchnia Polskich Żydów; **09.10** Historia kina w Popielawach – film obyczajowy, reż.: Jan Jakub Kolski; **11.00** Najważniejszy dzień życia (3); **12.05** Najważniejszy dzień życia (4); **13.15** Mój czas; **13.30** Japonia z góry: Wyspy skarbów (5) – serial dok.; **14.30** Rok 2020; **15.05** Kinetograf – film anim.; **15.25** Kontrakt – film obyczajowy, reż.: Krzysztof Zanussi; **17.30** Scena muzyczna: Pin Park – koncert; **18.30** Informacje kulturalne; **18.50** Serialowa nostalgia: Trzy Szalone Zera (4); **19.20** Serialowa nostalgia: Trzy Szalone Zera (5); **20.00** Komedie lata: Kogel-Mogel – komedia, reż.: Roman Zaluski; **21.50** Ziemia obiecana (2); **23.00** Świat w piosence; **23.50** Informacje kulturalne; **00.15** Ogród rozkoszy ziemskich – film obyczajowy, reż.: Lech Majewski; **02.10** Człowiek na torze – dramat psychologiczny, reż.: Andrzej Munk, wyk.: Zygmunta Maciejewski, Zygmunta Zintel, Zygmunta Listkiewicz, Kazimierz Opaliński; **03.45** Berlin Live: Katie Melua – koncert; **05.00** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

06.00 LAB; **07.00** Ukryta prawda (1023) – program obyczajowy; **08.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **09.00** Dzień Dobry TVN; **11.35** Doradca smaku; **11.45** Ukryta prawda (981) – program obyczajowy; **12.50** Ukryta prawda (1024) – program obyczajowy; **13.50** Ukryta prawda (821); **14.55** Szpital (476); **16.00** LAB; **17.00** Kuchenne rewolucje – program kulinarno-rozrywkowy; **18.00** Ukryta prawda (982); **19.00** Fakty; **19.25** Uwaga! koronawirus; **19.35** Sport; **19.45** Pogoda; **19.55** Uwaga!; **20.05** Szybcy i wściekli VII – film sensacyjny, USA/Japonia 2015, reż. James Wan, wyk.: Vin Diesel, Paul Walker, Jason Statham, Michelle Rodriguez, Jordana Brewster, Tyrese Gibson, Dwayne Johnson, Kurt Russell, Gal Gadot, Djimon Hounsou; **23.00** Pieknelna zemsta – film sensacyjny, USA 2011, reż. Patrick Lussier, wyk.: Nicolas Cage, Amber Heard, William Fichtner, Billy Burke, David Morse; **01.10** Kuba Wojewódzki – talk-show; **02.10** Uwaga!; **02.30** Noc Magii; **03.50** Szpital (476)

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.40** Malanowski i Partnerzy (347) – wyk. Bronisław Cieślak, Marek Krupski, Magdalena Rembacz, Tomasz Mandes; **09.10** Malanowski i Partnerzy (348); **09.40** Sekrety rodziny (199); **10.40** Dlaczego ja? (526); **11.40** Gliniarze (579); **12.50** Wydarzenia; **13.25** Interwencja; **13.40** Trudne sprawy (873); **14.40** Dlaczego ja? (1039); **15.50** Wydarzenia; **16.10** Pogoda; **16.15** Interwencja; **16.35** Gliniarze (577); **17.40** Sekrety rodziny (230); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Miss Polski 2021; **23.00** Deja vu – thriller, USA 2006, reż.: Tony Scott, wyk. Denzel Washington, Jim Caviezel, Val Kilmer, Paula Patton, Adam Goldberg, Bruce Greenwood; **01.50** 7 rzeczy, których nie wiecie o facetach – komedia, Polska 2016, reż.: Kinga Lewińska, wyk.: Aleksandra Hamkała, Alicja Bachleda Curus, Dominika Kluzniak, Maciej Zakościelny, Zbigniew Zamachowski; **04.40** Disco Gramy; **05.25** Telezakupy TV Okazje

TVP 1

05.10 Klan (3820) – telenowela TVP;
05.30 Klan (3821) – telenowela TVP;
06.00 Magazyn Ekspresu Reporterów;
07.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze; **07.40** Rok w ogrodzie; **08.05** Rok w ogrodzie Extra; **08.15** wojsko-polskie.pl; **08.40** Pełnosprawni; **09.15** Sprawa dla reportera; **10.10** Policzmy się dla Polski; **10.20** K-9: Łowcy skarbów – film fabularny, USA (2014), reż.: Stephen Shimek, wyk.: Luke Perry, Brooke Langton; **12.05** Fascynujący świat: Tajemnice ludzkiego ciała. Przetrwanie – serial dok.; **12.05** Wielka Brytania 2017, reż.: Martin Johnson; **13.05** Wojciech Cejrowski – boso przez świat: Peru. Lama – cykl reportaży; **13.40** Przyrodnik na tropie – cykl dok.; **14.15** Z pamięci; **14.25** Okrasa łamie przepisy; **14.55** Ojciec Mateusz (296) – serial kryminalny TVP; **15.55** To był rok!; **17.00** Teleexpress; **17.20** Pogoda; **17.30** Jaka to melodia? – teleturniej muzyczny; **18.25** Komisarz Alex (183) – serial kryminalny TVP; **19.25** Sport
19.30 Wiadomości
20.05 Pogoda
20.10 ALARM! – magazyn
20.35 Królowa i konkwestador (52) – serial, Kolumbia 2020
21.35 Hit na sobotę – film akcji, Wielka Brytania/Chiny/USA 2018, reż.: Tanya Wexler, Jeffrey Nachmanoff, wyk.: Keanu Reeves, Alice Eve, Emily Alice Lind, John Ortiz
23.30 Dziewczyna z tatuażem – thriller, USA 2011, reż.: David Fincher, wyk.: Daniel Craig, Rooney Mara
02.15 Dusigrosz – komedia romantyczna, Francja 2016, reż.: Fred Cavaye, wyk.: Dany Boon, Laurence Arne, Patrick Ridremont, Noémie Schmidt
03.55 Kopciuszek (30) – serial obyczajowy TVP
04.25 Z pamięci
04.30 Zakończenie dnia

TVP 2

05.55 Barwy szczęścia (2451) – serial obyczajowy TVP; **06.25** Barwy szczęścia (2452) – serial obyczajowy TVP; **07.00** M jak miłość (1589) – serial obyczajowy TVP; **07.55** Pytanie na śniadanie – w tym: Pogoda Flesz; **11.20** Rodzinny ekspres: Błogosławiona Antonietta Meo – magazyn; **11.50** Mąż swojej żony – komedia, Polska 1961, reż.: Stanisław Bareja, wyk.: Bronisław Pawlik, Aleksandra Zawieruska, Mieczysław Czechowicz, Elżbieta Czyżewska, Jerzy Duszyński, Wiesław Gołas, Jan Koecher, Wojciech Pokora; **13.25** Van Banque – teleturniej; **14.00** Familiada – teleturniej; **14.35** Koło fortuny – teleturniej; **15.20** Szansa na sukces. Opole 2021: Sound'n'Grace – widowisko muzyczne; **16.25** Na sygnale (315) – serial fabularny TVP; **16.55** Smaki świata po polsku – magazyn; **17.25** Lajki!; **17.50** Słowo na niedzielę; **18.00** Panorama; **18.20** Pogoda; **18.30** Postaw na milion – teleturniej
19.25 Rodzinka.pl (198) – serial komediowy TVP
20.00 Wakacyjne hity wszech czasów
20.55 Wakacyjne hity wszech czasów
22.00 Hity wszech czasów – magazyn muzyczny
23.00 Anything goes. Ale jazda! – program rozrywkowy
00.05 Dzikie historie – komediodramat, Hiszpania/Argentyna 2014, reż.: Damian Szifron, wyk.: Ricardo Darin, Oscar Martínez, Leonardo Sbaraglia, Erica Rivas
02.15 Polina – film obyczajowy, Francja 2016, reż.: Valerie Muller, Angelin Preljocaj, wyk.: Anastazja Szewcowa, Juliette Binoche, Aleksiej Guskow, Niels Schneider
04.15 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP
04.40 Rodzinka.pl – serial komediowy TVP
05.05 Zakończenie dnia

TVP INFO

05.55 Powitanie; **06.00** Serwis Info Poranek – w tym: Wstaje dzień, Info Poranek, Pogoda, relacje korespondentów; **06.23** Pogoda; **06.31** Serwis Info Poranek; **06.52** Pogoda; **07.01** Serwis Info Poranek; **07.23** Pogoda; **07.31** Serwis Info Poranek; **07.51** Pogoda; **07.59** Serwis Info Poranek; **08.21** Pogoda; **08.30** W Kontrze; **09.15** Salon dziennikarski; **09.59** Serwis Info Dzień weekend; **10.22** Pogoda; **10.29** Serwis Info Dzień weekend; **10.53** Pogoda; **10.59** Serwis Info Dzień weekend; **11.29** Serwis Info Dzień weekend; **11.52** Pogoda; **11.59** Serwis Info Dzień weekend; **12.29** Serwis Info Dzień weekend; **12.51** Pogoda; **12.59** Serwis Info Dzień weekend; **13.29** Serwis Info Dzień weekend; **13.52** Pogoda; **13.59** Serwis Info Dzień weekend; **14.29** Serwis Info Dzień weekend; **14.53** Pogoda; **15.00** Debata TVP INFO; **15.29** Info Dzień; **16.25** Pogoda; **16.30** Koronawirus. Szczepionka; **17.00** Teleexpress; **17.15** Teleexpress Extra; **17.30** Serwis Info Dzień weekend; **18.00** Panorama; **18.18** Serwis Info Wieczór weekend; **18.30** Kobiectwem okiem; **18.52** Serwis Info Wieczór weekend
19.30 Wiadomości
19.58 Gość Wiadomości
20.13 Minęła 20
21.00 Nie da się ukryć
21.25 Serwis Info Wieczór weekend
21.41 Pogoda
21.50 W tyle wizji
22.25 Serwis Info Wieczór weekend
22.30 W tyle wizji Extra
23.00 Magazyn śledczy Anity Gargas
23.25 INFO Wieczór
24.00 Wiadomości
00.28 Gość Wiadomości
00.56 Pogoda
01.00 Salon dziennikarski
01.56 Minęła 20
02.49 Pogoda
03.00 Serwis dla Polonii
03.20 Filmy Dokumentalne TVP INFO
04.15 Filmy Dokumentalne TVP INFO
05.10 Reportaż TVP INFO
05.28 Magazyn śledczy Anity Gargas

TV TRWAM

05.00 Siódmy sakrament; **05.30** Mocni w wierze; **06.00** Zerwany kłos; **07.40** Święty na każdy dzień; **07.45** Kartka z kalendarza; **07.50** Kolory Świętości; **07.55** Poczet Wielkich Polaków; **08.00** Informacje dnia; **08.15** Westerplatte Młodych; **08.55** Słowo życia; **09.00** Głos serca; **09.45** Filmowe życiorysy; **10.00** Informacje dnia; **10.15** Retrospekcja; **10.20** Święty na każdy dzień; **10.25** Młodzi Światu – Kazik; **10.35** Polski Punkt Widzenia; **11.00** Kropelka radości; **12.00** Anioł Pański; **12.03** Informacje dnia; **12.20** Warto zauważyć... w mijającym tygodniu; **12.50** Siódmy sakrament; **13.20** Ocalić od zapomnienia; **13.30** Msza święta z Jasnej Góry; **14.20** 100 cudownych miejsc na świecie; **14.30** Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”; **14.35** Próba wiary – Święty Juda Tadeusz; **15.30** Wierzę w Boga; **16.00** Informacje dnia; **16.10** Wystarczy Sobą Być; **17.05** Ja Paweł; **17.30** Mocni Jego mocą; **17.55** Poczet Wielkich Polaków; **18.00** Anioł Pański
18.05 Informacje dnia
18.15 Rozmowy niedokończone
19.25 Kartka z kalendarza – Powstanie Warszawskie
19.30 Katecheza ks. bp. Antoniego Długosza
19.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
20.00 Informacje dnia
20.20 Różaniec
20.50 Święty na każdy dzień
21.00 Apel Jasnogórski z kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej na Jasnej Górze – transmisja
21.20 Informacje dnia
21.40 Polski Punkt Widzenia
22.00 Misjonarze Afryki – Ojcowie Biali
22.30 Fryderyk Chopin i jego muzyka
23.00 Głos serca
23.45 100 cudownych miejsc na świecie
23.55 Kolory Świętości
00.00 Programy powtórkowe

TVP HISTORIA

06.55 Był taki dzień – 21 sierpnia; **07.05** Biblia – Jakub, cz. 2; **07.55** Z Andruszem po Galicji; **08.35** Zmieniony (8); **09.45** Okrasa łamie przepisy; **10.20** Szlak nadziei; **11.20** Życie ukryte w jeziorze: Jezioro Szkoderskie; **12.20** Peru: kraina skrajności; **13.20** Tu wszystko jest Polską; **13.55** Dom (21) – serial TVP; **15.40** Planety: Mars (2); **16.35** Spór o historię – Komitet Narodowy Polski; **17.15** Zamojski Festiwal Filmowy; **17.45** Alternatywy 4 (9) – serial komediowy TVP; **19.00** Giganci historii; **20.00** Mata Hari (12) – serial, Rosja 2016; **20.55** ROK 1981; **21.05** Historia w postaciach zapisana; **23.30** Migawki historii: Andre Kuentzmann. Czekając na wyzwolenie – Francja 2016, reż.: Delphine Deloget; **00.05** Róża – dramat, reż.: Wojciech Smarzowski, wyk.: Agata Kulesza, Marcin Dorociński, Kinga Preis, Jacek Braciak, Marian Dziędziel, Edward Linde-Lubaszko, Eryk Lubos; **01.55** Umrzeć za Warszawę – film dok., Polska/Francja 2013, reż.: Krzysztof Talczewski; **02.55** Zakończenie dnia

TVP KULTURA

07.30 Informacje kulturalne; **07.50** Słazkiem miejsc niezwykłych; **08.05** „...bo to życie to bal jest nad bał...” – fragmenty koncertu „Zielono mi”; **08.40** Słowobranie; **09.15** Michel Legrand, niech gra muzyka; **10.20** Serialowa nostalgia: U Pana Boga w ogródku (8); **11.10** Tamte lata, tamte dni: Wiesław Ochman; **11.40** Typografia miasta – film dok.; **12.40** Pan z milionami – komedia; **14.45** Komediowe lato: Kogel-Mogel – komedia, reż.: Roman Zaluski; **16.30** Zaginione Skarby; **16.40** Retro kino: Winnetou i Old Surehand (6) – serial przygodowy; **18.15** Mój czas; **18.25** Co dalej?; **18.55** Sami Yaffa na tropie dźwięków (12); **20.00** Bilet do kina: Fighter – film obyczajowy, USA 2010, reż.: David O. Russell, wyk.: Mark Wahlberg, Christian Bale; **22.05** The Smashing Pumpkins: Oceania live in NYC – koncert; **23.30** Mocne Kino: Mechaniczna pomarańcza – reż.: Stanley Kubrick; **01.55** Co dalej?; **02.35** Kino nocne: Pod Mocnym Aniołem – dramat, reż.: Wojciech Smarzowski; **04.30** Niekące światło – film dok., reż.: Peter Flynn; **05.40** Teledyski; **05.55** Zakończenie dnia

TVN

05.35 Uwaga!; **05.50** Ukryta prawda (1057); **06.50** Kuchenne rewolucje; **07.50** Rozenek cudnie chudnie – program lifestyleowy; **08.25** Polowanie na ogród; **09.00** Dzień Dobry Wakacje; **11.30** Na Wspólnej Omnibus – serial, Polska; **12.05** TOP OF THE TOP Sopot Festival 2021: Koncert jubileuszowy na 20-lecie TVN 24; **13.20** MasterChef Junior 6; **14.55** Power Couple – program rozrywkowy; **16.25** Totalne remonty Szlagowskiej; **17.25** Polowanie na ogród; **17.55** Zaplanuj długie życie; **18.00** Week-endowa metamorfoza; **19.00** Fakty; **19.25** Sport; **19.35** Pogoda; **19.45** Uwaga!; **20.00** Druhny – komedia, USA 2011, reż.: Paul Feig, wyk.: Kristen Wiig, Maya Rudolph, Rose Byrne, Wendi McLendon-Covey; **22.30** Raj na ziemi – komedia, USA 2012, reż.: David Wain, wyk.: Jennifer Aniston, Paul Rudd, Justin Theroux; **00.45** Statek widmo – film horror, USA/Australia 2002, reż.: Steve Beck, wyk.: Gabriel Byrne, Julianna Margulies; **02.30** Kuchenne rewolucje; **03.35** Uwaga!; **03.55** Noc Magii

POLSAT

06.00 Nowy dzień z Polsat News; **08.45** Tarzan II – film animowany, USA 2005, reż.: Smith Brian; **10.10** Ewa gotuje (400); **10.40** Nasz Nowy Dom (205); **11.40** Nasz Nowy Dom (206); **12.40** Bogaty Dom – Biedny Dom (35); **13.40** Drwale (5); **14.10** Drwale (6); **14.40** Rolnicy. Podłazie (11); **15.45** Więzienie (24); **16.15** Więzienie (25); **16.45** Więzienie (26); **17.15** Więzienie (27); **17.45** Chłopaki do wzięcia (223); **18.15** Chłopaki do wzięcia (224); **18.50** Wydarzenia; **19.25** Gość Wydarzeń; **19.45** Sport; **19.55** Pogoda; **20.00** Miss Supranational 2021; **23.00** Pitbull. Ostatni pies – film akcji, Polska 2018, reż.: Władysław Pasikowski, wyk.: Marcin Dorociński, Marian Dziędziel, Izabela Kuna, Rafał Mohr, Cezary Pazura, Dorota Rabczewska, Krzysztof Stroiński, Adam Woronowicz, Zbigniew Zamachowski; **01.45** W sieci pająka – thriller, USA/Niemcy/Kanada, 2001, reż.: Lee Tamahori, wyk.: Morgan Freeman, Monica Potter, Dylan Baker, Mika Boorem, Kimberly Hawthorne; **03.55** Kabaretowa Ekstraklasa; **04.40** Disco Gramy 2; **05.25** Teledyski TV Okazje

Redakcja „Idziemy” nie ponosi odpowiedzialności za zmiany w programach TV wprowadzone przez nadawców po 5 VIII 2021

Tajemnicą życia kard. Stefana Wyszyńskiego była głęboka więź z Maryją. Pytany, dlaczego aż tak Jej zawierzył, odpowiadał, że sam tej drogi nie wymyślił – pierwszy ukazał Maryję jako nadzieję sam Bóg.

Z żywą wiarą i prostotą mówił, jak bardzo wszyscy potrzebujemy Matki Bożej. „Potrzebujemy Jej i nie wstydźmy się tego. Potrzebujemy Jej, jak płuca potrzebują powietrza, serce – krwi i miłości, stopy – oparcia, oczy – światła, usta – pokarmu. Jak dziecko jeszcze nienarodzone potrzebuje matki, nie może istnieć i żyć bez niej i poza nią. [...] Potrzebujemy Matki Bożej. Przecież nawet Bóg Jej potrzebował! Zaczęliśmy od Niej. I Bóg od Niej zaczął. Nie możemy się bez Niej obejść. Bóg także nie chciał się bez Niej obejść. Szukamy u Niej ratunku i pomocy. Ona najpierw samemu Bogu była pomocą”.

Matka Boża była dla prymasa Wyszyńskiego bliską, żywą osobą. Maryja, nierozdzielnie złączona z Trójcą Świętą, pozostaje człowiekiem i zachowuje wrzliwość na ludzkie sprawy. „Bardzo ludzki, człowieczy był Jezus, Słowo Przedwieczne, które ciałem się stało w Maryi Dziewicy. I bardzo ludzki był proces «uczwolnienia» Jezusa przez Maryję. Ale jakże ludzka była Maryja, Matka Boga-Człowieka, której my dzisiaj korony kładziemy na głowę, jako Królowej Niebios i Pani Wszechświata!”.

POMOC U MATKI

Z Maryją ksiądz prymas związał się już w dzieciństwie. Z najwcześniejszych lat zapamiętał dwa obrazy wiszące na ścianie nad łóżkiem: Matki Bożej Częstochowskiej i Matki Bożej Ostrobramskiej. Gdy się budził, patrzył na nie i – jak wspominał po latach – zastanawiał się, dlaczego jedna jest biała, a druga czarna. Zapamiętał też rozmowy rodziców po powrocie z pielgrzymek i ich ciągły, serdeczny spór o to, która Matka Boża jest skuteczniejsza. Mama trzymała stronę Matki Bożej Ostrobramskiej, bo jeździła do Wilna, a ojciec – Matki Bożej Częstochowskiej, bo pielgrzymował na Jasną Górę.

fot. Instytut Prymasowski

zdolny jest uczynić, posługując się takimi narzędziami, jakie On sam wybiera”.

NIEWOLA MIŁOŚCI

14 lutego 1953 r., kilka dni po wydaniu przez władze państwowe dekretu o obsadzeniu stanowisk kościelnych, który był zamachem na wewnętrzną, jurysdykcyjną wolność Kościoła, ksiądz prymas powiedział: „Wszystko postawiłem na Maryję”. Do końca życia wierny był tym słowom.

W więzieniu w Stoczku Warmińskim, zniewolony przez wrogie Kościołowi władze komunistyczne, 8 grudnia 1953 r. oddał się Matce Bożej w niewolę. To całkowite oddanie się Maryi dało mu pokój i wewnętrzną wolność.

W nauczaniu księdza prymasa bardzo wyraźnie wybrzmiewa przekonanie, że nie można myśleć i mówić o Maryi w oderwa-

Wierny Maryi Anna Rastawicka

Także modlitwy różańcowej, która była potężną mocą w jego życiu, nauczył się jako dziecko, gdy klęcząc wspólnie z całą rodziną, odmawiał codziennie wieczorem cząstkę różańca.

„Może dlatego różaniec jest tak skuteczny, że jest aktem głębokiej pokory,

a jednocześnie wyznaniem żywej wiary; oddaje najgłębsze myśli i najprostsze słowa ludzkie dla uwielbienia Trójcy Świętej przez pośrednictwo Maryi; wieńcem róż jed-

noczy niemowlęta i ssących, doktorów i uczonych w Piśmie, w jeden modlący się Kościół”.

Po święceniach kapłańskich, choć ledwo trzymał się na nogach, pojechał ze swoją siostrą Stanisławą do Matki Bożej na Jasną Górę, aby odprawić tam Mszę świętą prymicyjną. Potrzebował matki, „która nie umiera”. Szukał pomocy Matki Bożej, gdy lękał się drogi biskupiej. Czuł się nieprzygotowany. Do końca życia wyrzucał sobie, że nie umiał tak natychmiast zawierzyć jak Ona: „Człowiek nigdy nie jest dobrze przygotowany do zadania, które mu jest z nagłą zlecone. I ja miałem wiele wątpliwości. Dlatego też ociągałem się z naśladowaniem Matki Chrystusowej, która od razu powiedziała: «Oto ja, Służebnica Pańska». Ja się na to tak szybko nie zdobyłem. Myślałem zbyt po ludzku, pamiętałem o własnej nieudolności, a zapomniałem o tym, co Bóg

niem od Chrystusa. Często powtarzał, że to z woli Ojca Niebieskiego, mocą Ducha Świętego, Maryja ogarnęła i uczwolczyła nieogarnione Słowo Przedwieczne. W Niej najgłębiej spotyka się to, co Boże, i to, co ludzkie. Więź z Maryją czuwającą przy swoim Synu w Kościele uważał za znak dojrzałej maryjności, zgodnej z Bożym planem zbawienia. Prymas Wyszyński przekonany był o obecności Maryi w misterium Kościoła, dlatego zabiegał na Soborze Watykańskim II o ogłoszenie Jej Matką Kościoła.

Z pomocą Matki Najświętszej bronił wiary i Kościoła w latach prześladowania komunistycznego. Uwięziony w Komańcy, w 1956 r. napisał Jasnogórskie Śluby Narodu, które stały się całociowym programem odrodzenia duchowego i moralnego Polaków z pomocą Maryi. W roku tysiąclecia chrztu Polski 3 maja 1966 r. oddał ojczyznę w niewolę miłości Matce Chrystusowej za wolność Kościoła w ojczyźnie i świecie. Miał to być gwarancją, że Maryja nigdy nas nie opuści i obroni wiarę przyszłych pokoleń.

Zanim odszedł do Boga, pozostawił nam słowa nadziei: „Przyjdą nowe czasy, wymagają nowych światła, nowych mocy. Bóg je da w swoim czasie. Pamiętajcie, że jak kardynał Hlond, tak i ja wszystko zawierzyłem Matce Najświętszej i wiem, że nie będzie słabsza w Polsce, choćby ludzie się zmieniali”.

Autorka jest członkinią Instytutu Prymasowskiego Stefana Kardynała Wyszyńskiego, autorką książki: „Ten zwycięża, kto miłuje”, była współpracowniczką kard. Wyszyńskiego

Festiwal Muzyki Organowej i Kameralnej

Per Artem ad Astra

15-28 sierpnia
KRASNOBRÓD
WSTĘP WOLNY!

15.08.2021 r. godz. 19.00

KONCERT INAUGURACYJNY

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

CZ. I – RECITAL ORGANOWY

Szymon Jarzyna

Laureat XII Ogólnopolskiego Konkursu
Organowego – Krasnobród 2019

W programie:
J.S. Bach, J. Gajdos, M. Brosig

CZ. II – KONCERT MUZYKI SAKRALNEJ

LUMEN

Krasnobrodzki Gospel

Grzegorz Gluch – kierownik artystyczny

W programie:
Z. Mielczewski: Oratorium „Przy Sercu Twoim”

16.08.2021 r. godz. 19.00

DROGA ŻYCIA – STEFAN KARDYNAŁ WYSZYŃSKI

Program słowno-muzyczny w roku
Przymas Tysiąclecia Stefana Wyszyńskiego
(120 rocznica urodzin Kardynała
i rok Jego Beatyfikacji)

Kościół pw. Zesłania Ducha Świętego
w Krasnobrodzie

Ewa Domańska i Piotr Bajor – recytacje
Agata Galik – harfa

17.08.2021 r. godz. 19.00

RECITAL ORGANOWY

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

Paweł Kuchnicki – organy

W programie:
P. Kuchnicki: Improwizowana symfonia organowa
w stylu XIX/XX wiecznej muzyki organowej
na tematy zadane przez publiczność (prawykonanie),
J.S. Bach, L. Boellmann

18.08.2021 r. godz. 19.00

RECITAL SKRZYPCOWY

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

Katarzyna Bąkowska – skrzypce

W programie:
G.P. Telemann, J.S. Bach, E. Ysaie,
M.T. Łukaszeński (*1972) Capriccio-notturno
(prawykonanie)

20.08.2021 r. godz. 19.00

KONCERT KAMERALNY

„Polska muzyka kameralna od baroku
po wiek dwudziesty”

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

ALTRI STROMENTI

zespół instrumentów dawnych

W programie:
W. Żywny, M. Mielczewski, A. Jarzębski, S.S. Szarzyński,
G.P. Telemann, M. Szymanowska, G. Bacewicz,
M.K. Ogiński

21.08.2021 r. godz. 18.00

SPOTKANIE Z OSOBOWOŚCIĄ

prof. Zofia Konaszkiewicz (ps. Zofia Jasnota)

Krasnobrodzki Dom Kultury

CZ. I – ROZWAŻANIA „W POSZUKIWANIU MISTRZA”

CZ. II – SPOTKANIE Z PIEŚNIAMI

zespół ludowy „Wójtowanie”

22.08.2021 r. godz. 19.00

KONCERT PRZEDPREMIEROWY

PROMUJĄCY PŁYTĘ

„Andrzej Nikodemowicz – dzieła organowe i kameralne”

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

Bogumiła Dziel-Wawrowska – sopran

Jarosław Wróblewski – organy

Mateusz Krawiec – trąbka (gołcinie)

23.08.2021 r. godz. 18.00

KONCERT W SETNĄ ROCZNICĘ

URODZIN ASTORA PIAZZOLLI

Krasnobrodzki Dom Kultury

Paweł Ściebior – akordeon

W programie:
A. Piazzolla

25.08.2021 r. godz. 19.00

KONCERT ORGANOWY

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

Jarosław Wróblewski – organy

Krzysztof Ostrowski – organy

W programie:
Mariah Sawa – premierowe wykonania nieznanych
utworów na 4 ręce, M. Surzyński, K. Górski

26.08.2021 r. godz. 19.00

KONCERT HARFOWY

Kościół pw. Zesłania Ducha Świętego
w Krasnobrodzie

Anna Piechura-Gabryś – harfa

Honorata Barbarowska – harfa

W programie:
O. Respigi, E. Satie, B. Marcello, E. Granados,
M. Stadler, G. Robson

27.08.2021 r. godz. 19.00

RECITAL FLETOWY

Kościół pw. Zesłania Ducha Świętego
w Krasnobrodzie

Kacper Dąbrowski – flet

W programie:
G.P. Telemann, C. Nielsen, F. Kuhlau, S. Kisielewski,
H.M. Górecki, P. Łukaszeński

28.08.2021 r.

godz. 18.00

MSZA ŚWIĘTA DZIĘKCZYNNA

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie

godz. 19.00

UROCZYSTY KONCERT

na zakończenie XV Festiwalu Muzyki Organowej
i Kameralnej Per Artem ad Astra

CZ. I

Laureaci XIII Ogólnopolskiego
Konkursu Organowego

CZ. II

Krzysztof Ostrowski – organy
Orkiestra Kameralna Divertimento
Elżbieta Ostrowska – dyrygent

W programie:
A. Gronau: Zesłanie Ducha Świętego
(prawykonanie)

Sanktuarium Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny
w Krasnobrodzie, ul. Tomaszowska 18

Kościół pw. Zesłania Ducha Świętego
w Krasnobrodzie, ul. Sanatoryjna 32

Krasnobrodzki Dom Kultury, ul. 3 Maja 26

✓ CHRZEŚCJAŃSKIE
WARTOŚCI W BIZNESIE

✓ WIEDZA I NARZĘDZIA
DO ZARZĄDZANIA FIRMĄ

RUSZA AKADEMIA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI **APTISSIMI**

ZADZWOŃ
I DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ
602 206 524

www.ap tissimi.pl

Co nas wyróżnia?

Program oparty
na chrześcijańskich
wartościach

Zespół ponad
20 doświadczonych trenerów
i praktyków biznesu

Łączymy ludzi. Formuła
praktycznych warsztatów
w małych grupach

Twoje korzyści

- ✓ Poznasz sprawdzone narzędzia zarządzania firmą
- ✓ Rozwiniesz swoje kompetencje leaderskie
- ✓ Nawiążesz znaczące relacje biznesowe
- ✓ Umocnisz i zintegrujesz swoje wartości

Chrześcijańska Fundacja APTISSIMI

Misją Chrześcijańskiej Fundacji Rozwoju Przedsiębiorczości APTISSIMI jest wspieranie przedsiębiorców w profesjonalnym rozwoju. Naszą inspiracją jest Ignacjańska droga do doskonałości i formacja, której celem jest kształtować „NAJLEPSZYCH z NAJLEPSZYCH”. Po to, by razem stanowić siłę i wywierać wpływ na jakość polskiego biznesu.

www.ap tissimi.pl

kontakt@ap tissimi.pl

602 206 524

Reklama ukazuje się dzięki wsparciu

 Fundacja
uskrzydlaamy